EILANDSRAAD VAN ARUBA

Notulen 1959 no. 2

N O T U L E N

van de openbare vergadering van de Eilandsraad van Aruba

op woensdag 25 maart 1959, om 9 uur 's morgens

VOORZITTER: E. Arends, tijdelijk Gezaghebber.

SECRETARIS: L. Kerstens, secretaris van het eilandgebied.

AANWEZIG: de leden W.C. Anslijn, O. Croes, E.R. Finck, Th.J. Figaroa, O.S. Henriquez, F.S. Kelly, F.V. Laclé, J.M. Leonardo, D.C. Mathew, E.O. Petronia, A. Werleman, F. Wernet, A.I.W. Wijngaarde, alsmede de heer I.S. de Cuba, gedeputeerde.

Aanwezig zijn mede de Hoofden van Dienst.

AFWEZIG: de leden C.A. Eman, D. G. Croes, J.A. Croes, P. Croes, M. de Cuba, I.E. Faneyte, C. Angela en J.R.L. Beaujon.

De VOORZITTER: Mijne Heren, de vergadering wordt heropend.
Naar aanleiding van de opmerking van de heer Mathew, nl. dat men op de paspoortenafdeling bespottelijk zou worden gemaakt, moet ik opmerken, dat ik dit in twijfel trek. Ik zou gaarne willen zien, zoals gedeputeerde Henriquez gisteren heeft medegedeeld, nl. dat als er klachten zijn men direkt naar het afdelingshoofd gaat of de gedeputeerde of de Gezaghebber. We zijn ter beschikking van de gemeenschap, niet alleen onder kantooruren, maar voor 24 uren per dag. Dus laten wij niet wachten met onze klachten en laten wij deze niet alleen naar voren brengen in de vergadering van de Raad, maar komt direkt bij ons, dan zal de kwestie geregeld kunnen worden. De materie van het Nederlanderschap is inderdaad afhankelijk van vele omstandigheden. Zo ingewikkeld is deze zaak, dat het soms niet doenlijk is te zeggen of iemand al dan niet Nederlander is. Enerzijds hangt dit soms af van omstandigheden, waarvan het bewijs niet geleverd is; anderzijds van de bepalingen van vreemde wetgevingen. Er zijn gevallen, waarbij de Hoge Raad uitspraak doet, zonder dat iedereen het met de uitspraak eens is. Bij het Bestuurscollege bestaat geen bezwaar een studie-opdracht te verstrekken om deze materie te gaan bestuderen. Wel kan gezegd worden, dat de betrokkene na het volbrengen van de studie-opdracht niet in staat zal zijn de vele nationaliteitsvragen zonder meer met ja of nee te beantwoorden.

De heer Mathew heeft gezegd, geen antwoord te hebben ontvangen op zijn opmerking van maandag inzake de schrikbarende balansverhogingen. Dat is juist, om de eenvoudige reden, dat de heer Mathew daarover, voor zover onzerzijds verstaan, geen opmerking heeft gemaakt. Integendeel, hij zei dat de verhogingen van harte waren gegund! De bedoelde salarisverhoging kwam tot stand in overleg met het eilandgebied Curacao en het Land. Curacao was reeds vóór ons klaar, het Land volgt nog. De heer Mathew spreekt van een schrikbarende verhoging, evengoed kan gesproken worden van een langdurige schrikbarende onderbetaling. Het eilandgebied Curacao verleende aan de salarisherziening dan ook een terugwerkende kracht van meer dan twee jaar.

Met betrekking tot de opmerking van de heer Mathew over de slavendiensten, die sommige meiden, ik zou hier liever zeggen sommige dienstboden, moeten verrichten, kan ik hem mededelen, dat er voor deze kategorie van werknemers geen werktijden-regeling bestaat. De arbeidsregeling geldt niet voor hen. De betrokkenen zullen zelf erop dienen te letten, welke voorwaarden bij het aangaan van een nieuwe werkverbintenis worden gesteld. Het departement van Sociale Zaken weet dat sommige meiden angstig zijn om eventueel te klagen, omdat ze vrezen het eiland misschien te moeten verlaten; voor deze vrees is geen reden. Tot nu toe worden deze mensen altijd toegelaten om hier te werken, omdat er nog steeds een tekort is aan dienstboden. Deze dienstboden hoeven zich niet bevreesd te maken om bij de een of andere dienst aan te kloppen. Er zijn geen boemannen op deze diensten, t.w. Sociale Zaken en de Vreemdelingendienst.

Daarbij heb ik de nadere vragers beantwoord wat betreft het algemeen beleid van het Bestuurscollege. Ik geef nu het woord aan de heer gedeputeerde Henriquez.

<u>De heer O.S. HENRIQUEZ,</u> gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, de heer Werleman heeft gevraagd of wij voortaan, wanneer er spoedgevallen zijn, een afdelingsvergadering bijeen willen roepen om voorlopige toestemming te kunnen krijgen en dus niet de Raad in een openbare vergadering voor een fait accompli te stellen. Gaarne wil ik deze toezegging doen en het Bestuurscollege zal voortaan zoveel mogelijk zo nodig toestemming vragen in de afdelingen, alvorens wij overgaan tot uitgaven.

Dan heeft de heer Werleman opgemerkt, dat ik gisteren heb tegengesproken, dat er sprake zou zijn van een precaire financiele toestand. De heer Werleman heeft toen opgemerkt, dat als dat zo is, als de situatie niet zo erg is, wij een suppletoire begroting kunnen verwachten met enkele miljoenen guldens erop. Mijnheer de Voorzitter, als dat het geval zou wezen en wij in de loop van dit jaar met een suppletoire begroting zouden komen, waar ineens een paar miljoen ontvangsten op zouden paraiseren, dan zijn er maar twee mogelijkheden, ten eerste, dat onverwachts deze ontvangsten uit de hemel zijn komen vallen, zonder dat we die nu hebben kunnen voorzien, of ten tweede dat de begroting, die we in behandeling hebben, niet op de werkelijkheid werd afgestemd. Ik kan de heer Werleman de verzekering geven, dat deze begroting van Aruba zeer realistisch is en wel degelijk eenieder die er belangstelling voor heeft een juist en realistisch beeld geeft van de werkelijke situatie en financiele positie van Aruba en het werkprogramma, dat het Bestuurscollege zich voorstelt voor het komende jaar. We mogen dus niet verwachten, misschien wel hopen en verlangen, dat er ineens een paar miljoen extra komt opdagen.

Wat die precaire financiele positie betreft, zoals de heer Werleman dat noemt, en zijn voorstel om, hetgeen hij gisteren herhaald heeft, een beroep te doen op het Land zodat de bijdragen van het eilandgebied aan het Land worden verlaagd, wil ik het volgende naar voren brengen. Ik heb reeds gezegd, dat we er niet komen door de bijdrage aan het Land te verlagen of door een beroep op het Land te doen om ons een bijdrage te verstrekken, want het totale inkomen van de drie instanties, nl. het Land, Curacao, Aruba, is te laag gebleken voor de totale verplichtingen van deze drie instanties. Zou het Land eventueel een bijdrage verstrekken aan het eilandgebied Aruba, dan zou dat gaan ten koste van bepaalde verplichtingen, die het Land zelf heeft, en uiteraard ook Aruba treffen. Nogmaals, het probleem

moeten wij oplossen op een ander niveau. Het totale inkomen van de overheidsinstanties zal moeten worden opgevoerd, teneinde te kunnen nakomen de verplichtingen van het eiland Curacao, van het Land, van Aruba, en de andere eilandgebieden niet te vergeten. Zoals ik gisteren reeds zei, er wordt hier op het ogenblik zeer veel aandacht aan besteed en er zijn reeds onderhandelingen over gaande met de Landsregering. Men heeft de afgelopen dagen zeer veel gesproken over het onderwijs en ik heb mij daar zoveel mogelijk buiten gehouden. Ik ben ervan overtuigd, dat mijn collega voor onderwijs het wel aankan, alleen wordt deze zaak zo belangrijk vanuit financieel oogpunt, dat ik niet kan nalaten hier ook even mijn mening over te zeggen.

Wij zien dat het onderwijs op Aruba nu reeds 40% van onze totale ontvangsten vergt. Dit is geen kleinigheid. Zeker niet als we in aanmerking nemen dat wij ook nog andere overheidszorgen en -zaken hebben te financieren. Het is mijn persoonlijke mening - ik wil niet zeggen dat dit de mening van het Bestuurscollege is - dat dit percentage niet hoger mag worden. Ik geloof ook, dat we zo langzamerhand een ander financieel beleid moeten gaan voeren, dat wij de zaken niet meer per hoofdstuk of per post moeten gaan bekijken, maar dat we ertoe komen moeten om een bepaald percentage uit te trekken van onze totale ontvangsten voor iedere overheidstaak, dat wij dus zeggen: zoveel percent voor volksgezondheid, zoveel percent voor sociale zorg, zoveel voor onderwijs, zoveel voor openbare werken. Wanneer deze percentages vastliggen, dan is uiteraard het gevolg dat men binnen de inkomsten blijft, want die percentages blijven hetzelfde en worden berekend aan de hand van de ontvangsten. Bovendien geloof ik, dat we hiermee een beter overzicht bereiken van het financieel beleid. Ik geloof ook dat de Raad een beter inzicht krijgt van het beleid over het algemeen, wanneer men zegt: we gaan zoveel perdent uittrekken voor dit programma en zoveel voor dat programma. Deze percentages zou men eventueel kunnen vaststellen en in de toekomst kunnen wijzigen, indien men voor een bepaald programma gedurende een zeker jaar intensiever te werk wil gaan. Men zou dus kunnen zeggen: we zijn wat achter met sociale zorg, dit jaar nemen we niet het normale 20%, maar we maken er 25% of 30% van. Maar dan realiseert men zich meteen, dat men ook moet bepalen ten koste van welke andere overheidstaak dat gaat, want die 5% of meer waarmede men de sociale zorg verhoogt, zal men ergens anders moeten aftrekken. Dat is de juiste wijze om de zaak te bekijken, want dan moet men zich afvragen: van welke andere diensten trekken we die 5% af en hoe? Slechts op die manier kunnen wij binnen onze totale inkomsten blijven. Ik zou deze gedachte aan het einde van mijn zittingsperiode en bij de laatste behandeling, voor mij althans, van de begroting aan deze Raad willen achterlaten. Ik geloof, dat het zijn voordelen heeft om zoiets in te voeren. Het is dan niet meer nodig, dat wij in de Raad gaanpraten over posten, dat wij de begroting dus artikelsgewijs gaan bekijken; dat kan formeel wel gehandhaafd worden, maar in hoofdzaak wordt het beleid door de Raad bepaald door te zeggen: wij trekken zoveel percent van de totale ontvangsten uit voor die zorg en zoveel voor die, enz.enz. Men zou daarmee kunnen voorkomen, dat op een gegeven ogenblik verschuivingen binnen de begrotingen plaats kunnen vinden, die men zich niet realiseert. In het onderhavige systeem zou die 40% voor het onderwijs haast onopgemerkt 50% kunnen worden en niemand die zich dan realiseert ten koste waarvan dit gaat. Het is heel

mooi om aan alle wensen op onderwijs gebied te voldoen, maar laten we niet vergeten, dat we ook andere verplichtingen en zorgen hebben.

Er zijn op Aruba op het ogenblik werklozen. Dit probleem wordt steeds ernstiger. Het Bestuurscollege heeft heel uitvoerig de aandacht hierop gevestigd in de aanbiedingsbrief bij de begroting van dit jaar. Wanneer straks de grote projekten zijn afgebouwd, wanneer straks de Lago klaar is met haar huidig bouwprogramma, dan komen er nog meer mensen zonder werk en dan vraag ik me af, waar het accent moet komen te liggen voor de eerstkomende jaren, bij het onderwijs of bij de welvaartszorg? Ik wil het onderwijs niet verwaarlozen, maar ik ben wel bang dat, zoals het nu gaat, we hoe langer hoe dieper in de put komen. Immers, het onderwijs is geld dat weggaat en niet direkt terugkomt. Tegelijkertijd heeft men vaders van gezinnen, die geen inkomen hebben, waarvan de kinderen thuis niet kunnen eten, en wat is belangrijker: kinderen op een kleuterschool te kunnen hebben en een mooie kleuterschool te kunnen bouwen, leraren met behoorlijk salaris op deze kleuterscholen, of werk verschaffen aan de gezinnen op het eiland, die zonder inkomen zitten, omdat er geen werk is.

Ik geloof dat het accent op het ogenblik voor Aruba moet liggen op de welvaartsverbreding en de werkverschaffing, want dit zijn investeringen, die op korte termijn geld kunnen opbrengen. En later, wanneer men weer normale inkomens heeft en wanneer ons nationaal inkomen kan worden opgevoerd, dan wordt het percentage dat normaal beschikbaar is voor onderwijs ook hoger en dan kunnen we misschien aan al onze verlangens voldoen. Ik wil geenszins voorstellen om minder uit te geven aan onderwijs, ik ben ook geenszins tegen het onderwijs; het gaat er mij alleen om, dat we de zaak in haar geheel moeten bekijken, we moeten ons realiseren hoeveel percent we voor iedere "zorg" nodig hebben èn we moeten ons goed bedenken wáár het accent moet liggen.

De heer Werleman heeft gereageerd op mijn antwoord over de investeringsmaatschappijen, die zich inderdaad in grote getale hebben gevestigd op Curacao. Ik heb niet gezegd, wat de heer Werleman blijkbaar dacht, dat er op Curacao meer particulier initiatief is dan op Aruba, zeker niet. Ik merk op Aruba tegenwoordig vooral veel initiatief bij de handelaren voor het toerisme. Dat vind ik zeer verheugend en ik hoop, dat het in dezelfde richting doorgaat. Wat ik wel gezegd heb is, dat het feit dat zich op Curacao enkele honderden investeringsmaatschappijen hebben gevestigd, niet het werk was van een overheidsaktie in Curacao, maar het werk van particulier initiatief, in casu van één persoon in Curacao. Het zou inderdaad de moeite waard wezen, indien wij ook op Aruba iemand konden vinden, die dit zou kunnen presteren. Nogmaals wil ik de aandacht vestigen op wat ik enigszins onbillijk vind, nl. dat de winstbelasting, die uit deze investeringsmaatschappijen voortvloeit, in het laatje komt van het eiland Curacao, terwijl deze investeringsmaatschappijen gebruik maken van wettelijke faciliteiten door de Regering beschikbaar gesteld en waaraan Aruba ook heeft meegewerkt. Ik geloof dat men op de een of andere manier direkt of indirekt moet zorgen, dat de opbrengsten van winstbelasting van deze investeringsmaatschappijen, aan het Land ten goede komen of aan alle eilandgebieden, verhoudingsgewijs, niet aan één eiland. Misschien dat de heer Werleman, die ook Statenlid is, dit balletje zou kunnen opgooien in de Staten. Dit is iets op landsniveau en het zou zeer prijzenswaardig wezen, wanneer de Arubaanse Statenleden deze zaak voor ons zouden opnemen.

Over de vrije zone kan ik de heer Werleman mededelen, dat onze belangstelling hiervoor nog steeds even groot is. Hij vraagt waarom er nog niets aan wordt gedaan. De houding van het Bestuurscollege is zo, wij zijn voornemens iets te doen zodra er een gegadigde is die van enig belang mag worden geacht te zijn. U moet weten dat de vrije zone belangrijke uitgaven van overheidswege vergt: het terrein moet omheind worden, er moeten douanegebouwtjes komen en diverse faciliteiten; dit kost een groot bedrag, f. 500.000,- of meer. Ik vind het niet verantwoord om dat nu te gaan uitgeven en dan te gaan zitten wachten totdat er iemand komt, misschien komt er wel niemand. Alles staat klaar, het geld is er, het bedrag van de lening, de dollarlening, we hebben de plannen, maar we vinden het verstandig te wachten totdat er een behoorlijke client is. Deze heeft dan ook tijd nodig om zijn fabriek op te bouwen; tegelijkertijd zorgen wij voor de faciliteiten, die wij moeten betalen. Zodra er een dergelijk gegadigde is, zal het Bestuurscollege niet nalaten meteen de nodige maatregelen te treffen.

De heer Werleman vraagt hoe het staat met de plannen om, waar nu de Eagle staat, in de naaste toekomst een nieuwe oliemaatschappij te krijgen. Ik ben het met de heer Werleman eens, dat dat inderdaad, zoals hij dat heeft uitgedrukt, werkelijk iets zou zijn. Op het ogenblik kan ik daar zeer weinig over zeggen. De heer Werleman kan er verzekerd van zijn dat het Bestuurscollage alle mogelijkheden die zich voordoen om de basis van onze welvaart te verbreden, steeds zal blijven aanpakken, bestuderen en eraan werken. Wij zullen alles doen wat we kunnen, maar ik kan ten aanzien van de Eagle althans geen konkrete mededeling doen.

Ten aanzien van de nadere ontwikkeling van het E.E.G. zal ik gaarne voldoen aan de wens van de heer Werleman, en de Raad op de hoogte houden van deze ontwikkeling.

De heer Werleman heeft gevraagd of het waar is, dat de prijsverlaging van het water op Curacao meer of minder wordt dan op Aruba. Gisteren hebben ook het lid Croes en het lid Finck mij vragen gesteld over het waterprojekt; zij hebben getracht om een vergelijking te trekken met het waterprojekt van Curacao. Ik heb het voorrecht gehad om vorige week een bezoek te brengen aan Curacao, tezamen met mijn collega's, waarbij wij ook het waterprojekt van Curacao konden bezichtigen en diverse deskundigen daar konden spreken. De inlichtingen die ik daar kreeg waren, op zijn zachtst uitgedrukt, zeer interessant en deze zouden ons werkelijk verleiden om vergelijkingen te gaan treffen met het projekt van Aruba en zijn financiering. Het is hier echter niet de juiste plaats, en zeker niet voor mij om kritiek te gaan geven op het projekt van Curacao. In de eerste plaats kan niet verwacht worden, dat ik volledig op de hoogte ben van het projekt van Curacao en op de tweede plaats wat gaat ons dat eigenlijk aan. Ik ben echter wel bereid om straks bij de behandeling van de begroting van de Watervoorzieningsdienst van Aruba, hierop in te gaan in die zin dat, voor zover mij gegevens beschikbaar zijn over Curacao, ik die zal vergelijken met die van Aruba, en een idee wil geven van de opzet. Ik wil niet zeggen, dat de installatie van Curacao fout of goed is, beter of minder dan die van Aruba; men heeft in de kranten een en ander geschreven, o.a. over een moderner en goedkoper systeem op Curacao. Dit blijkt achteraf larie te zijn en wat dat betreft wil ik hierop ingaan, omdat de Arubaanse bevolking

deze kranten ook leest en denkt dat Curacao een goedkoper systeem krijgt dan Aruba, en dat is niet waar. Als U geen bezwaar heeft, wil ik de vragen van de heren Croes, Finck en Werleman meer in detailles behandelen bij de begroting van de Watervoorzieningsdienst.

De heer Wernet heeft gevraagd hoe het staat met de intrekking van de gebruiksbelasting. Dit schijnt een stokpaardje te zijn van diverse leden. Ik zeg niet van de heer Wernet, want dit is zijn eerste vergadering. Zolang ik gedeputeerde van Financien ben geweest, dus de afgelopen drie en een half jaar, is dit voorstel ieder jaar aan de orde gekomen. Wat dat betreft is het voor mij makkellijk, want ik kan op hetzelfde antwoord terugvallen. In de eerste plaats is dit een landsaangelegenheid, en ik zou willen voorstellen, dat de Una-fraktie, die toch in de Staten vertegenwoordigd is, Mijnheer de Voorzitter, dit aldaar aan de orde brengt. In de tweede plaats wil ik vragen in hoeverre een algehele intrekking van de gebruiksbelasting verantwoord is, ja, zelfs wenselijk. Ik kan me indenken, dat er bepaalde gevallen zijn, die men wil vrijstellen of minder wil belasten, maar of het nodig is de belasting helemaal in te trekken meen ik te moeten betwijfelen.

De heer Wernet heeft gisteren meer of min zijn standpunt uiteengezet tenaanzien van het waterprojekt. Ik kan niet anders zeggen dan, dat ik waardering heb voor de zeer voorzichtige houding van de heer Wernet. Ik begrijp zijn standpunt. Toch zijn er twee punten die hij naar voren heeft gebracht, waarop ik niet kan nalaten even op in te gaan. In de eerste plaats zegt de heer Wernet dat hij meent dat, toen het waterprojekt indertijd aan de Raad werd voorgelegd, er van de Lago geen toezegging tot wateraankoop was. Dit is niet juist, wij hàdden de toezegging van de Lago. Het is waar, dat achteraf de Lago meer afneemt dan toen werd toegezegd. Maar reeds toen heeft de Lago ons gezegd dat de mogelijkheid bestond dat ze meer zou gaan afnemen en volgens mij spreekt het van een zeker inzicht in de toekomst, dat het Bestuurscollege rekening daarmee heeft gehouden en dit is zeker niet, zoals de heer Wernet meent, een kwestie van geluk. Ik zou zelfs willen zeggen, dat als vermoed was dat vier maanden na de voltooiing van het waterprojekt, dit reeds te klein zou zijn en de capaciteit onvoldoende om aan alle wensen te voldoen, men kritiek had kunnen uitoefenen op dit Bestuurscollege. Maar het is erg flauw om nu te gaan zeggen: wat hebben ze geluk, alleen maar omdat het Bestuurscollege de durf had om in de toekomst te zien, om de mogelijkheden te bestuderen en met een plan te komen dat op deze toekomst was afgestemd. Het is inderdaad voor het Bestuurscollege zeer bevredigend, dat nog geen vier maanden nadat het waterprojekt begon te draaien, wij met vier units draaien en één in reserve hebben, zoals bedoeld was. Het was te verwachten, dat toen we met het waterprojekt kwamen, niet iedereen het er mee eens kon zijn, al was het alleen maar omdat niet iedereen het kon overzien en metten beoordelen; men beschikte niet over alle gegevens, niet alle studies, niet alle stukken en informaties, die het Bestuurscollege heeft doorgewerkt. Maar zelfs wanneer alle gegevens beschikbaar waren geweest, dan nog betwijfel ik of een ieder toen reeds de juistheid van onze planning zou hebben ingezien en gewaardeerd. Het is normaal dat men een beetje terugdeinst om in de toekomst te zien, laat staan nu iets te doen voor de toekomst. Als er voor de toekomst wordt gewerkt, is er een zekere risico-faktor. Het is waar dat, toen het Bestuurscollege dit plan opperde en uitvoerde en dit op de toekomst afstemde, daar een zeker risico mee was gemoeid. Dat geef ik gaarne toe, maar in dit geval zijn we niet

blindelings het risico tegemoet gelopen. Dit risico van het Bestuurscollege was, zoals men het pleegt te noemen, een "calculated risk". Het is wel reeds verheugend, dat nu op korte termijn dit "calculated risk", "well-calculated" blijkt.

De heer Wernet heeft ook gezegd dat toen hij hoorde van de grote lening en zich realiseerde dat deze afgelost moest worden en daarop rente betaald moest worden, hij begon te twijfelen aan de mogelijkheid dat de waterprijs zou kunnen worden verlaagd. Deze redenering is, voor mijn gevoel, niet helemaal juist, want het feit dat men leent en natuurlijk terugbetaalt, wil niet zeggen, dat een projekt niet meer ekonomisch kan worden. Het hangt m.a.w. niet af van het bedrag van de lening en de rente, maar het hangt af van de vraag in hoeverre het projekt rendabel is en dat dit projekt rendabel is, zeker tegenover het projekt van vroeger, dat blijkt toch wel uit het feit, dat de waterfabriek vroeger een verlies leed van jaarlijks ongeveer f. 500.000.-. Dit bedrag werd onttrokken aan de belasting-gelden, waaruit dit te kort moest worden aangevuld.

Deze begroting, die van het eerste jaar van dit nieuwe projekt, niettegenstaande de grote lening en de rente, inclusief de aflossing van dit jaar èn de rente, toont bij de huidige tarieven reeds geen verlies aan. Ik geloof dat dit groot en goed nieuws is voor Aruba. Het feit op zich dat deze waterfabriek geen verlies meer lijdt van een half miljoen zoals vroeger en zelf lening en rente terugbetaalt, is reeds een bijzonder grote vooruitgang, ekonomisch en financieel. Indien straks de waterprijs ook nog verlaagd kon worden, dan zijn we allemaal tevreden en als ik het goed begrepen heb, zelfs de Una.

Dan heeft de heer Wernet gezegd, dat men dit waterprojekt op zo'n korte termijn heeft willen verwezenlijken en a.h.w. vlugger afgebouwd dan noodzakelijk was. Had men dit niet gedaan, volgens de heer Wernet, dan had men geen krachten van buiten hoeven te importeren en dan hadden we dus de kans gehad om eigen krachten aan het werk te stellen, dan hadden de mensen van Aruba wat langer werk gehad. Mijnheer de Voorzitter, het Bestuurscollege heeft nooit een "dead-line" gesteld voor de afbouw van het waterprojekt. Wij hebben de streefdatum door de aannemer laten bepalen, die uiteraard beter in staat is om te beoordelen in hoeverre het technisch mogelijk is een projekt binnen een bepaald tijdsbestek te bouwen. Wat het Bestuurscollege wel gedaan heeft is er op aandringen dat dit zo snel mogelijk gebeurde, zonder een streefdatum te noemen. Maar dat was alleen maar omdat de watersituatie op Aruba steeds dringender werd. Ik geloof niet dat op Aruba nog iemand eraan twijfelt, dat Aruba in moeilijkheden verkeerde ten aanzien van de watervoorziening. Reeds zeven jaar geleden had het Hoofd van de Watervoorzieningsdienst het vorige Bestuurscollege gewaarschuwd, hij heeft precies gezegd wat er zou gebeuron indien men niet bijtijds zou zorgen voor waterdistillatie inrichtingen; zijn voorspellingen zijn precies uitgekomen. Dat wij het vorig jaar en het jaar daarvoor heel erg krap hebben gehad, was alleen te wijten aan het feit dat men niet eerder was begonnen met de bouw van een nieuwe waterfabriek of aan uitbreiding van de oude; men was bijtijds gewaarschuwd. Indien wij hadden gezegd: "take your time", doe er zolang mogelijk over, om de mensen langer werk te geven, dan had dat financieel ook zijn konsekwenties gehad want als er één post is die zwaar weegt bij de bouw van zo'n projekt, dan is het de post Lonen.

En iedere dag die erbij komt, maakt het projekt duurder. Dit, Mijnheer de Voorzitter, heeft natuurlijk weer zijn invloed op de waterprijs. Als dit projekt zovele honderdduizenden guldens duurder was uitgekomen vanwege het feit dat we er langer over hadden gedaan, dan is dat wel heel aardig uit het oogpunt van werkverschaffing, maar wel ben ik bang dat we ons doel niet zouden hebben bereikt, nl. om een goedkopere waterprijs te kunnen aanbieden, want uiteindelijk zou het langer werkverschaffen zeer zeker de waterprijs hebben beinvloed.

Bovendien is het niet zo, dat wij zoveel krachten hebben geïmporteerd voor de bouw van het waterprojekt. Integendeel, wij zijn er trots op te kunnen zeggen, dat het overgrote deel van het personeel plaatselijk werd aangewonnen. Slechts de topfiguren, ongeveer tien man, moesten uit het buitenland komen, ten aanzien van de verdampers kwamen die uit Schotland, van de maatschappij Weir; de elektriciteitsfabriek uit Zwitserland, Oerlikon, stuurde vertegenwoordigers, we hebben ingenieurs gehad, topfiguren van Singmaster & Breyer, maar wij hebben geen arbeiders geïmporteerd, noch unskilled noch skilled. Al de arbeiders, of het nu Arubanen waren of Curacaonaars of Bovenwinders, en enkele vreemdelingen zijn allemaal plaatselijk aangeworven, mensen, die reeds op het eiland waren. Er was een moment dat er op dit waterprojekt 700 man werkzaam waren; van deze 700 man was geen enkele werkman, skilled of unskilled, geïmporteerd.

De heer Wernet heeft gezegd, dat we geluk hebben gehad met het waterprojekt, want het had ook verkeerd kunnen gaan, en o wee, als het verkeerd was gegaan. Mijnheer de Voorzitter, juist daarom is het zaak om nu aan te pakken voor de toekomst. Juist daarom moeten wij vertrouwen hebben in onze zaak en nu die dingen doen, die we nu kunnen betalen om voor de toekomst te zorgen. Juist daarom, omdat onze ekonomische basis zo wankel, en zo smal is en zo afhankelijk, moeten wij bijtijds zorgen dat deze basis breder wordt. Het is ook daarom, dat het Bestuurscollege bijvoorbeeld het toerisme zo grondig heeft aangepakt. Hierin zien wij, misschien niet zo'n grote mogelijkheid voor werkverschaffing, maar wel een zeer belangrijke bron van inkomen voor het eilandgebied. Zo zit het ook met het waterprojekt, dat ook als een voorloper moet worden gezien van industrie-vestiging. Wie kan hier fabrieken en hotels komen bouwen als er geen voldoende water is voor ons zelf? De elektriciteit, die nu te duur is voor industrieen, maar vrijkomt als bij-produkt van het waterprojekt, kan nu ook beschikbaar worden gesteld; dat maakt industrievestiging op Aruba attraktief. Omdat onze ekonomische positie zo wankel is, is het zaak om vertrouwen te hebben in onze eigen capaciteiten en te werken en aan te pakken en niet een houding aannemen van: o wee als het verkeerd gaat! Dat zou een negatieve houding wezen, en zouden wij gaan zitten wachten totdat dat "o wee" plaatsvindt, dan gaan we allemaal wie weet waar naar toe.

Ten aanzien van het hulpontvangerskantoor op Santa Cruz, kan ik mij de redenering van de heer Wernet indenken, nl. dat hij zegt: er zijn ook andere wensen en de financien zijn beperkt, is het misschien beter om andere verlangens de voorkeur te geven en deze zaak even aan te houden? De heer Mathew heeft daarop gereageerd. Ik zou willen voorstellen, zowel aan de heer Wernet als de heer Mathew: ik geloof niet dat, als hieraan behoefte aan blijkt te zijn in Santa Cruz, dit een zo grote uitgave met zich mee zal brengen. Ik wil zelfs zeggen: misschien is het niet eens nodig om het gebouw te gaan bouwen. Ik bedoel, we kunnen

misschien ergens op Santa Cruz een kamer huren en daar de ontvanger bepaalde uren per dag laten zitting houden. Ik geloof dus, dat aan de verlangens van de heer Mathew voldaan kan worden zonder dat daar grote uitgaven mee gemoeid zijn.

Dan is aan het woord geweest de heer Croes, Mijnheer de Voorzitter, die mij vroeg om een vergelijking te trekken tussen ons waterprojekt en dat van Curacao. Ik heb reeds gezegd, dat ik daar gaarne toe bereid ben, tot een zekere grens, wanneer de begroting van de waterleiding aan de orde is.

De heer Kelly heeft ons toegezegd, dat wanneer er klachten zijn ten aanzien van doktoren, hij ons daar meteen van op de hoogte zal stellen. Ik ben blij daarover, want het is wel erg makkellijk om in de Eilandsraad te gaan zeggen, dat we een heleboel klachten over de doktoren hebben, met uitzondering van de veearts zoals de heer Kelly zei. Maar onze ervaring is, dat als deze zaken uitgezocht worden deze dan twee kanten hebben. In elk geval zult U ons in staat stellen de zaak te bestuderen en maatregelen te treffen, zoals U dat wenst, wanneer wij meteen op de hoogte worden gebracht. Dan pas kunnen we de zaak onderzoeken. Als het is, zoals de heer Kelly zegt, dan moet er ingegrepen worden.

Ten aanzien van het hospitaal had de heer Kelly de indruk, dat het overleg tussen het Vicariaat en het Bestuurscollege op een dood punt was gekomen. Daarom vraagt hij hoe het staat met de bouw van een hospitaal van overheidswege. Deze indruk van de heer Kelly is onjuist. Dit overleg is niet op een dood punt gekomen. Integendeel, dit overleg is zeer vruchtdragend geweest, zeer prettig en naar mijn mening heeft het goede resultaten opgeleverd, want zoals ik reeds gezegd heb: de plannen om het hospitaal te vernieuwen, te moderniseren en uit te breiden nemen steeds vastere vormen aan. Er wordt aan gewerkt en we blijven op de hoogte, zodat ik geen reden zie om van overheidswege hier ook aan te beginnen. Ik geloof dat binnen korte tijd in deze behoefte, die inderdaad zeer dringend is, zal worden voorzien.

De heer Mathew heeft mij gevraagd hoe het staat met de uitbetaling van de verhoogde lonen der schoonmaaksters. Ik was blij dat de heer Mathew blij was, dat die verhoging nu eindelijk plaats zou vinden, maar hij heeft een beetje vrees voor mijn uitdrukking: op korte termijn. Dat is nogal rekbaar zegt hij. Hij kan er wel gelijk in hebben. Maar dan heb ik goed nieuws voor de heer Mathew, want het Bestuurscollege besliste onlangs dat deze verhoging van de lonen van schoonmaaksters ingegaan is per 1 januari 1959, dus met terugwerkende kracht en we zullen ons best doen om binnen zeer korte termijn, ik kan het uur en de dag niet precies zeggen, alles te regelen. Ik ben ervan overtuigd, dat de afdeling Financien haar best zal doen.

De heer Finck heeft gevraagd, Mijnheer de Voorzitter, of de leden van de Raad inzage kunnen krijgen in de accountantsrapporten, de rapporten van de Rekenkamer en de jaarverslagen, die betrekking hebben op die verenigingen en instanties die subsidie genieten van de overheid. Ik geloof niet, Mijnheer de Voorzitter, dat daar enig bezwaar tegen is. Indien de Raad gelden moet voteren voor deze verenigingen, dan is het niet meer dan billijk en juist, dat de raadsleden kennis kunnen nemen van deze stukken en dus zelf kunnen oordelen in hoeverre subsidie verant-

antwoord is. Mijnerzijds is daar geen bezwaar tegen.

Dan heeft de heer Finck gesproken over de karensdagen. Het was hem opgevallen dat de overheid bij wet de particulieren verplicht om, wanneer arbeiders of werknemers na twee dagen blijken ziek te zijn en te blijven en met een doktersverklaring komen, hen dan alsnog die twee dagen uit te betalen. Het is de heer Ficnk blijkbaar opgevallen, dat de overheid zelf, die dit dus voorschrijft, dit niet doet. Dit is inderdaad waar, Mijnheer de Voorzitter, wij doen dit niet, maar de ziekteregeling van het eilandgebied is uiteraard heel anders opgesteld, dan de ziekteregeling voorgeschreven voor particulieren. Ik mag bijvoorbeeld de aandacht vestigen hierop, dat de uitkeringen van de overheid hoger liggen dan van de particulieren. Gedurende de ziektedagen dat de particulieren 70% van het loon geven aan hun werknemers, krijgt de werknemer van de overheid 80 of 90%; wanneer de werknemer bij de particulier 60% krijgt, krijgt hij bij de overheid 70 of 80%. Wanneer wij dus het systeem van de particulieren willen invoeren dat alsnog de twee eerste dagen worden vergoed, dan moeten we ons ook gaan afvragen wat we met die percentages doen. Echter ben ik het met de heer Finck eens, dat dit verschil in de uitkering, de 10% die de overheid meer uitbetaalt gedurende de ziekte dagen, misschien niet compenseert de twee dagen loon die men mist. Om die reden, dus uit het oogpunt van billijkheid en ook uit het oogpunt van uniformiteit, zijn we gaarne bereid deze zaak te bestuderen en we nemen ons voor binnen afzienbare tijd hier een beslissing over te nemen. Met andere woorden, de heer Finck heeft onze aandacht hierop gevestigd en wij zullen hier de nodige aandacht aan besteden.

Mijnheer de Voorzitter, ik geloof dat ik hiermee kan volstaan. Ik dank U.

De VOORZITTER: Voordat ik overga het woord te verlenen aan de heer gedeputeerde de Cuba, zou ik de heer Werleman gaarne beantwoorden op zijn suggestie over het vrijgeven op aanstaande zaterdag. Het Land geeft voorzover bekend geen vrijaf, evenmin het Bestuurscollege van Curacao. Het Bestuurscollege van Aruba heeft besloten eenzelfde gedragslijn te volgen. Het woord is nu aan gedeputeerde de Cuba.

De heer I.S. DE CUBA, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, ik heb in de eerste ronde een vraag van de heer Kelly onbeantwoord gelaten. Op zijn vraag betreffende het plaatsen van lichtbakens op Malmok kan ik hem mededelen, dat zulke lichtbakens ongeveer fl. 15.000,- per stuk zullen kosten, met een totaal van ongeveer fl. 45.000,- voor drie schepen. Met het opblazen van deze schepen zullen duizenden guldens gemoeid zijn. Deze aangelegenheid zal nog worden bekeken door het Bestuurscollege.

De VOORZITTER: Dank U, mijnheer de Cuba. Het woord is nu aan gedeputeerde Petronia.

De heer E.O. PETRONIA, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, gisteren werd in de tweede ronde door de heer Werleman gesuggereerd om zo spoedig mogelijk met betrekking tot de uitbreiding van de distributienetten van het elektriciteitsbedrijf, de mogelijkheid te bekijken om te komen tot herziening van de concessie-voorwaarden. Verder heeft de heer Werleman voorgesteld om voorlopig, dus vooruitlopende op de eventuele resultaten daarvan, diegenen aan te sluiten die daarvoor in aanmerking komen

en die desnoods bedreid zijn zelf bij te dragen in de kosten; met het voorstel dat de Elmar dan zelf ook wat bijdraagt en eventueel het eilandgebied. De heer Croes heeft o.a. in de tweede ronde gezegd, dat hij de concessie-voorwaarden absurd vindt. Hij vindt dat Seroe Patrishi, dat ook op de lijst voorkomt, nu aangesloten moet worden. Verder heeft de heer Croes de opmerking gemaakt, dat over Ayó niets werd gezegd. De heer Laclé heeft met betrekking tot de elektrifikatie, gezegd geen antwoord van mij te hebben ontvangen op zijn vraag wie feitelijk de leugenaar is inzake aansluiting van Seroe Patrishi.

Mijnheer de Voorzitter, in de eerste plaats: gaarne zullen wij het voorstel van de heer Werleman overnemen om al datgene te doen tot aansluiting van de percelen, die daartoe in aanmerking komen en te trachten om, wanneer deze mensen bereid zijn zelf een deel van de kosten te dragen voor de lichtmasten, te bereiken dat die percelen door de Elmar zo mogelijk worden aangesloten. De suggestie om de besprekingen met de Elmar aan te knopen over herziening van de concessie-voorwaarden is mijns inziens overbodig, omdat deze besprekingen voortgezet zullen worden. Ze zijn reeds aan de gang. Ten aanzien van de opmerking van de heer Croes met betrekking tot het absurde van de voorwaarden, wil ik in Herhaling vervallen door de artikelen 3 en 4 der concessie, de verplichting tot stroomlevering regelende, voor te lezen: "De concessiehoudster is, behoudens de gevallen bedoeld bij artikel 4 en 5, verplicht binnen de concessiegebieden te allen tijde in elke verlangde hoeveelheid en tegen de in dat gebied geldende voorwaarden en tarieven, elektrische stroom te leveren, en voor zover nodig haar leidingnetten en de daarbij behorende inrichtingen uit te breiden".

Artikel 4. "Indien voor de aansluiting van het erf of de erven van de stroomverbruiker uitbreiding van de bestaande netten nodig is, is het bepaalde in artikel 3 slechts van kracht voor het geval de jaarlijkse bruto-inkomsten uit het stroomverbruik, welke in de eerstvolgende 5 jaren tengevolge van de uitbreiding van de leidingnetten zijn te verwachten, minstens 10% zullen bedragen van de kosten, die de concessiehoudster aan de uitbreiding van de netten moet besteden."

Zo is het in 1951 overeengekomen, Mijnheer de Voorzitter.

De vraag van de heer Croes, nl. dat nog niets gezegd is, met betrekking tot Ayó zou ik willen beantwoorden als volgt: Op Ayó zijn volgens de gegevens van de Elmar ongeveer 70 woningen die aansluiting behoeven. Deze 70 woningen zullen een opbrengst hebben van ongeveer fl. 5000.- per jaar. Dat betekent dus, dat de Elmar verplicht is om conform de voorwaarden fl. 50.000,- uit te geven aan kapitaalsinvesteringen. De uitbreiding van het distributienet voor die streek kost evenwel ongeveer fl. 120.000.-. Indien de Raad het Bestuurscollege oplegt om het verschil te betalen, zal de Elmar verplicht kunnen worden om Ayó aan te sluiten, Zoals Ayó zijn er meerdere buurten.

De vraag van de heer Laclé, Mijnheer de Voorzitter, het moet me van het hart, is een beetje pijnlijk. Ik acht het niet opmijn weg liggen om uit te maken wie feitelijk leugenaar is in een bepaald geval. Ik zou veel liever willen volstaan met het volgende. Op 12 juli 1957, Mijnheer

de Voorzitter, schrijft het Hoofd van Dienst voor Openbare Werken aan het Bestuurscollege onder meer als volgt: "In brief dd. 8 februari 1957 berichtte de Elmar aan Uw college, dat overeenkomstig de samengestelde prioriteitslijst de elektrifikatie van Rooi Bosal binnen een jaar ter hand zou worden genomen en dat men inmiddels zou trachten de weg van Paradera en Seroe Patrishi, tussen de andere werkzaamheden door, te elektrificeren. De heer Luymens, direkteur van de N.V. Elmar, heeft mij desgevraagd medegedeeld, dat, onvoorziene omstandigheden voorbehouden, dit projekt nog dit jaar ter hand zou worden genomen."

Dat was op 12 juli 1957, Mijnheer de Voorzitter. Op 8 februari 1957 schrijft de Elmar aan het Bestuurscollege o.a.: "Overeenkomstig de eerder door U vastgestelde prioriteit zal begonnen worden met het gebied Seroe Biento, Mahuma, Seroe Tijsji, Papilon, Sabana Grandi, Rooi Bosal, Mondi Fierno, waaraan voor zoveel mogelijk van twee kanten gewerkt zal worden, nl. van Seroe Biento en van Rooi Bosal uit. In aansluiting op laatstgenoemd begin zal dan tevens de weg Rooi Bosal Bringamosa geelektrificeerd worden. In bovengenoemd gebied zijn wij reeds doende met opmetingen ten behoeve van het uitzetten der leidingen. Wegens de vele omliggende eigendomsterreinen en de moeilijkheid, deze ter plaatse vast te stellen, zijn deze voorbereidende werkzaamheden echter van vrij langdurige aard. Wij verwachten dat met de elektrifikatie van dit gebied zeker een termijn van één jaar gemoeid zal zijn. Daarnaast zullen echter wel kleinere objekten langs belangrijke wegen, zoals Seroe Patrishi, Seroe Blanco en Tanki Leendert, richting Oranjestad ter hand worden genomen.
Vertrouwende U met bovenstaande opgave van dienst te zijn geweest, verblijven wij,

De N.V. Elektriciteitsmij Aruba."

Mijnheer de Voorzitter, de Eilandenregeling legt mij verplichtingen op. Ik ben verplicht om een vraag van een raadslid te beantwoorden. Ik ben niet in staat, Mijnheer de Voorzitter, om te zeggen wie de leugenaar is. Ik weet wel, dat ik geen leugenaar ben.

Naar aanleiding van de vraag van de heer Croes met betrekking tot de elektrifikatie van de buitendistrikten zou ik willen zeggen: Aansluiting van Seroe Pita - Ayó - Matividiri, aantal te verwachten aansluitingen 70, de kosten voor uitbreiding van leidingnetten, bestaande uit uitbreiding tranformatorstation Sta. Cruz, ongeveer 600 m ondergrondse hoogspanningskabel, 2000 m. bovengrondse hoogspanningsleiding, ongeveer 3500 m. laagspanningsnet, 3 transformatoren, exclusief de kosten van de huisaansluiting, totaal fl. 107.350.-, bruto-inkomsten van 70 woningen getaxeerd op fl. 5450.- per jaar, waardoor de Elmar verplicht kan worden hiervan te betalen fl. 54.500.-. Het verschil bij te dragen doorverbruikers is dan fl. 52.850.-. Nu begrijpt U wel, dat de verbruikers dit nooit kunnen doen. Zo kan ook aan de Raad worden medegedeeld, ik stel liever voor dat dit schriftelijk gebeurt, hetzelfde ten aanzien van Piedra Plat - Seroe Pita - Tamarijn, Paradera - Bleumondt - Babijn - Marawiel, wat het verschil is tussen de werkelijke kosten en de kosten, die de Elmar volgens de concessie verplicht kan worden te maken.

Mijnheer de Voorzitter, ik heb gisteren verzuimd om in de eerste ronde een antwoord te geven aan de heer Kelly met betrekking tot zijn voorstel om meer aandelen toe te staan uit de Landsloterij aan de Stichting

Schouwburg Aruba. Deze Stichting krijgt op dit moment twee aandelen uit de Landsloterij, zij heeft om vier aandelen gevraagd, De kwestie van de aandelen van de Landsloterij valt natuurlijk buiten de competentie van het Bestuurscollege. Hoogstens kunnen wij de Stichting conform het voorstel van de heer Kelly in overweging geven om een herhaalde poging te doen om meer aandelen te krijgen.

De heer Laclé heeft de wens te kennen gegeven tot verbetering van de wegen Paradera Rumshop in noordelijke richting langs de woning van Donati, de weg Tanki Leendert - Papaya, de olieweg langs zijn woning, de weg van Baby Bakery in noordelijke richting. Deze wegen heb ik genoteerd en ik wil gaarne aan Dienst Openbare Werken opdracht geven om te onderzoeken hoe de toestand van deze wegen is en wat eraan gedaan kan worden, binnen het kader natuurlijk van de beschikbare middelen.

Mijnheer de Voorzitter, de heer Werleman vindt dat men zich eerst nu, nu het te laat is, realiseert dat men te laat is met de voorziening ten behoeve van het onderwijs op het punt van lokalen. Verder heeft de heer Werleman naar voren gebracht, dat in tegenstelling met het begrotingsjaar 1958, thans geen kredieten zijn opgevraagd voor een volledige Mulo-school te Santa Cruz.

De heer Werleman heeft gezegd, dat hij nu alleen ziet een voorstel om te komen tot de eerste van de kopklassen. Hij vreest, dat indien de gelijkschakeling doorgevoerd wordt, er geen ruimte zal zijn om deze kopklassen te vormen. De heer Werleman verwacht ook, dat de kinderen uit Santa Cruz, die nu op de mulo-scholen in de stad zitten, terug zullen gaan naar Santa Cruz.

Mijnheer de Voorzitter, in de eerste plaats wil ik zeggen dat wij ons niet nu hebben gerealiseerd dat er een tekort bestaat aan lokalen. We hebben dat eerder gerealiseerd. Vandaar het onderzoek, dat nu gaande is om te weten hoeveel lokalen, waar en voor welke tak van het onderwijs. Ik moet erkennen, dat wij in het verleden misschien veel te veel hebben gewerkt naar de wensen zoals die naar voren werden gebracht door schoolbestuur van de bijzondere scholen en door hoofden van scholen van het openbaar onderwijs. Een duidelijk voorbeeld hiervan, Mijnheer de Voorzitter, is het opbrengen van meer dan een kwart miljoen guldens voor een mulo-school op Santa Cruz, vier lokalen voor meisjes, vier lokalen voor jongens, afrastering, toiletruimte, enz. Wat heeft het onderzoek nu uitgewezen, Mijnheer de Voorzitter? Op het Dominicuscollege zitten op het ogenblik in de bovenbouw 37 leerlingen uit Noord, 86 leerlingen uit Paradera en Santa Cruz, en 30 leerlingen uit Savaneta. Op de bovenbouw van het Maria College hebben wij 15 leerlingen uit Noord,45leerlingen uit Santa Cruz en 11 leerlingen uit Savaneta. Met andere woorden op de jongens- en meisjesschool, het Dominicuscollege en het Maria College, zitten op het ogenblik 131 kinderen uit Santa Cruz en Paradera. Trekt U hiervan af 16 kinderen uit Paradera, dan blijven er over 115 kinderen uit de bovenbouw van de mulo afkomstig uit wat wij noemen de parochie Santa Cruz. En dan ga ik U even uitleggen, Mijnheer de Voorzitter, wat de parochie Santa Cruz omvat. De parochie Santa Cruz omvat Mahuma, Buena Vista, Simon Antonio, Barcadera, Parkietenbos en Balashi. Wanneer wij de 50 kinderen uit die streek, die straks ook na de bouw van een volledige mulo te Santa Cruz toch de richting van het verkeer zullen volgen, nl. de hoofdweg naar Oranjestad toe, wanneer wij daarbij rekenen de kinderen van Hooiberg, richting Meiveld, die ook ressorteren onder de parochie Santa Cruz, maar die ook met de stroming van het verkeer mee zullen gaan naar Oranjestad,

wanneer wij die 50 kinderen dus aftrekken, dan houden wij 65 kinderen, verdeeld over de bovenbouw van de mulo, naar jongens en meisjes. Zegge en schrijve dus 8 lokalen voor 65 kinderen. Dat is te zeggen, wanneer het r.k. schoolbestuur in staat zal zijn om de kinderen, die nu reeds op hun scholen zitten in de stad, te verplichten terug te gaan naar Santa Cruz. Ik kan U vertellen, Mijnheer de Voorzitter, dat er kinderen op de stadsscholen zitten, ook in de tweede en derde klas, en zelfs die kinderen kan men niet verplichten om naar de lagere school van Santa Cruz te gaan.

Mijnheer de Voorzitter, het Bestuurscollege heeft gemeend dat het noodzakelijk is, dat er in de toekomst mulo-onderwijs gegeven wordt te Santa Cruz. Maar die mulo-bovenbouw moet opgebouwd worden. Vandaar het voorstel om nu per september aanstaande te beginnen met de vorming daarvan; om te vermijden dat men kinderen terug gaat sturen gaan wij een aanvang maken met de mulo-bovenbouw. Wij hopen dat dit een gunstig verloop zal kunnen hebben en dan kan men dus te allen tijde een mulo bouwen te Santa Cruz, dat wil zeggen een gebouw bestemd voor de muloschool aldaar. Ik ben het niet eens, Mijnheer de Voorzitter, met de heer Werleman dat er dan geen ruimte zal zijn op Santa Cruz, voor de vorming van twee kopklassen, één voor jongens en één voor meisjes. Het is noodzakelijk, Mijnheer de Voorzitter, dat men het voorstel, dat voor ons ligt, ziet in het verband, waarin het gesteld is: indien de leeftijd voor de toelating van meisjes tot de huishoudschool teruggebracht wordt van veertien op dertien jaar, dan nemen we aan dat er op Santa Cruz voldoende ruimte zal bestaan voor de vorming van de bedoelde klassen per 1 september aanstaande.

De heer Wernet heeft op dit punt in het algemeen gesteld, dat het jammer is dat geen voldoende of volledige inlichtingen of gegevens werden verstrekt om een kompleet duidelijk beeld te krijgen van het geheel. Inderdaad om een zo duidelijk mogelijk beeld te krijgen van het geheel heeft men volledige gegevens nodig. Het spijt me dat, deze volledige gegevens nog niet kunnen worden verstrekt. Ik heb gisteren gezegd, ik wil het thans herhalen, dat wij hopen in staat te zijn om U die binnen één maand voor te leggen.

De suggestie om voortaan bij de bouw van scholen de tussenwand tussen twee lokalen weg te laten en te vervangen door een schuifdeur of door een zgn. folding-door, wordt gaarne overgenomen. Het is een praktisch voorstel; men zal dan met weinig moeite in de toekomst in de gelegenheid zijn om een grote vergaderlokaal te creëren.

Dan hebben we het voorstel van de heer Croes ten aanzien van de kwestie van het bereikt hebben van de leeftijd van 6 jaar voor toelating van kinderen tot de scholen. De heer Croes heeft voorgesteld om het kind, dat in het betreffend jaar 6 jaar wordt, in de gelegenheid te stellen de school te bezoeken. Ten grondslag van ons voorstel ligt o.m. het idee om het kind eerst op iets oudere leeftijd toe te laten. Men denkt daardoor enigszins het hoofd te kunnen bieden aan het zittenblijversprobleem en daardoor meer ruimte te krijgen om de toevloed van leerlingen, voor het eerste jaar waarin dit wordt ingevoerd, enigszins te kunnen remmen. Het voorstel van de heer Croes kan ik zeer tot mijn spijt niet overnemen.

Mijnheer de Voorzitter, de heer Mathew heeft gesproken over het bezoek aan de scholen. Ook de heer Finck heeft het over dit onderwerp gehad.

Misschien ben ik gisteren niet duidelijk genoeg geweest, misschien ben ik niet genoeg in details getreden. Het is niet mijn bedoeling geweest, te zeggen dat niet alle leden van de Raad het bezoek behoeven mee te maken. Maar onder de raadsleden, Mijnheer de Voorzitter, zijn employees van de Lago, onder deze employees zijn er die uitsluitend overdag werken en anderen die wachtlopers zijn, onder deze leden is een onderwijzer, onder deze leden zijn er ambtenaren van het Land en van het eiland, onder deze leden bevinden zich lieden die behalve lid van deze Raad ook lid zijn van de Staten. Ik herhaal, Mijnheer de Voorzitter, dat de leden zoveel mogelijk gebruik zullen moeten maken van het recht, de plicht om de scholen te bezoeken, op korte termijn, Mijnheer de Voorzitter, en dan liefst op korte termijn zonder het bekende rekbare begrip. Ik vrees echter, Mijnheer de Voorzitter, dat als deze 21 leden, zodra de school aanvangt, op 6 april, het bezoek aanvangen, er een grote kans bestaat niet vanwege gebrek aan belangstelling van hun kant, maar vanwege verplichtingen anderzijds, dat zij niet vanaf het begin tot het einde de scholen zullen blijven bezoeken. En naar aanleiding daarvan, Mijnheer de Voorzitter, heb ik voorgesteld, het is maar een voorstel, dat de Raad een kerngroep vormt, liefst van vertegenwoordigers uit verschillende frakties, die zichzelf wel de verplichting opleggen het schoolbezoek vanaf het begin tot het einde mee te maken, om in ieder geval in staat te zijn om de anderen, die uit hoofde van hun andere verplichtingen, hun werk, vergaderingen van de Staten, enz. niet in de gelegenheid geweest zijn het bezoek in zijn geheel af te leggen, op de hoogte te kunnen brengen van hun bevindingen.

Mijnheer de Voorzitter, de heer Mathew heeft bezwaar tegen de samenstelling van de commissie, die door het Bestuurscollege is ingesteld. Meneer Mathew twijfelt niet aan de deskundigheid van de heren die deel uitmaken van deze commissie, hij acht het echter gewenst aan deze commissie enkele leerkrachten toe te voegen. Mijnheer de Voorzitter, ik ga een opmerking maken, die een klein beetje dwaas is. Meneer Mathew heeft geen bezwaar tegen de commissie, die door het Bestuurscollege werd samengesteld voor het bestuderen van het bestemmingsplan en het opmaken van het verkavelingsplan van wat wij noemen het toeristenoord. In deze commissie hebben zitting Hoofd Openbare Werken, Hoofd Domeinbeheer, Hoofd Welvaartszorg, Hoofd Toeristenbureau en ik meen ook Hoofd Financien. Ik heb van tevoren gezegd, dat ik een dwaze opmerking ga maken. De heer Mathew heeft geen bezwaar gemaakt tegen de samenstelling van deze commissie, omdat de heer Mathew niet weet, dat deze commissie bestaat. Het Bestuurscollege heeft gemeend de Raad op de hoogte te moeten stellen van samenstelling der onderwijs-commissie. Wat hebben wij bij de samenstelling van deze commissie als doel? Wij hebben ten doel een zuiver ambtelijke commissie in te stellen, die een bepaald omschreven taak heeft gekregen, wier werk in hoofdzaak ligt in het uitzoeken van gegevens, inwinnen van inlichtingen; die gegevens heb ik gisteren opgesomd. Ik geef toe, dat op een bepaald terrein de leerkrachten bij uitstek deskundigen zijn. Hoofd Openbare Werken bijvoorbeeld is dat niet, maar zijn aanwezigheid in de commissie is nodig, omdat wij, samen met de Raad, de mening toegedaan zijn, dat er een versobering moet komen in de uitvoering van het schoolgebouw. Deze ambtelijke commissie hebben we samengesteld om niet het voorbeeld te volgen van een soortgelijke commissie, die zoals ik gisteren verteld heb, samengesteld is op Curacao, en waarin wel leerkrachten aanwezig zijn. Want dan moet men vergaderen buiten werktijd en het is

pijnlijk en ondoenlijk om mensen, die de hele dag hebben gewerkt, te verplichten, hoezeer zij bereid zijn om dat terwille van de goede zaak te doen, verplichten dit te doen. Ik heb gisteren verteld, dat ongeveer twee jaar geleden de gedeputeerde van Onderwijs op Curacao mij heeft benaderd om samenwerking te zoeken opdat ook dit eilandgebied zou deelnemen in de samenstelling van de Curacaose commissie. Omdat men dan iemand moet aanwijzen, die telkens moet overvliegen naar Curacao, heb ik gemeend te moeten volstaan met te verzoeken, dat wij te zijner tijd de gegevens van het onderzoek van de commissie zouden verkrijgen. Die commissie is nog niet klaar met haar werk. Ik moet hierbij zeggen, dat een delegatie uit de Arubaanse onderwijsbond bij mij is geweest en zij heeft het ook hierover gehad: ik heb uitleg gegeven en toegezegd dat, zodra het rapport klaar is, dit ook aan de onderwijsbond zal worden overgelegd. Ik vrees, dat als de Raad erop staat, dat we aan deze commissie die nu al 8 maanden bezig is, leerkrachten toevoegen, deze leerkrachten slechts met moeite onttrokken kunnen worden van hun werk om overdag te vergaderen. Men zal dan buiten diensttijd moeten vergaderen. Ik vrees, dat wij daardoor tijd zullen verliezen. Maar ik hoop wel, dat de leerkrachten, die worden bedoeld, en ik denk dat de Raad bedoelt leerkrachten bij de openbare scholen, bij de protestants christelijke scholen, bij de r.k. scholen, elkaar zullen kunnen vinden wanneer het rapport klaar is en dat men gezamenlijk daarover commentaar zal geven, suggesties zal doen. Ik hoop dat de leerkrachten straks tezamen met de commissie, die benoemd zal worden uit de Raad, dit rapport zullen willen beschouwen als een poging tot het verzamelen en voorleggen van gegevens. Ik hoop dat de Raad het zal willen beschouwen als arbeid, verricht door de mensen, die zich in hun konclusie, die straks uit het rapport zal blijken, kunnen vergissen. Ik hoop, dat de Raad medewerking zal verlenen om uit dat rapport, wenken naar voren te brengen, om het Bestuurscollege, dat de Raad niet zal kunnen opleggen om het te aanvaarden zoals het is, te helpen om daaruit datgene te destilleren wat voor het onderwijs het beste zal zijn.

Ik hoop, Mijnheer de Voorzitter, dat aan de Raad niet voorbij is gegaan het feit, dat wij nog geen wettelijke erkenning van het kleuteronderwijs kennen; dat ligt nl. op de weg van het Land, die bevoegdheid hebben wij niet; b.l.o.-regeling bestaat niet, de nijverheidsonderwijsregeling in principe wel. Ik hoop, dat aan de Raad niet voorbij is gegaan dat wij, ondanks het feit - en hierbij wil ik een vergelijking maken met het eilandgebied Curacao - dat wij in vele gevallen niet terug kunnen vallen op een wettelijke regeling, wij toch op verschillende gebieden zoveel mogelijk hebben gedaan.

Dan rest mij ten aanzien van de heer Mathew nog één punt. Hij heeft gisteren geen kategorisch antwoord, ik zeg kategorisch antwoord, gehad op zijn kategorische vraag van eergisteren, nl. of het Bestuurscollege erkent dat er behoefte bestaat aan huishoudonderwijs te San Nicolaas. Ik heb daar gisteren antwoord op gegeven, hoewel misschien niet kategorisch. Ik zal het nu kategorisch doen, Mijnheer de Voorzitter. Het antwoord is: ja, Mijnheer de Voorzitter.

Maar nu stel ik als raadslid een vraag, Mijnheer de Voorzitter, aan het Bestuurscollege: Wilt U mij kategorisch antwoorden of er behoefte bestaat aan eenvoudig vakonderwijs op Aruba? Het antwoord is: ja, Mijnheer de Voorzitter. Wilt U mij kategorisch antwoorden of er behoefte bestaat aan

vakonderwijs te San Nicolaas? Het antwoord is: ja, Mijnheer de Voorzitter.

Er is geen ontkennen van de behoefte. Er is behoefte, er is dringend behoefte. Er is door de afdeling Onderwijs aan mij ook veel meer op de wenselijkheidsbegroting gevraagd, als datgene wat voor U ligt. Er is zoveel gevraagd, dat de middelen niet voldoende waren om aan alles uitvoering te geven. Daarom hebben wij gemeend om binnen het kader van het beschikbare een urgentie-programma en verdeling aan U te moeten voorleggen, zoals die U bekend zijn.

Mijnheer de Voorzitter, de heer Finck heeft met betrekking tot het onderwijs mij gedeeltelijk gelijk gegeven. Hij heeft zijn instemming betuigd met de omvang van het bedrag van f. 700.000.-. Ik heb hem echter verkeerd verstaan, toen ik zei dat hij gezegd zou hebben dat hij het eens was met de bestemming. Ik heb vernomen, dat de heer Finck het niet eens is met de bestemming. Dat is zijn goed recht. Ik hoop dat de Raad het Bestuurscollege zal willen helpen om te bepalen hoe die bestemming dan wel moet zijn. Wij twijfelen geenszins aan de goede bedoelingen van de raadsleden. Ook de heer Finck heeft gemeend, als ik het wel begrepen heb, dat de onderwijscommissie eigenlijk groter of uitgebreider had moeten zijn. Ik moet weer met klem hiervoor waarschuwen. Wij hebben de ervaring gehad met commissies, en ik wil niemand op de tenen trappen, maar ik wil dit zeggen: in 1953 of 1952 is er een commissie benoemd uit deze Raad, onder voorzitterschap van het lid Petronia, met betrekking tot de sanering van de village, ik zeg uitdrukkelijk : ik wil niemand op de tenen trappen, maar er is nog geen enkel rapport uitgebracht.

Ik twijfel niet aan de goede bedoelingen van de Raad. Ik ben het met de Raad eens, met de heer Finck eens, dat er geen enkel bezwaar bestaat, dat het zelfs noodzakelijk geacht moet worden, dat er uit de Raad een vaste commissie wordt benoemd, die we dan de onderwijs-commissie noemen. Ik wil deze commissie echter bij voorkeur helemaal los zien van de ambtelijke commissie. Ik heb gisteren verzuimd, bijna met opzet, om in details te treden. Het is in de praktijk een beetje moeilijk, zoals ik reeds eerder naar voren heb gebracht, om mensen die niet in overheidsdienst zijn, gedurende hun werktijd te verplichten om aan een bepaalde taak te arbeiden. Het is moeilijk om wie dan ook te verplichten om veelvuldig in zijn eigen tijd, dat betekent dus 's avonds, te vergaderen. Nogmaals, ik steun het betreffende voorstel zeer gaarne, ik verzoek echter om de uit de Raad te benoemen onderwijs-commissie gescheiden te houden van de ambtelijke commissie, die nu binnenkort toch klaar komt met haar werk. Dit neemt niet weg, dat te zijner tijd, indien de Raad dat wenst, de onderwijscommissies kunnen vergaderen, dus de ene commissie met de andere , juist om gegevens te verschaffen en inlichtingen te verstrekken en toelichting te geven.

Mijnheer de Voorzitter, de heer Finck heeft voorgesteld om een kerncommissie uit de Raad te benoemen, die de scholen zal bezoeken. Zeer gaarne zie ik zijn voorstel van de samenstelling van de commissie tegemoet. Ik hoop dat U bij het samenstellen laten we zeggen van een kerngroep van vijf man, ook een voorzitter aanwijst. Hoofd Onderwijszaken heeft reeds gisteren opdracht gekregen om, indien een voorzitter aangewezen wordt, kontakt met deze op te nemen, met de hoofden van scholen en de schoolbesturen, een schema voor het bezoek te ontwerpen en verder te zorgen voor afspraken, bijeenkomen op het centrale punt,

bijvoorbeeld Oranjestad en San Nicolaas, om van daaruit op te trekken naar de scholen conform het schema.

In de tweede ronde heeft de heer Finck gisteren naar voren gebracht, Mijnheer de Voorzitter, dat toen hij eergisteren thuiskwam, hij het blad "Kontakt" van de Arubaanse onderwijzersbond heeft ontvangen. Daarin las hij, dat er behoefte bestaat aan zoveel lokalen bij de Abraham de Veerschool. De heer Finck heeft zeer terecht opgemerkt, dat toen hij het urgentie-programma voor het onderwijs nasloeg, het hem opgevallen is in de toelichting, dat dezelfde beweegredenen, die voor het Filomena-college te San Nicolaas aangevoerd werden, ook gelden voor de Abraham de Veerschool. Zeer terecht heeft hij gezegd tenzij er andere argumenten zijn, dat hij niet kan begrijpen waarom het voor de ene wel kan en voor de ander niet.

Mijnheer de Voorzitter, in "Kontakt" staat nog meer, behalve omtrent de Abraham de Veerschool. In "Kontakt" worden ook genoemd de Prinses Ireneschool, de Marijkeschool en de Commandeur Pieter Boerschool. Ten aanzien van de vergelijking, zoals de heer Finck die naar voren heeft gebracht, moet ik toegeven dat zij inderdaad juist is, dat zonder meer argumenten zijn vraag niet anders gesteld kan worden. Welke zijn nu de andere argumenten, want er zijn inderdaad andere argumenten. Het Hoofd van de Abraham de Veerschool heeft in 1957 twee lokalen aangevraagd. De Raad heeft op de begroting 1958 twee lokalen opgebracht. Die twee lokalen zijn gebouwd en voltooid ongeveer oktober verleden jaar. In 1958 heeft de Raad eveneens goedgekeurd een bedrag van f.190.000.- voor het Filomenacollege, nl. de bouw van 6 lokalen,een hoofdenkamer en toiletten, fl. 150.000,- + fl. 40.000.- voor de inrichting. Deze bouw is niet uitgevoerd. Wat hebben wij nu gedaan? Wij hebben nl. voorgesteld om die fl. 190.000,- niet te besteden aan het Filomenacollege. Wij hebben voorgesteld om hiervan alleen fl. 75.000.- te besteden, dit jaar, voor vier lokalen en fl. 15.000,- voor de inrichting. Wij hebben niet voorgesteld, conform het verzoek van het hoofd der school in 1958, om voor dit jaar krediet op te brengen voor de Abraham de Veerschool. Wij hebben dat niet gedaan, omdat de Abraham de Veerschool beschikt over 14 lokalen met een totaal van 505 leerlingen, dat is dus gemiddeld 36 per lokaal. Het Filomenacollege beschikt over 16 lokalen met 663 leerlingen. Dus twee lokalen meer voor 158 kinderen. Bezien in dat licht hebben wij gemeend om voor te moeten stellen om aan het Filomena bij te bouwen. Het is momenteel zo, dat bij de Abraham de Veerschool ook het tekenlokaal en het natuurkundelokaal, de overdekte speelplaats en zelfs personeelsruimte in gebruik is genomen. Bij het Filomenacollege is het tekenlokaal, het natuurkundelokaal en de vestibule in gebruik genomen.

Wanneer wij gevolg hadden gegeven aan de bevoegdheid door de Raad in onze handen gelegd tot uitbreiding van het Filomenacollege voor fl. 190.000.-, dan hadden we dat kunnen doen. Net als voor de school te Santa Cruz hebben wij echter nader gemeend dat dit niet verantwoord was. Daarom ons voorstel om dit te wijzigen. De vraag van de heer Finck met betrekking tot verschil meen ik daarmede beantwoord te hebben.

Het is misschien goed mede te delen, dat wij verwachten, indien de

Raad ons voorstel met betrekking tot gelijkschakeling, goedkeurt en dit met spoed doorgevoerd kan worden, de mogelijkheid bestaat dat er te San Nicolaas een verschuiving kan plaats vinden op de openbare scholen. Nu zal men terecht kunnen opmerken dat, indien dat het geval is, hetzelfde zal kunnen gelden voor de bijzondere scholen. Inderdaad, er bestaat echter een verschil. Dit is makkelijker bij de openbare scholen dan bij de bijzondere scholen, omdat de klasse-bezetting bij de openbare scholen kleiner is, over het algemeen gesproken, dan bij de bijzondere scholen.

Mijnheer de Voorzitter, ik ga weer een dwaze opmerking maken. Ik heb in het blad "Kontakt" niet gelezen dat er bij de protestants-christelijke school op San Nicolaas een zeer armoedige barak wordt gebruikt als school. Ik heb gezegd dat het een dwaze opmerking is, omdat dit natuurlijk niet op de weg ligt van de Arubaanse Onderwijzersbond. Dit ligt op de weg van het protestants-christelijk schoolbestuur. Dwaas, Mijnheer de Voorzitter, omdat ik met deze dwaasheid scherper naar voren wil laten komen, dat de wensen van hoofden van openbare scholen worden ingediend bij Onderwijszaken, bij het Bestuurscollege, maar de wensen van het r.k. schoolbestuur ook, de wensen van het protestants-christelijk schoolbestuur eveneens. En wat is dan onze taak? Onze taak is deze wensen te beoordelen. Wij willen voorkomen dat wij een beslissing nemen, die later in de praktijk minder goed blijkt, Wij willen aan de hand van te verzamelen gegevens weten, welke kinderen uit welke buurt naar een bepaalde school gaan. Wij willen uit die gegevens een konklusie trekken, een beeld vormen. Mijnheer de Voorzitter, het initiatief van ieder hoofd om zoveel mogelijk voor zijn school te doen is zeer prijzenswaardig. Vooral wanneer wij in aanmerking nemen, dat het hoofd het niet doet voor zichzelve persoonlijk. Hij doet het ten dienste van de kinderen, die zijn school bezoeken. Ik herhaal het is zeer prijzenswaardig te noemen. Maar daarbij stel ik dat het voor ons en voor de afdeling Onderwijszaken zeer moeilijk is om in een bepaald jaar gevolg te geven aan een verzoek om twee lokalen bij te bouwen en in het volgende jaar aan een verzoek om vier lokalen bij te bouwen. Het is noodzakelijk dat wij een beeld krijgen van de noodzakelijkheid van lokalen, verspreid over alle scholen, voor alle richtingen van het onderwijs, voor de eerstvolgende vijf jaren. Dat is het doel van het onderzoek, daarnaar streven wij. Ik wil U met betrekking tot wat in "Kontakt" geschreven staat nog iets anders vertellen. De Marijkeschool heeft lokalen nodig. De plaats waar deze school staat biedt echter geen gelegenheid tot uitbreiding. De Prinses Ireneschool heeft lokalen nodig, de plaats waar deze school staat, biedt evenwel geen gelegenheid tot uitbreiding. Wanneer dus t.z.t. de bevindingen van dien aard zijn, dat ten behoeve van het openbaar lager onderwijs te San Nicolaas behoefte bestaat aan leslokalen, dan is het raadzaam dat die leslokalen los van de Marijke- en Ireneschool opgericht worden op een plek, die dienstig zal kunnen zijn aan het openbaar lager onderwijs te San Nicolaas.

Mijnheer de Voorzitter, de heer Finck heeft niet gezegd dat het een kategorische vraag is, maar hij heeft wel gezegd dat hij niet gehoord heeft of eventueel bij de bouw van de twee scholen op Dakota rekening gehouden zal worden met zijn suggestie met betrekking tot de versobering. Ik kan de heer Finck de verzekering geven dat hiermee rekening is gehouden bij het opstellen van het voorlopige ontwerp. Voor deze

scholen zal bijvoorbeeld de galerij, zoals U die kent op alle scholen, helemaal wegvallen. Als ik het niet juist heb dan verzoek ik correctie; er zal versoberd worden. Deze versobering, en dat geldt dan niet met betrekking tot de scholen van Dakota in het bijzonder, deze versobering is echter straks bij uitbreiding van bestaande scholen enigszins moeilijk door te voeren; het zou jammer zijn, als wij bijvoorbeeld een school estetisch zouden gaan verminken, door bijvoorbeeld lokalen bij te bouwen die qua stijl niet zouden passen bij bestaande. Maar ik ben het met de Raad eens, dat de versobering zoveel mogelijk overal toegepast dient te worden. Maar ook deze versobering heeft natuurlijk grenzen. Als de Raad op dit moment vraagt of oplegt dat deze versobering zou moeten zijn, het bouwen van leslokalen opgetrokken in hout, dan kan ik zeggen, dat dit direkt wat de kapitaalsinvestering betreft, goedkoper is als bouwen in steen. Maar ik zeg uitdrukkelijk nu, direkt, op dit moment. Later, na verloop van vijftien of twintig jaar, zal dit veel duurder komen aan onderhoudskosten en de levensduur is ook veel minder.

Mijnheer de Voorzitter, het is mij opgevallen, gisteren heb ik dat ook gezegd, dat wij vrij vaak tegenstrijdige stellingen horen uit de Raad. De tegenstrijdige stelling van gisteren is nl. afkomstig van de heer Werleman, die denkt dat wij de kinderen terug moeten trekken uit bijvoorbeeld Oranjestad naar Santa Cruz, en het verzoek van gisteren was, als ik het wel begrepen heb, om het bezoek aan scholen van kinderen, die uit een andere woonplaats komen, niet te remmen. Dit is tegenstrijdig. Het schoolbezoek wordt tot nu toe niet geremd, wettelijk kan het niet eens. Het is wel zo dat men tracht, voor zover het mogelijk is, advies te geven aan ouders om hun kinderen zoveel mogelijk de scholen te laten bezoeken in hun woonplaats. Dat bespaart ons o.a. kosteloos busvervoer. Ik meen wel te moeten stellen, dat het in de toekomst zeer noodzakelijk zal zijn om een wet in het leven te roepen om de kinderen te verplichten de scholen in hun woonplaats, voor zover die er zijn, natuurlijk met de vrijheid van godsdienstige richting te bezoeken.

Mijnheer de Voorzitter, ik meen hiermede te kunnen volstaan. Ik dank U.

De VOORZITTER: Mijne Heren, gedeputeerde Henriquez zou graag gebruik maken van het woord om nog twee raadsleden te beantwoorden

<u>De heer O.S. Henriquez, gedeputeerde:</u> Mijnheer de Voorzitter, dank U zeer. Ik merk dat ik vergeten ben op twee vragen te antwoorden. Ik heb namelijk nog een vraag van de heer Werleman, die het gehad heeft over het pensioen van gewezen gouvernementsarbeiders. Daar wil ik dan alsnog op antwoorden en hem mededelen, dat dit pensioen tot op heden wordt gesteld op 75% van het bedrag dat betrokkene zou hebben ontvangen wanneer hij gouvernements-werkman, d.w.z. pensioengerechtigd zou zijn geweest. Het minimum is gesteld op fl. 40,- per maand. Aangezien zeer wel beseft wordt, dat dit bedrag laag is, zal nader onderzocht worden in hoeverre tot een verhoging van dit pensioenbedrag kan worden overgegaan. Opgemerkt kan nog worden, dat het minimumbedrag van fl. 40,- werd aangehouden, aangezien op grond van hun weinige dienstjaren een vrij groot aantal arbeiders in feite een geringer bedrag zou moeten krijgen.

Dan heeft de heer Croes mij gisteren gevraagd wanneer wij verlaging van de watertarieven kunnen verwachten. Mijnheer de Voorzitter, hierop kan ik als volgt antwoorden. De bedoeling is de watertarieven te verlagen, zodra het bedrijf op volle toeren draait en een zekere omzet is bereikt. Het is U bekend, dat het waterbedrijf nog niet voltooid is, er wordt nog steeds aangebouwd. Intussen is het wel de bedoeling van het Bestuurscollege om de prijsverlaging zo spoedig mogelijk in te voeren. Het ontwerp daartoe is op het ogenblik in studie bij de diverse diensten en deskundigen en het is mijn verwachting, dat indiening op zeer korte termijn mogelijk zal wezen. Ik wil hierbij reeds zeggen, dat het zelfs mogelijk is, dat later, bijvoorbeeld over een jaar weer een verlaging kan volgen. Het Bestuurscollege heeft indertijd, bij het voorleggen van het oorspronkelijke bouwplan, reeds gezegd en erop gewezen, dat naargelang het bedrijf rendabeler wordt de prijzen verder verlaagd zullen worden. Als er straks een tarief komt, dan is dat a.h.w. een overgangstarief; gaat het gebruik nog meer omhoog, wat we verwachten, zowel van de gemeenschap als van de andere afnemers, dan is het mogelijk dat de tarieven nog lager worden. Hoe meer water er wordt afgenomen, hoe lager de tarieven kunnen worden. We zijn zeer optimistisch gestemd dat wij binnen afzienbare tijd weer een tariefsverlaging kunnen verwachten. Dank U.

De VOORZITTER: Mijne Heren, de vergadering wordt geschorst tot hedenmiddag om twee uur, waarbij met de artikelsgewijze behandeling zal worden aangevangen.

De vergadering wordt hervat om twee uur namiddag.

De VOORZITTER: Mijne Heren, ik zou willen voorstellen het ontwerp paragraafsgewijze te behandelen.

<u>De heer O. CROES:</u> Mijnheer de Voorzitter, ik zou willen voorstellen het per bladzijde te behandelen.

De VOORZITTER: Gaan de heren daarmede akkoord?

<u>De heer Th. J. FIGAROA:</u> Onder voorwaarde dat U bij elke post ons gelegenheid geeft tot spreken.

De VOORZITTER: Jazeker.

<u>De heer E.R.FINCK:</u> Mijnheer de Voorzitter, alvorens over te gaan tot behandeling van de verschillende hoofdstukken van de gewone dienst, wil ik U mededelen dat ik een motie heb, die ik de Eilandsraad zou willen aanbieden. Deze motie wordt ingediend door onze fraktie en is getekend door F.S. Kelly, F.V. Laclé en mij. Aangezien echter de motie niet in behandeling genomen kan worden, alvorens de gewone dienst aangenomen is, wilde ik U verzoeken om na de goedkeuring van de gewone dienst deze motie te willen behandelen. Ik wil U echter

verzoeken om nu reeds de motie te doen verdelen onder de leden, zodat zij zich eventueel kunnen voorbereiden.

De VOORZITTER: Met genoegen, Meneer Finck.

De heer E.R. FINCK: Mijnheer de Voorzitter, bij de algemene beschouwingen heb ik erop gewezen, dat de toestand ten aanzien van uitkering bij ziekte aan de arbeiders in dienst van het eilandgebied Aruba volgens de wet niet helemaal juist is. Ik heb mogen vernemen van de heer gedeputeerde van Financien, dat dit onderwerp behandeld zal worden door het Bestuurscollege en dat te zijner tijd voorstellen gedaan zullen worden aan de Raad om alsnog aan deze mensen uit te keren wat zij niet gekregen hebben. Ik zou daarom willen voorstellen om op elk hoofdstuk, en als dit nodig is op elke paragraaf, een p.m.-post op te nemen, en deze als volgt te doen luiden: Uitkering aan ambtenaren en werklieden van niet-uitbetaalde ziektedagen, de zgn. karensdagen met terugwerkende kracht tot de inwerkingtreding van de desbetreffende landsverordening; ik weet niet precies welk Publikatieblad dat is, Mijnheer de Voorzitter, maar de redaktie kan altijd gewijzigd worden. Ik zou dus nu reeds machtiging willen geven aan het Bestuurscollege, door middel van een p.m.-post om te komen tot uitbetaling van deze bedragen.

De heer O.S.HENRIQUEZ, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, het voorstel van de heer Finck is zeer sympathiek, echter is het overbodig om deze posten op te brengen, al is het p.m., omdat de posten reeds bestaan. In iedere paragraaf, waar sprake is van arbeiders, is, behalve een post lonen, ook een post die luidt: uitkeringen over feest- en vakantiedagen en gedurende ziekte en arbeidsongeschiktheid door ongevallen. Ten laste van deze post worden ziektelonen betaald. Mochten wij straks overgaan tot het alsnog uitkeren van ziekteloon over de eerste twee dagen, dan kunnen we deze zelfde post daarvoor gebruiken. Ik zou willen voorstellen, Mijnheer de Voorzitter, om de heer Finck te verzoeken zijn voorstel in zoverre in te trekken, dat wij geen andere posten opbrengen, omdat er al posten voor bestaan, en ons in de gelegenheid te stellen deze zaak te bestuderen, ook in verband met zijn voorstel om uitbetaling met terugwerkende kracht te doen. We willen toch wel even weten wat de financiele konsekwenties zouden wezen.

De heer E.R. FINCK: Mijnheer de Voorzitter, dat zal misschien mogelijk zijn door een wijziging van de begroting later.

Post 2.01.01.2.01.

De heer Th.J. FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter, was het de twee vorige dagen alleen maar rozengeur en maneschijn en lof, aan het adres van het Bestuurscollege gewijd, ik voel mij vandaag genoodzaakt een ander geluid te laten horen. Wij hebben hier een post voor vier gedeputeerden, maar zoals iedereen weet, hebben er sinds 1957, maar drie gedeputeerden zitting in het Bestuurscollege; zoals iedereen weet werd een van de gedeputeerden gearresteerd en veroordeeld wegens verduistering. Dat was een schande voor heel Aruba en voor dit Bestuurscollege. Als het Bestuurscollege toentertijd direkt een openbare vergadering had uitgeschreven en de handelwijze van deze gedeputeerde had veroordeeld, had het misschien nog iets van zijn prestige bewaard, maar het tegendeel gebeurde. Mijnheer de Voorzitter, in plaats van de rechte weg te

te volgen heeft men geprobeerd ten laste van onze belastinggelden de bevolking een rad voor de ogen te draaien, door die gedeputeerde op een studiereis naar Nederland te sturen. Met welke wetenschap of welk vak hij is teruggekomen, weten we niet, maar dat wat hij in de openbare vergaderingen voor de verkiezing verkondigt doet hem wel kennen. Wij vinden het onverantwoord, dat een gedeputeerde uitbetaald wordt terwijl hij niet werkt, terwijl een arbeider in zon en zweet moet werken. Als protest tegen deze handelwijze van het Bestuurscollege stemt onze fraktie tegen deze post. En ik geloof dat wie vóór deze post stemt, het eens is met het gedrag van de betreffende gedeputeerde. Dank U, Mijnheer de Voorzitter.

De heer O.Croes: Mijnheer de Voorzitter, tijdens de algemene beschouwingen bij deze begroting was ik van plan in te gaan op wat er gebeurd is met onze ex-partijgenoot, maar U verbood mij over die materie door te gaan. Ik zal daar van deze plaats dan ook niet verder op ingaan, maar ik wil alleen dit nog zeggen. Er is een hiaat in de Eilandenregeling van de Nederlandse Antillen. Als U deze regeling doorbladert, ziet U nergens dat de Raad een gedeputeerde zijn ontslag kan geven. Het ligt in mijn bedoeling om zo gauw mogelijk met een voorstel in de Staten te komen tot aanvulling van de Eilandenregeling, nl. om na artikel 50 van de Eilandenregeling een artikel 50a in te voegen, waarbij de Raad een gedeputeerde ontslag kan geven bij gevallen, zoals dat wat gebeurd is. Ik wil niet in details treden over dit onderwerp, ik zwijg nu. Dank U.

De heer E.R. FINCK: Mijnheer de Voorzitter, ik wil heel kort zijn en gaarne de gedachtengang van de heer Figaroa overnemen, ik zal deze gaarne de mijne maken, maar ik zie daartoe geen mogelijkheid. Als de heer Figaroa in staat is mij te zeggen hoe we dit bedrag kunnen verminderen door een van de gedeputeerden geen salaris uit te keren, dan zal ik gaarne zijn voorstel steunen, maar zoals de heer Croes uitgelegd heeft, is dit niet mogelijk, Mijnheer de Voorzitter, omdat wij gebonden zijn tot uitbetaling van een gedeputeerde, totdat zijn zittingsperiode voorbij is. Wij kunnen hier geen verandering in brengen. Principieel zijn we er allemaal tegen, maar we zijn gebonden aan de wet en deze meneer moet zijn salaris ontvangen. Ik zal gaarne een voorstel van de heer Figaroa tegemoetzien, hoe we dit kunnen verhinderen.

De heer E.O. PETRONIA, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, zoals de heer Croes reeds opgemerkt heeft, bestaat er geen manier om een gedeputeerde zijn ontslag te verlenen, juridisch niet. In de praktijk is het natuurlijk sterk afhankelijk van de persoon zelf, bij bepaalde omstandigheden of bij een bepaalde situatie; dwang kan niet uitgeoefend worden. Dat het prestige van dit College door het niet-nemen van ontslag en de onmogelijkheid van het geven van ontslag in het spel of gedrang is gekomen, moet ik ten stelligste tegenspreken. Niemand in dit college heeft persoonlijk aan prestige ingeboet, vanwege een perwoonlijke, ik herhaal persoonlijke handeling van een gedeputeerde, die buiten medeweten en toedoen van de anderen heeft plaatsgehad. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

De heer O.S. HENRIQUEZ, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, ik kan mij de gevoelens van de heer Figaroa indenken. Maar ik meen wel te moeten waarschuwen hiervoor: indien het voorstel van de heer Figaroa

wordt aangenomen, dan handelen wij in strijd met de wet. Indien wij dit salaris niet voteren en niet uitbetalen, dan kan de betrokken gedeputeerde naar de rechter stappen en dan heeft hij op grond van de wet, recht op uitkering en dan worden wij verplicht, of U het geld nu voteert of niet, hem uit te betalen. De betrokken persoon heeft recht op de uitkering volgens de wet. Ik ben het met de heer Croes eens, dat het jammer is dat de wet onvolledig is. Inderdaad is hier een hiaat en het zou zeer goed wezen, indien er bepalingen in het leven werden geroepen om in de gevallen, waarin dat nodig is, te kunnen ingrijpen. Die bepalingen zijn er niet dus de betrokken gedeputeerde moet zijn geld krijgen en voteert de Raad de gelden niet dan handelt hij in strijd met de wet. Dank U.

De heer Th. J. FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter, ik heb niet voorgesteld om een deel van deze post af te stemmen. Ik heb voorgesteld om de hele post af te stemmen. Zoals ik reeds zei, heeft het Bestuurscollege ook niet volgens de wet gehandeld. In plaats van een vergadering bijeen te roepen, heeft het de betrokken gedeputeerde wetens en willens op een studie-reis gestuurd op onze kosten. En nog meer, hem werd een post als administrateur bij de watervoorzieningsdienst aangeboden. Dat zijn handelingen, die niet voor het prestige van dit Bestuurscollege pleiten. Men kan zeggen: het was geen wettelijk besluit, want het werd niet getekend door de Gezaghebber, maar het werd wel getekend door drie gedeputeerden. En, aangezien dit niet door de beugel kan, zijn we van plan om deze hele post af te stemmen en zij die er vóór stemmen zijn voor corruptie. Dank U, Mijnheer de Voorzitter.

De heer O.S. HENRIQUEZ, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, als de heer Figaroa de zaken zò scherp wil, dan doen wij dat ook. Ik verzoek de Raad om een motie aanhangig te maken van vertrouwen of wantrouwen in dit huidige Bestuurscollege. De heer Figaroa stelt dat als wij tegen zijn voorstel stemmen, dit Bestuurscollege vóór corruptie is. Dit, Mijnheer de Voorzitter, kan ik niet aanvaarden en ik wil deze zaak heel scherp stellen.

De heer Th.J. FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter, het heeft geen zin om een motie van wantrouwen of vertrouwen in het Bestuurscollege aan de orde te stellen, want dat zegt niets. Er is geen enkele manier om een gedeputeerde te zeggen: ga naar huis.

De heer O.S. HENRIQUEZ, gedeputeerde: Ik blijf bij mijn voorstel, Mijnheer de Voorzitter.

De heer Th.J. FIGAROA: Ik wens hoofdelijke stemming voor deze post.

De VOORZITTER: Wil de heer Hənriquez een motie als door hem bedoeld, formuleren?

De heer O.S. HENRIQUEZ, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, U verzoekt mij om mijn motie te formuleren. Natuurlijk is deze zaak spontaan aan de orde gekomen en ben ik daar niet op voorbereid. Neem me dus niet kwalijk als deze motie nogal spontaan zal klinken. Ik wil het heel kort en eenvoudig maken, Mijnheer de Voorzitter, ik wil deze vraag stellen aan de Raad: Heeft de Raad vertrouwen in het huidige Bestuurscollege, d.w.z. in de drie gedeputeerden, die hierin zitting hebben?

De motie wordt ondersteund door de leden E.R. Finck en O. Croes.

De heer D.C. MATHEW: Mijnheer de Voorzitter, als ik de heer Figaroa goed begrepen heb, dan suggereert hij dat de leden van het Bestuurscollege zouden aftreden?

De VOORZITTER: Dat ligt niet in de bedoeling, Meneer Mathew.

De motie van de heer O.S. Henriquez wordt in stemming gebracht.

De heer A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, mag ik mijn stem en tevens die van onze fraktie motiveren? Het spreekt vanzelf, dat als men een motie van vertrouwen in het Bestuurscollege aan de orde stelt, onze fraktie niet kan vóór stemmen, Mijnheer de Voorzitter. De meerderheid heeft dit Bestuurscollege reeds enkele jaren geleden benoemd, zij is verantwoordelijk voor de daden van het Bestuurscollege en niemand kan ons daarvoor verantwoordelijk stellen. Wij zijn dus tegen, Mijnheer de Voorzitter.

Mijnheer de Voorzitter, verder wilde ik nog iets toelichten. Men zegt dat het onmogelijk is om deze kwestie te regelen. Wat het salaris betreft, Mijnheer de Voorzitter, voorziet artikel 51 hierin, maar zodanig dat dan niemand van de gedeputeerden een salaris zal kunnen ontvangen.

De VOORZITTER: Mijne Heren, de motie is aangenomen met 8 stemmen vóór en 3 stemmen tegen. Vóór stemden de leden O.Croes, A.I.W. Wijngaarde, D.C.Mathew, J.M.Leonardo, E.R.Finck, F.V.Laclé, W.C.Anslijn en F.S.Kelly. Tegen stemden de leden Th.J.Figaroa, F.Wernet en A. Werleman. De leden E.O.Petronia en O.S.Henriquez waren tijdens de stemming niet in de zaal aanwezig.

Wenst een van de heren nog hoofdelijke stemming over de toelage van de gedeputeerden?

De heer Th.J.FIGAROA: Ja, Mijnheer de Voorzitter, ik wens hoofdelijke stemming. Ik wil vaststellen dat een lid dat gedurende de stemming in de zaal aanwezig is, aan de stemming moet deelnemen.

De heer O.S. HENRIQUEZ, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, ik kan niet aan de stemming deelnemen, want deze zaak gaat mij persoonlijk aan.

De heer Th.J. FIGAROA: Ik wil naar voren brengen dat we niet stemmen over gedeputeerden Henriquez, Petronia en de Cuba, maar over een zaak, niet over persoon.

De heer O.S.HENRIQUEZ, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, de heer Figaroa ziet de zaak veel te eng. Aan de orde is de post Toelage van de gedeputeerden. Toevallig ben ik daar een van, dus het betreft mij persoonlijk en ik kan niet aan de stemming deelnemen.

De heer Th.J.FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter, als u de begrotingsbehandeling nagaat voor 1956 en 1957 zult U een andere gevolgtrekking kunnen maken.

Post 2.01.01.2.01, Toelage voor gedeputeerden wordt goedgekeurd met 8 stemmen vóór, 3 tegen en een onthouding. Vóór stemden de leden: F.S.Kelly, E.R.Finck, F.V.Laclé, O.Croes, A.I.W.Wijngaarde, D.C. Mathew, J.M.Leonardo en W.C.Anslijn. Tegen stemden de leden Th.J. Figaroa, F.Wernet en A. Werleman. Het lid E.O.Petronia was tijdens de stemming niet in de zaal aanwezig; het lid O.S.Henriquez onthield zich van stemming.

Post 2.01.01.0.41

De heer A. WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik meen in de algemene beschouwingen een aangenaam besluit te hebben mogen beluisteren van de overkant, nl. van mijn goede vriend de heer Kelly. Hij had het over, dat wij moeten gaan besparen op het vervoer en dat wij niet met zulke luxueuze wagens moeten rijden. Mijnheer de Voorzitter, ik zou dit lid willen vragen of dit ook geldt voor de gedeputeerden of alleen voor de diensten. Hij heeft dat niet nader toegelicht, misschien kan hij het nu toelichten.

De heer F.S. KELLY: Mijnheer de Voorzitter, ik ben het niet eens met de heer Werleman. Ik heb gezegd, dat we bij verschillende diensten moeten bezuinigen, maar dat wil niet zeggen, dat ik met de heer Werleman zal meewerken om personeel af te stemmen. Deze begroting is zeer goed opgesteld.

De heer A. WERLEMAN: Bij deze paragraaf 2 zou ik nog even willen terugkomen op het voorstel, dat ook van de andere zijde is gedaan, door de heer Finck of door de heer Mathew, als ik mij niet vergis, nl. dat Santa Cruz een bestuurskantoor krijgt, te beginnen met als onderafdeling een ontvangerskantoor. Mijnheer de Voorzitter, ik ben het er niet mee eens om daarvoor hier of daar een gebouwtje, een één-persoonskamer te huren of zo. Men moet zo spoedig mogelijk, misschien niet dit jaar, maar dan volgend jaar, een bedrag op de begroting brengen, voor een klein bestuurskantoor met enkele kamers op Santa Cruz, niet alleen om een ontvangerskantoor daar te hebben, maar ook een kantoor voor andere diensten.

De heer O.S. HENRIQUEZ, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, dit lijkt op een algemene beschouwing.

De heer A. WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik licht mijn voorstel toe.

De VOORZITTER: Gaat U verder, Meneer Werleman

De heer A. WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik sluit me aan bij het voorstel van de heer Mathew, maar ik wil dat uitgebreider zien.

De heer F. WERNET: Mijnheer de Voorzitter, ik heb me misschien niet duidelijk uitgedrukt. Ik ben niet tegen de bouw van een hulppostkantoor maar ik meen dat voorlopig de oplossing misschien zou liggen in verandering van de kantooruren. Ik zou dat alsnog willen voorstellen, ter tegemoetkoming aan de mensen die in de buitendistrikten wonen en bij de Lago werken.

Post 2.01.02.0.01

De heer J.M. LEONARDO: Mijnheer de Voorzitter, ik zou even een opmerking

willen maken, in verband met enkele ambtenaren van het bestuurskantoor; zij zijn nl. bij de salarisregeling overgeslagen, o.a. de chef van de afdeling Bevolking. Hij is al bijna 35 jaar in dienst, hij is hoofdcommies sinds 1952, en daarom had hij verwacht in een andere schaal te zullen komen dan waarin hij nu op staat. Ik denk, dat dit misschien een vergissing is en dat het Bestuurscollege dit alsnog kan regelen. Ik vind dat heel billijk, Mijnheer de Voorzitter, en daarom hoop ik dat dit in overweging genomen zal worden.

Post 2.01.03.0.42

De heer O. CROES: Mijnheer de Voorzitter, als U de Memorie van Toelichting opslaat op bladzijde 8 ziet U daar voor huisvesting: huur op L.G.Smith boulevard f. 95.- per maand. Ik zou willen vragen, bestaat er geen andere plaats in een of ander gouvernementsgebouw, waar deze materialen van de centrale tabuleerdienst opgeborgen kunnen worden? Moeten wij die plaats nu huren, fl. 1140.- per jaar daarvoor uitgeven? Ik kan me niet indenken dat er nergens in een gouvernementsgebouw geen ruimte is waar de centrale tabuleerdienst gebruik van kan maken. Ik zou hier graag een antwoord op willen ontvangen.

De heer O.S. HENRIQUEZ, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, de heer Croes kan zich niet indenken dat de overheid geen plaats heeft in een overheidsgebouw, waar deze materialen kunnen worden opgeslagen. Het is toch zo. We hebben maanden maar opslagruimte gezocht, maar die nergens kunnen vinden en daarom hebben we ruimte moeten huren. We hebben gebrek aan ruimte en nergens plaats kunnen vinden bij de overheidsdiensten, waar deze materialen geplaatst konden worden. Een voordeel van deze opslagplaats is, dat zij vlak achter de tabuleerdienst ligt, zodat men makkelijk formulieren en kaarten, die men nodig heeft voor het werk, kan halen.

Ook is er in de onmiddellijke omgeving van de tabuleerdienst geen geschikte domeingrond om eventueel zelf een opslagplaats te bouwen. Ik betwijfel zelfs of dat verantwoord zal wezen, maar ik kan de heer Croes de verzekering geven dat als er opslagruimte was in een overheidsgebouw, dan hadden we dit gebouw heus niet gehuurd.

Hoofdstuk I, paragraaf 3

De heer A. WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, mag ik even heel in het kort dit naar voren brengen: Zoals in het verleden reeds door ons aangekondigd is, in de verschillende jaren dat we de begrotingen behandelen, zijn we steeds tegen deze posten geweest, omdat we er de noodzaak niet van inzien. Ik kan me verheugen dat we dit jaar bijval hebben gekregen van de heer Kelly, hij heeft nl. voorgesteld om deze Voorlichtingsdienst over te dragen aan het Land. Mijnheer de Voorzitter, ik zou direkt hieraan mijn goedkeuring willen geven; per 1 mei of 1 juni, dat laat ik graag over aan het Bestuurscollege.

De heer Th.J. FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter, ik sluit mij aan bij een gedeelte van wat mijn collega heeft gezegd. In principe zijn we tegen deze dienst. Wat de heer Kelly heeft gezegd is waar, het is een doublure. Het is bovendien allemaal politieke propaganda, die door beide voorlichtingsdiensten wordt verspreid. Ik zou daarom

willen zien, dat de heer Kelly nu geen loze woorden spreekt, maar ook zijn woorden met daden staaft en samen met ons tegen deze paragraaf stemt. Ik vraag hoofdelijke stemming, Mijnheer de Voorzitter.

De heer F.S. KELLY: Mijnheer de Voorzitter, ik zal de heer Figaroa mijn woorden met daden bewijzen. Ik heb gevraagd of het niet mogelijk is de eilandelijke voorlichtingsdienst te incorporeren bij die van het Land, maar ik meende niet dat dat vandaag gedaan moest worden, maar in de toekomst, over 5 of 10 jaren.

DE VOORZITTER: Meneer Figaroa, wenst U nog hoofdelijke stemming en over de hele paragraaf?

De heer Th.J. FIGAROA: Ja, Mijnheer de Voorzitter, over de hele paragraaf.

De heer O.S. HENRIQUEZ, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, ik wil even mijn stem toelichten. Volgens mij voorziet de Voorlichtingsdienst zeer zeker in een behoefte en daarom stem ik vóór.

Vóór stemden de leden: O.S. Henriquez, E.R. Finck, F.V. Laclé, O.Croes, E.O. Petronia, A.I.W. Wijngaarde, D.C. Mathew, J.M. Leonardo, W.C. Arslijn en F.S. Kelly. Tegen stemden de leden: F. Wernet, A. Werleman en Th.J. Figaroa.
Paragraaf 3, Voorlichtingsdienst wordt goedgekeurd met 10 stemmen vóór en 3 tegen.

De heer Th.J. FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter, uit de Memorie van Antwoord maak ik op, dat er plannen zijn om gedeelten van ons strand voor de bevolking van Aruba te sluiten. Het is niet de eerste keer, dat ik hiertegen in het geweer kom. Ik heb dit ook gedaan onder het vroegere Bestuurscollege, ik doe het hier weer, en ik zal aanhouden dit altijd te doen. Misschien weten de andere heren niet dat meer dan zestig jaar zekere personen alles in het werk hebben gesteld om de stranden te sluiten, behalve voor de élite. Wij hebben er altijd tegen gevochten en tot nu toe hebben wij bereikt dat de stranden voor de hele bevolking van Aruba open zijn gebleven. Maar het feit is er, dat men nu door een achterdeurtje, toch bereiken wil, wat men al die jaren niet bereikt heeft. Nou zegt men: het moet omwille van de toeristen. Zijn wij dan Arubanen zo lelijk dat de toeristen ons niet mogen zien? Mogen wij daar, waar ons eigen kapitaal is geinvesteerd, niet meer verschijnen? Mijnheer de Voorzitter, daarom, precies zoals zo juist gedaan is, toen een motie direkt in behandeling is genomen, dienen wij nu bij deze paragraaf een motie in:

"Heden, 25 maart heeft de eilandsraad van het eilandgebied Aruba in openbare vergadering bijeen besloten:

Het bestuurscollege van het eilandgebied Aruba op te dragen:

1. al haar krachten aan te wenden om te voorkomen dat een of meer gedeelten van het strand vanaf Druif tot California voor de Arubaanse bevolking zal worden gesloten.
2. al haar krachten aan te wenden tot voorkoming dat de vissers van Noord die voor hun boten ankerplaats hebben gekozen ten westen van het plantage San Hose en omgeving uit genoemde omgeving worden verwijderd.

en gaan over tot de orde van de dag

w.g. Th.J.Figaroa   A. Werleman   F. Wernet

De heer O.S. HENRIQUEZ, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, reeds meermalen is er hier in de Raad over deze zaak gesproken en inderdaad werd deze door de heer Figaroa aan de orde gesteld. Indien de heer Figaroa de indruk wil wekken, dat wij toeristen als smoesje gebruiken om stranden af te sluiten, Mijnheer de Voorzitter, ik weet niet of ik dat goed begrepen heb, maar als hij dat wil, dan moet ik dat pertinent tegenspreken. Dat is zeer zeker niet waar. Het is niet de bedoeling om het gehele strand af te sluiten, maar t.b.v. ieder toeristenhotel, zoals dat overal ter wereld gebruikelijk is, een deel van het strand voor dat hotel beschikbaar te stellen.

De heer Figaroa vraagt of wij Arubanen zo lelijk zijn dat de toeristen ons niet mogen zien. Mijnheer de Voorzitter, ik wil daar als volgt op antwoorden: wij zijn niet lelijker dan de Amerikanen, die zelf in Miami voor ieder hotel een "private beach" hebben voor hun eigen Amerikanen. Het heeft niets te maken met Arubanen. Ook in Amerika heeft men een privé beach voor ieder toeristenhotel voor hun hotelgasten en dat wil niet zeggen dat Amerikanen, die niet in dat hotel logeren, lelijker zijn dan Amerikanen, die daar wel zijn. Net zo min als het niets te maken heeft met wat de heer Figaroa naar voren brengt. Het is echter wel zo, dat het de laatste tijd een van de eerste vereisten is van vakantiegangers, vooral van de betere vakantieganger. En dat is dan niet alleen t.o.v. Arubanen, maar ook t.o.v. Amerikanen en iedereen.

Ik geloof, dat wij het toeristenprojekt te kort doen als we het hotel geen"private beach" geven. Dit is zo in heel het Caraibisch gebied, alle toeristenhotels in Jamaica hebben een "private beach".

Wat betreft de vissers, daar wordt rekening mee gehouden. Toen Basi Ruti vroeg om het strand te mogen afsluiten, heeft het Bestuurscollege als voorwaarde gesteld, dat er in de twee hekken een deur blijft, die altijd open kan, dus niet op slot mag. Iedere visser kan de deur openmaken en over dat strand heenlopen. Ook wanneer eventueel voor het toeristenhotel een privé strand komt en men zou daar een omheining omheen maken, dan komen daar deuren in, zodat de beroepsvissers te allen tijde vrij over het strand kunnen lopen. Ik kan de heer Figaroa de verzekering geven, dat het Bestuurscollege de belangen van onze beroepsvissers niet zal vergeten en er zeker rekening mee zal houden.

Maar ik vind, dat we niet alleen aan de vissers moeten denken, Mijnheer de Voorzitter, maar ook aan het Arubaanse volk zelf, dat van ons eigen strand wil genieten. Het is dan ook daarom, dat het Bestuurscollege in het bestemmingsplan een gedeelte van het strand speciaal heeft gereserveerd voor het publiek. Ik kan zelfs mededelen, dat juist de laatste dagen er onderhandelingen gaande zijn, van het Bestuurscollege uitgaande, om op dit publieke strand moderne faciliteiten te krijgen voor het publiek. We denken dus niet alleen aan de vakantiegangers van buiten, maar ook aan onze eigen vakantiegangers.

Ik geloof dat de heer Figaroa zich helemaal niet bezorgd hoeft te maken. Integendeel, we werken in dezelfde richting als de heer Figaroa wenst. Dank U.

De heer F.S.KELLY: Mijnheer de Voorzitter, ik ben het eens met de heer Figaroa dat het strand open moet blijven voor de vissers. Ik ben ook een amateurvisser. Het zou zeer onplezierig zijn als het strand voor vissers gesloten wordt. Maar een motie daartoe vind ik niet op zijn plaats. Ik kan de heer Figaroa verzekeren, dat ik zal zorgen dat het strand open blijft, zonder een motie!

De heer E.R. FINCK: Mijnheer de Voorzitter, wanneer het zover zou komen, dat, het strand van Aruba afgesloten zou worden ten gunste van de toeristen, waardoor de Arubaanse bevolking er van verstoken zou blijven om daar te kunnen gaan zwemmen, te picniccen, dan zal ik zonder meer de motie overnemen. Maar naar aanleiding van hetgeen het Bestuurscollege ons medegedeeld heeft bij de behandeling van de begroting van vorig jaar en naar aanleiding van hetgeen ons nu wordt gezegd, geloof ik dat de heer Figaroa de zaak te duister inziet. Ik zou willen zeggen, dat dit meer lijkt op een politieke stunt. Ik weet zeker, dat dit Bestuurscollege nooit ofte nimmer iets zal ondernemen waardoor aan de vissers hun brood ontnomen za; worden; dat zou tegen elk menselijk gevoel zijn. Ik ben tegen de motie Mijnheer de Voorzitter, omdat ik weet, dat zij overdreven is. Deze fraktie zal daarom tegen deze motie stemmen. Misschien dat de heer Figaroa het niet meer nodig oordeelt de motie in te dienen, maar mocht dit echter wel zo zijn dan zal onze fraktie tegen stemmen.

De heer Th.J. FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter, een van de redenen door de gedeputeerde Henriquez naar voren gebracht is, dat de vakantieganger privé wil zijn, privé voor wie, als er in dat hotel acht of negenhonderd mensen zijn? Ik geloof niet, dat er zovelen van ons publiek op het strand zullen lopen.

Maar Mijnheer de Voorzitter, ik heb ervoor gestreden, en om de heer Finck gerust te stellen, dit is geen politieke stunt, want ik heb ditzelfde gedaan toen het vorige Bestuurscollege zo ver ging dat het een weg afsloot, opdat het publiek niet meer bij de stranden kon komen. Maar toen waren er ook mensen, die niet coûte que coûte de grillen van het Bestuurscollege volgden, maar die ook hun eigen mening hadden. En we bereikten dat die stranden open bleven. Om dit verder toe te lichten: een van de mensen die erbij geinteresseerd waren dat stranden gesloten zouden worden, zei tegen mij: de stranden moeten gesloten worden, want ook negers komen daar. Dat was een van de redenen en dat heb ik reeds eerder hier in deze Raad gezegd en ik geloof dat dat wéér de reden is.

Maar Mijnheer de Voorzitter, zoals ik zie, zijn die mensen erop uit om hun doel te bereiken. Ik zie dat de fraktie daar aan de overkant mijn motie niet wil steunen en daarom is het enige wat ik kan doen is hen de verantwoording geven, als de stranden ooit gesloten zullen worden. De heer Kelly heeft gezegd, alsof hijzelf gedeputeerde was: ik zal zorgen. Wie zegt dat hij ooit weer in de Eilandsraad terugkomt? Of misschien wordt hij gedeputeerde of gezaghebber? Ik wil dat er hier een beslissing wordt genomen, dat de stranden open blijven. Mijnheer de Voorzitter, nou ik merk dat de fraktie aan de overkant tegen dit voorstel is, zal ik hoofdelijke stemming vragen, want zij, die vertegenwoordigers zijn van de bevolking, dragen de verantwoording. Dank U, Mijnheer de Voorzitter.

De heer O. CROES: Mijnheer de Voorzitter, gedurende deze behandeling van de begroting is er veel gesproken over kategorische vragen en antwoorden. Ik wil van deze gelegenheid gebruik maken om het Bestuurscollege te vragen of het aan het Bestuurscollege bekend is of een of andere vereniging of club gevraagd heeft om afsluiting van stranden van Eagle Beach naar Malmok toe? Ik voel in de woorden van de heer Figaroa een bedekte aanwijzing in die richting, maar ik wil daar niet dieper op ingaan.

De heer O.S. HENRIQUEZ, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, ik kan de heer Croes antwoorden, dat inderdaad zeer onlangs een vereniging, ik geloof dat het een N.V. is, toestemming gevraagd heeft om het bedoelde strand in erfpacht te mogen hebben, net zoals Basi Ruti, en dat dan te mogen afsluiten.

De heer F.S. KELLY: Mijnheer de Voorzitter, ik wil de heer Figaroa bedanken voor zijn goede wensen, dat ik gedeputeerde of gezaghebber zal worden. Het is niet onmogelijk, heer Figaroa, ik ben een Arubaan, maar ik heb er helemaal geen haast mee. Ik wil de heer Figaroa dit zeggen: niemand weet dat hij terug zal komen in deze Raad, dat geldt voor ons allemaal. Het volk moet spreken en zijn vertegenwoordiging kiezen. Dank U, Mijnheer de Voorzitter.

De heer D.C. MATHEW: Mijnheer de Voorzitter, ik kan enigszins de woorden van de heer Figaroa begrijpen. Hij is kennelijk bang dat de discriminatie van andere landen hier op Aruba haar intrede zal doen. En als wat de heer Figaroa gezegd is waar is, Mijnheer de Voorzitter, dan kan ik niet anders zeggen dan dat ik het volkomen met hem eens ben op dit gebied, want ik weet dan wij elk teken van discriminatie in de kiem moeten smoren. Dus wat dat betreft geef ik de heer Figaroa volkomen gelijk.

Mag ik mijn stem motiveren ten aanzien van de motie Mijnheer de Voorzitter? Ik heb gezegd: indien waar is wat de heer Figaroa beweerde, dan ben ik het volkomen met hem eens. Ik moet er dus vóór stemmen, Mijnheer de Voorzitter.

De motie van de heren Figaroa, Werleman en Wernet wordt verworpen met zeven stemmen tegen en vier vóór . Vóór stemden de leden: Th. J. Figaroa, F. Wernet, A. Werleman en D.C.Mathew.

Tegen stemden de leden: W.C. Anslijn, O.S. Henriquez, E.R. Finck F.V. Laclé, O.Croes, E.O. Petronia, A.I.W. Wijngaarde. De leden F.S. Kelly en J.M. Leonardo waren tijdens de stemming niet in de zaal aanwezig.

Hoofdstuk III. paragraaf 2.

De heer A. WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, bij paragraaf 2, Toezicht op de elektriciteitsvoorziening, wil ik terugkomen op hetgeen de heer gedeputeerde Petronia naar voren heeft gebracht. Ik meen dat hij aan de Raad heeft overgelaten te beslissen of enkele wijken al of niet op het elektriciteitsnet aangesloten zouden worden. Hij heeft daarbij gezegd, dat de huizen van Ayó kunnen worden aangesloten en ook andere plaatsen, maar Ayó in het bijzonder, doch dat dit het eilandgebied een bijdrage zal kosten van ongeveer f. 52.000.-.

Ik weet niet of de heer Croes mijn voorstel zal steunen, maar aangezien

het Bestuurscollege zegt, dat het moeilijk gaat met de financien, zal ik nu niet direkt een voorstel indienen om dit bedrag te voteren. Als de heer Croes het daarmee eens is, met alle genoegen. Maar ik zou het Bestuurscollege willen vragen om zo spoedig mogelijk met een afgerond plan bij de Raad te willen komen voor al de distrikten en gebieden, die nog aangesloten dienen te worden, met opgave hoeveel het eilandgebied moet bijdragen en eventueel de bewoners zelf en de Elmar. Als we nu zeggen voor Ayó alleen dan blijven andere plaatsen van aansluiting verstoken, die het misschien harder nodig hebben; daarom wil ik niet direkt een bedrag voorstellen voor Ayó. Ik ben wel bereid zo spoedig mogelijk dit te voteren. Een en ander moet nader bekeken worden. Ik hoop, dat de heer Croes mijn voorstel wil ondersteunen en ik verzoek het Bestuurscollege zo spoedig mogelijk een voorstel aan de Raad voor te leggen.

De heer O. CROES: Mijnheer de Voorzitter, wij komen terug op de elektrifikatie van de buitenwijken. Het voorstel van de heer Werleman is een heel goed idee, ik zal het ook steunen. Maar ik stel voor dat het Bestuurscollege zo spoedig mogelijk contact opneemt met de Elmar, met concrete plannen voor de dag komt. Ik moet hierbij wel zeggen dat ik in principe tegen de redaktie van de twee artikelen ben, die de heer Petronia ons heeft voorgelezen uit de concessie van de Elmar, zij is absurd. We wonen op een klein eilandje van 65 vierkante mijl groot. Elmar zegt: er zijn te weinig huizen op Ayó; leidingen daar naar toe kosten ons teveel, we hebben er geen winst van. Maar nemen we bijvoorbeeld Savaneta, een kleine plaats, de huizen bij elkaar, Elmar sluit alles aan daar maakt Elmar 300% winst; maar men wil niet naar Ayó omdat men daar verlies lijdt. Er zit daar een onbillijkheid in. Het contract is ergens fout, ik weet niet waar precies.

Volgens het voorstel van de heer Werleman kunnen we redelijk werken. Laten we het Bestuurscollege een voorstel doen om zo gauw mogelijk contact op te nemen met de Elmar, niet alleen voor Ayó, maar ook voor andere wijken, die nog voorzien moeten worden van elektriciteit. Dank U.

De heer E.O. PETRONIA, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, zeer gaarne wordt het voorstel, door de heren Werleman en Croes naar voren gebracht, overgenomen. Het Bestuurscollege zal contact zoeken met de Elmar om in nadere ogenschouw te nemen die buurten, die nog verstoken zijn van deze zeer voorname faciliteit en te zijner tijd hierover nadere inlichtingen aan de Raad verstrekken. Dank U.

Hoofdstuk III, paragraaf 3.

De heer F.WERNET: Mijnheer de Voorzitter, bij parágraaf 3, straatverlichting, zou ik iets naar voren willen brengen over de publieke telefoons. Het is vooral 's nachts moeilijk om van deze telefoons gebruik te maken, vooral wanneer er noodtoestanden zijn. Ik zou willen vragen of er niets aan gedaan kan worden om vanaf de straatverlichting, althans waar deze aanwezig is, een verbinding te maken naar deze publieke telefoons, zodat ze ook 's nachts goed gebruikt kunnen worden. En ik zou willen voorstellen, om als er weer nieuwe telefoons geplaatst worden, dit voor ogen te houden, opdat het dan meteen gedaan wordt.
Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

Hoofdstuk III. paragraaf 4.

De heer TH. J. FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter, ik geloof dat wij een Eilandsverordening personenvervoer in het leven hebben geroepen, waaraan alle voertuigen, die personen vervoeren zich moeten houden. Maar ik zie al lange tijd, dat veel arbeiders van de overheidsdiensten in open trucks op openbare wegen worden vervoerd. Misschien is er een verandering gekomen, ik kan al die verordeningen niet volgen, maar volgens mij is dat tegen de verordening personenvervoer, of hebben deze mensen misschien dispensatie om zo te worden vervoerd? Laatst is er nog een ongeluk gebeurd met een truck vol mensen, wat goed is afgelopen. Ik hoop dat het Bestuurscollege dit zal onderzoeken en ons t.z.t. voorstellen doen. Dank U.

Hoofdstuk IV. paragraaf I.

De heer A. WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter; Ik wil nogmaals naar voren brengen een verzoek dat reeds meermalen in de Raad is gedaan, nl. om een dokter te Paradera te stationneren. Misschien wil het Bestuurscollege dit nogmaals onderzoeken en de Raad dan zo spoedig mogelijk hieromtrent inlichten?
En nog een ander voorstel, Mijnheer de Voorzitter, U weet dat van Aruba verschillende doofstommen en blinden in instituten in Nederland en in Suriname opgenomen zijn en de kinderen blijven daar ettelijke jaren. Ze zien hun ouders niet meer terug, ze vervreemden als het ware van de lokale omgeving en van hun familieleden. Daarom zou ik het Bestuurscollege willen verzoeken om de mogelijkheid na te gaan om deze kinderen om de vier of vijf jaar een overtocht naar Aruba toe te kennen, indien deze patiënten voor langere duur in zo'n instituut in het buitenland moeten verblijven.

De heer O.S. HENRIQUEZ, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, wat betreft het eerste voorstel van de heer Werleman, heb ik reeds vanochtend geantwoord; gisteren vroeg een van de leden dit al, nl. een dokter te Paradera. Het tweede voorstel, Mijnheer de Voorzitter, is bij het Bestuurscollege in studie. Aan de ene kant moeten wij toegeven, dat het inderdaad misschien goed zal zijn om deze kinderen, die voor langere tijd weggaan, na een paar jaar eens terug te laten komen om te voorkomen dat het gezinsverband geheel wordt verbroken. Toch is dit probleem niet zo eenvoudig als de heer Werleman het stelt. De werkelijkheid is, dat deze gebrekkige kinderen meestal heel klein weggaan, ze groeien op in Nederland, in een Nederlands instituut en spreken na twee jaar alleen nog maar de Nederlandse taal. Tenzij de heer Werleman zich voorstelt dat ze ieder jaar terugkomen en dan voor geruime tijd blijven, maar dat zal wel heel erg duur worden. Als mens voel ik er veel voor. Maar als het de bedoeling is, zoals de heer Werleman zegt, om de vier of vijf jaar, dan zou de ontmoeting tussen deze kinderen en de ouders op Aruba wel eens een teleurstelling kunnen wezen en is het misschien beter om de kinderen eerst wat ouder te laten worden, op eigen benen te leren staan. Meestal wordt aan deze kinderen een beroep geleerd of een vak, voor zover zij dit kunnen. Wij zijn niet tegen het voorstel van de heer Werleman. We hebben dit onderwerp in studie en ik wilde even naar voren brengen dat het niet zo eenvoudig is.

Post 1.04.04.0.29.

De heer A. WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter; Zoals U en velen van

ons bekend zal zijn, wordt Aruba reeds enkele maanden geteisterd om de kakkerlakkenplaag. En dan niet het gewone type kakkerlak, Mijnheer de Voorzitter, de "inheemse" kakkerlak, maar een soort "geimporteerde" kakkerlak. Men kan er om lachen, maar het is werkelijk een plaag. Het is een algemene klacht, in Sta. Cruz en in San Nicolaas, overal heeft men klachten. Het zijn speciaal kleine kakkerlakken, die dunner, magerder zijn. Misschien omdat ze van het buitenland komen. De bevolking heeft veel last van deze beestjes.
Het ergste is, Mijnheer de Voorzitter, dat vroeger het bespuiten van huizen f. 4,-- kostte, maar tegenwoordig is het f.15,--. Ik weet niet of deze beestjes een speciale behandeling moeten hebben, maar ik vraag me af of men de spuitkosten niet kan verlagen tot een redelijker bedrag. Momenteel betaalt men f. 15,-- per huis, dat is voor het gebruik van twee cilinders plus nog f. 4,-- voor elke cilinder die meer wordt gebruikt. Aangezien dit in het belang van de bevolking is zou ik willen vragen of men het bedrag niet iets lager zou kunnen stellen. Met de dag komen er meer verzoeken voor het bespuiten van huizen.

De heer O. CROES: Mijnheer de Voorzitter, ik ben eens met het verzoek van de heer Werleman. Inderdaad zijn deze kakkerlakken een werkelijke plaag voor Aruba. Ik heb ook gehoord dat de prijzen van het spuiten verhoogd zijn van f. 4,-- tot f. 15,--. Ik zou graag willen weten hoe deze zaak in elkaar zit. Ik heb gehoord dat de kakkerlakken de flit drinken "like water".

De heer O.S. HENRIQUEZ, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, wat de tarieven betreft ten aanzien van het uitgassen der huizen, is het zo, dat ze verhoogd zijn, omdat we niet uitkwamen met de kosten. Zelfs met dit tarief komen we nog niet uit. Indien de heren de tarieven willen verlagen, heb ik geen bezwaar maar ik wil de Raad vragen om dan krediet ervoor te voteren en mij mede te delen ten laste of ten koste van welke andere post ze dit willen doen. De ontvangsten zijn nu eenmaal gelimiteerd, maar misschien kan men een post aanwijzen.
Van de andere kant wil ik gaarne meewerken om deze kakkerlakkenplaag te bestrijden, die inderdaad haast niet uit te roeien blijkt te zijn.
De Gezondheidsdienst, en andere deskundigen, niet alleen op Aruba, hebben trachten te weten te komen wat voor soort kakkerlakken dit zijn. Het zijn inderdaad geen inheemse, maar vermoedelijk geimporteerd. Misschien zijn ze wel door de Spoetnik gebracht, want er schijnt geen middel te zijn om ze te doden. De heer Croes zegt: ze drinken de dieldrine alsof het water is en ze storen zich nergens aan. Voor deze wereld zijn deze kleine beestjes blijkbaar nog steeds een probleem.
We zijn ons echter bewust van deze plaag en ik kan U de verzekering geven, dat het Hoofd van de Gezondheidsdienst en zijn staf hier alle aandacht aan zullen geven en zodra er een afdoend middel tegen is gevonden, zullen wij dat toepassen. Misschien dat wij dat van overheidswege kunnen doen, net als bij de gelekoorts -mug-bestrijding.

Hoofdstuk IV, paragraaf 6.

De heer A. WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, bij paragraaf 6, ambulances, zou ik het Bestuurscollege willen verzoeken om na te gaan

of het mogelijk is om te Sta. Cruz een ambulancete stationneren. Sta. Cruz is centraal gelegen en er gebeuren meermalen ongelukken daar in de buurt en op de weg die naar Oranjestad en San Nicolaas leidt, er is heel wat verkeer dat over Sta. Cruz heengaat. Het is verantwoord en ik zou graag het Bestuurscollege in overweging willen geven om dit nader te bestuderen en de Raad met de nodige plannen te benaderen.

De heer O.S. HENRIQUEZ, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, ook dit verzoek om een ambulance te stationneren in Sta. Cruz is niet nieuw. Sinds ik gedeputeerde ben is dit ieder jaar bij de begrotings-behandeling, maar dan ook alleen bij de begroting, naar voren gebracht. Het is mij dus makkellijk gemaakt en ik kan terugvallen op hetzelfde antwoord. We hebben dit bij het eerste verzoek reeds bestudeerd en het is weer de vraag of het enige zin heeft. We zijn nl. in staat om met de huidige stationnering van de ambulances overal op zeer korte termijn te komen. Het zal niet veel schelen om op Sta. Cruz een ambulance te hebben. Vóórdat die uitrijdt en ter plaatse is t.o.v. de ambulance uit de stad zal weinig schelen.
We zullen echter het Hoofd van de Gezondheidsdienst nogmaals verzoeken zich in deze zaak te verdiepen.

Hoofdstuk IV, paragraaf 7.

De heer TH. J. FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter: In het algemeen verslag vroegen enkele leden of er niet een memoriepost op een van de vorige begrotingen was uitgetrokken voor een schubtafel en een koelhuis voor de vissers van Noord. Ik zou graag willen weten waarom dit werk niet uitgevoerd werd. Het werd in principe aangenomen, alleen wist men niet hoeveel de kosten zouden bedragen. Wij horen er niets meer van. Ik zou graag willen weten waarom niet?

De heer I.S. DE CUBA, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, op de vraag van de heer Figaroa kan ik mededelen, dat er indertijd geen stroom of water op Palm Beach was, maar dat wij dat op het ogenblik wel hebben. Nu bestaat de mogelijkheid dat wij een en ander op de begroting kunnen opbrengen.

De heer TH. J. FIGAROA: Krijgen wij nu de toezegging, dat er in de naaste toekomst een koelhuis en schubtafel verrijzen zullen? Dat meen ik uit de woorden van de heer gedeputeerde de Cuba te mogen opmaken.

De heer I.S. DE CUBA, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter: Nagegaan moet worden of het nodig is, want waarom zullen wij daar een koelhuis plaatsen wanneer er geen vis is? Het is niet verantwoord, daar een koelhuis neer te zetten, een wachter, als er misschien geen vis is. Als het nodig mocht zijn, zal het gedaan worden.

De heer TH. J. FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter, het spijt me te moeten constateren, dat blijkbaar sinds 1954 hooit meer in deze richting gedacht werd.

Hoofdstuk IV, paragraaf 8.

De heer O. CROES: Mijnheer de Voorzitter, bij paragraaf 8, reiniging van straten en ophalen van vuil, zou ik graag willen verne-

men of er controleurs voor de werklieden zijn die in de buitendistrikten vuil moeten ophalen. Ik zie iedere dag een paar trucks rondrijden, maar ik wil graag weten of er een controleur is, die deze werklieden controleert. Ik moet zeggen dat wanneer deze mensen bij de vuilverbrandingsplaats te Savaneta aankomen, ze daar lange tijd blijven staan praten.

De heer O.S. HENRIQUEZ: Mijnheer de Voorzitter, bij afwezigheid van de gedeputeerde voor Openbare Werken mag ik misschien als zijn waarnemer antwoorden op de vraag van de heer Croes. Er zijn bij iedere dienst, maar vooral bij Openbare Werken, ambtenaren die belast zijn met het toezicht. Het zou natuurlijk gaan, als we voor iedere afvaltruck een controleur zouden benoemen. Wij weten, dat de chauffeurs en arbeiders hier misbruik van maken zo gauw ze de kans krijgen. Wij trachten dit zoveel mogelijk tegen te gaan. En wanneer er gevallen zijn zoals de heer Croes constateert, zullen wij het op prijs stellen om die meteen te vernemen. We kunnen er dan meteen een van onze controleurs naar toe sturen.

De heer TH. J. FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter, ik zou het Bestuurscollege in overweging willen geven om de dienst zo in te richten, dat langs alle huizen die nu op het waterleidingnet aangesloten zijn minstens een keer per week een vuilniswagen rijdt.

De heer E.O. PETRONIA, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, ik kan de heer Figaroa de verzekering geven dat het Bestuurscollege dit in overweging zal nemen.

Hoofdstuk V.

De heer TH. J. FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter, hier komen wij bij de watervoorzieningsdienst en als wij dit hoofdstuk aannemen, dan is de begroting van de watervoorzieningsdienst ook aangenomen. Mijnheer de Voorzitter, tijdens de algemene beschouwingen werd mij door gedeputeerde Henriquez gevraagd, mijn mening te geven. Mijnheer de Voorzitter, zoals alle anderen ben ik zeer blij, dat er zoveel nieuwe aansluitingen zijn gekomen. Maar als wij het hele projekt gaan ontleden, dan hebben wij maar één feit: we kunnen het water produceren. Maar de beschuldiging van de heer Henriquez aanvaard ik niet. Het is zeer makkellijk om, waar anderen pionierswerk moesten verrichten, alles hebben moeten uitpluizen, er dan een ander komt die het over neemt; het is dan klaar om uit te voeren. Hij zelf geeft toe, dat er plannen waren. Er waren plannen, veel plannen, en hij had de kans om uit te zoeken welk plan het beste was. Hij behoefde niet meer van de grond af te beginnen en al het werk verrichten. Hij vond zelfs geld in kas om te beginnen. Al de reserves op de oude waterleiding werden afgeschreven ten koste van deze nieuwe fabriek. Mijnheer de Voorzitter, zoals dat ons indertijd werd voorgelegd, was dit een projekt voor f. 20.000.000,-- en voor 3000 m3 water per dag, t.w. vijf "units" van 2000 en vernieuwing van het oude bedrijf tot een capaciteit van 3000 m3 per dag. De vernieuwing van het oude bedrijf werd in de doofpot gestopt, maar de 20 miljoen bleken nog rustig nodig.
Mijnheer de Voorzitter, bekijken we nu eens wat we bereikt hebben; Iedereen heeft water, als wij aan het bestuur waren gebleven, dan had iedereen veel eerder water gehad. Het water is nog altijd even

duur en in deze begroting zie ik nog geen verlaging van de waterprijs. Het staat nergens in cijfers, noch blijkt het uit daden. Wat wij tot nu toe hebben bereikt met deze waterfabriek, het spijt me om het te moeten zeggen, is dat op 1 april de Lago haar waterfabriek zal sluiten en dat wij de werkloosheid weer in de handen hebben gewerkt.
Mijnheer de Voorzitter, dat de Lago water krijgt tegen een lagere prijs dan de bevolking, is technisch wel houdbaar, maar druist in tegen de gedachtengang van de heer Finck dat de mensen voor het water moeten betalen naar hun draagkracht en ik geloof zeker dat de Lago een grotere draagkracht heeft dan de arbeider, en moet betalen opdat de Lago een lagere prijs kan krijgen.
Koddig is ook te vernemen, dat een vierde van het bedrijf water voor de Lago distilleert en dat alleen de kosten daarvan de Lago in rekening worden gebracht. Maar ik weet dat dit in de naaste toekomst drie vierde van de fabriek zal worden. Toen wij gevraagd hebben hoeveel het zou kosten om de bevolking water te leveren, zei de toenmalige "baas" dat het goedkoop was. Maar de feiten tot nu toe zijn: We hebben het water, Lago krijgt water tegen goedkopere prijs dan de bevolking, maar die andere belofte: verlaging van de waterprijs is er nog niet en we zien ze ook niet in deze begroting. Wij zullen onze stem aan dit hoofdstuk geven, maar verwachten dat wij zeer spoedig een voorstel van het Bestuurscollege zullen ontvangen met betrekking tot verlaging van de waterprijs, maar dan ook zoals beloofd werd, nl. tot f. 1,-- per ton. Dank U, Mijnheer de Voorzitter.

De heer O.S. HENRIQUEZ, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, ik heb de heer Figaroa niet om zijn standpunt gevraagd, maar ik heb de heer Wernet in de gelegenheid willen stellen, omdat hij pas in deze Raad is, alsnog zijn standpunt te willen bepalen. Ik heb alleen maar gezegd dat, zoals bekend, de heer Figaroa en de heer Werleman indertijd tegen gestemd hebben, tegen het waterprojekt en tegen de lening. Ik acht het van belang en ik vind het goed dat de heer Figaroa herhaalt dat hij nog steeds tegen is. Ik hoop dat dat ook genotuleerd wordt.
Op wat de heer Figaroa zegt zal ik niet te diep ingaan omdat de heer Figaroa twee jaar terug aanwezig was in de Raad, toen dit projekt aan de orde was. We hebben over en weer daarover gesproken en het heeft geen zin om in herhaling te treden, Maar om geen verkeerde indruk achter te laten moet ik een paar punten tegenspreken. Op de eerste plaats heeft de heer Figaroa het over al die plannen die in zijn tijd werden ontworpen, waaruit we er een konden kiezen. Mijnheer de Voorzitter, één ding is waar, er waren een heleboel plannen, niet alleen op Aruba, maar ook bij de Landsregering. Ik heb de stapel gezien, het is om ervan te schrikken. Maar geen één van die plannen konden we gebruiken. We hebben willen kiezen om onszelf de moeite te besparen zelf een plan te gaan maken, maar die plannen waren voor ons niet aanvaardbaar. Volgens mij was de daaraan bestede moeite enigszins voor niets. De bedoeling was misschien wel goed, maar daar schieten we niets mee op. De heer Figaroa gaat akkoord met deze begroting, maar hij ziet gaarne een voorstel tegemoet met betrekking tot de verlaging van de waterprijs. Mijnheer de Voorzitter, dat heb ik reeds vanmorgen toegezegd. Ik wil alleen even opmerken, dat indien wij het laatste plan van het vorige Bestuurscollege, hadden uitgevoerd, wij met zo'n voorstel niet zouden hebben kunnen komen. Was het plan voor de waterlei-

ding, waar de heer Figaroa op doelt, uitgevoerd, ik heb gisteren reeds een zinsnede voorgelezen uit het rapport daarover, dan hadden we de verlaging niet kunnen doorvoeren, want het bedoelde rapport zegt zelf: de waterprijs blijft gelijk. Nu zegt de heer Figaroa de feiten zijn, dat de prijs nog steeds niet verlaagd is. Ik heb reeds gezegd, dat we daar binnen kort mee zullen komen. Maar de feiten zijn óók, dat nu het eerste jaar reeds een verlies van een half miljoen gulden is weggewerkt. Ik acht dit een feit van genoeg belang om het niet zomaar zonder meer naast ons neer te leggen.
En dan heeft de heer Figaroa gezegd dat we 20 miljoen guldens gevraagd hebben voor een produktie 13000 m3 water. Dat is niet waar ! Wat de heer Figaroa daar beweert is kompleet naast de waarheid. We hebben 20.000.000 gulden aangevraagd voor een projekt van 10.000 m3 water en niet van 13.000 m3 water. Het idee om de oude "plant" te herbouwen en te herzien was een idee van het vorige Bestuurscollege. Wij zijn meteen met het voorstel gekomen om de oude fabriek te sluiten en een nieuwe te bouwen voor 10.000 m3 water en het bedrag van f. 20.000.000,-- was daarvoor bestemd. Deze onjuistheden moest ik toch even tegenspreken. Ik geloof, dat ik hiermee kan volstaan, Mijnheer de Voorzitter.

De heer TH. J. FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter: In het voorstel, dat wij hebben behandeld in de afdelingen op 26 januari 1956, het voorstel was toen geheim, maar het is nu uitgevoerd en we kunnen er dus over spreken, staat dat we 13000 ton water per dag zouden gaan distilleren, tegen een prijs van 95 cent per ton. 447.000 Dollars waren geraamd voor de vernieuwing van de oude "plant". Misschien kan de heer van Drimmelen het zich nog herinneren; zo waren de plannen, die ons zijn voorgelegd, in het Engels.

De heer O.S. HENRIQUEZ, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, ik kan hierop alleen maar zeggen dat de heer Figaroa het voorstel niet begrepen heeft en het blijkbaar nog steeds niet begrijpt.

De heer A. WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, voor de goede gang van zaken moeten we even een en ander recht zetten. Het is goed om zichzelf hier en daar een pluimpje op de hoed te steken, doch men moet toch ook ruiterlijk erkennen, dat van andere zijde ook wat gedaan is. Het vorige Bestuurscollege had wel degelijk plannen klaar en uitgewerkt, maar natuurlijk pasten die plannen niet voor dit Bestuurscollege. Ik heb hier een van onze plannen, waarin vermeld staat, dat de kostprijs van het water, inclusief afschrijving, f. 1,15 per m3 bedragen zou.
Mijnheer de Voorzitter, dit was één der plannen. Maar er waren meerdere plannen, die misschien niet op schrift waren gesteld. Dit plan dateert van einde 1954. Kunt U verwachten dat een paar maanden vóór de verkiezingen een plan, een groots plan, van f. 20.000.000,-- wordt opgezet, zonder dus eerst te wachten op de uitspraak van de bevolking? Acht U dat verantwoord? En de omstandigheden waren toen niet zo dringend. Nadat dit Bestuurscollege had zitting genomen, duurde het niet minder dan zes maanden voordat het een rapport kreeg van Singmaster & Breyer, een voorlopig rapport, waarvoor 27.500 dollars werden betaald. Ik weet niet wat het definitief bedrag was. Misschien is dat wel het dubbele ervan. Onze plannen bestonden dus wel. Zoals de heer Figaroa zei was in de plannen, welke dit Bestuurscollege ons voorlegde, in die NA. f. 20. 000.000,-- de modernise-

ring van de bestaande "plant" ook in begrepen. Men heeft hiervan later afgezien, Mijnheer de Voorzitter, ik kan me goed herinneren dat de heer Henriquez zelf iets anders heeft gevraagd. Als hij het zich niet kan herinneren dan zal ik het straks wel zeggen. Het is goed, Mijnheer de Voorzitter, het een en ander vast te stellen. De heer Henriquez beweert, dat we tegen alles hebben gestemd. Mijnheer de Voorzitter, dat is pertinent niet waar. Wij hebben gestemd vóór de lening van 5½ miljoen, als U zich dat nog kunt herinneren.

Mijnheer de Voorzitter, wat betreft het exploitatie-verlies van vijf ton, een half miljoen gulden, van de oude "plant", weet ik dat onze plannen daarmee rekening hebben gehouden. De modernisering en vernieuwing van de oude fabriek had het verlies helemaal weg kunnen werken. Voor dat argument van gedeputeerde Henriquez heb ik geen enkele steun kunnen vinden.

Mijnheer de Voorzitter, wel wil ik constateren dat het voor de hand ligt dat, nu de bevolking een bedrag van f. 20.000.000,-- ziet geinvesteerd in zo'n groot bedrijf, waarvan, zoals de heer Henriquez zelf zegt alle "units" in bedrijf zijn, behalve de vijfde, die ongeveer nooit in bedrijf zal komen omdat die als reserve gebruikt moet worden, zij met recht verwacht, dat de waterprijs zeer belangrijk wordt verlaagd en ik zie niet in waarom dit in etappes moet geschieden, Mijnheer de Voorzitter.

De heer O.S. HENRIQUEZ, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, ik geloof niet dat we er goed aan doen ons te verdiepen in de vraag of dit water-projekt goed was of niet. Dat is indertijd reeds het geval geweest. Ik heb slechts geantwoord op de heer Figaroa, die bij deze post opstond en bepaalde stellingen voorlegde. Enkelen daarvan waren zo onjuist, dat ik die moest tegenspreken. Maar ik geloof niet dat het de bedoeling is dat wij ons in deze materie nog eens gaan verdiepen, Mijnheer de Voorzitter, want dan kunnen we nog heel lang blijven praten. Ik heb er wel belangstelling voor en ik durf het best aan, maar ik wil hiermede volstaan.

De heer Werleman zegt dat zijn fractie indertijd voor de lening heeft gestemd. Mijnheer de Voorzitter, ik kan me dat niet herinneren. Maar als dat zo is, dan wil ik alleen maar zeggen dat dit de heer Werleman tot eer strekt. Dank U.

De heer TH. J. FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter, de heer Henriquez heeft alleen naar onze mening gevraagd om te doen zien dat we nog tegen zijn. Wij zijn nog van mening dat, volgens ons eerste plan, drie "units" genoeg waren, want de twee "units" die gebouwd werden om water aan de Lago te verschaffen hebben alleen de werkloosheid in de hand gewerkt. Dank U,Mijnheer de Voorzitter.

Hoofdstuk VII.

De heer O. CROES: Mijnheer de Voorzitter, vergun mij enkele woorden, die niet precies met de behandeling van de begroting te maken hebben, maar ik wil van deze gelegenheid gebruik maken voor het volgende. Als ik mij niet vergis, zal de behandeling van deze begroting de laatste zijn, waarbij de heer Meenhorst, de havenmeester, aanwezig zal zijn. Als ik goed vernomen heb gaa hij in augustus aanstaande met

buitenlands verlof en in aansluiting daarop met pensioen. Mag ik van deze plaats namens de Eilandsraad hem dank zeggen voor al hetgeen hij gedaan heeft voor Aruba. Het is onze innige wens, dat hij van een prettig verlof en een lang pensioen zal mogen genieten. Dank U, Mijnheer de Voorzitter.

Hoofdstuk VII, paragraaf 1.

De heer E.R. FINCK: Mijnheer de Voorzitter, ik wil even spreken over wegen en riolen. We hebben een weggetje dat leidt naar ons havenkantoor te Oranjestad. We hebben al enkele keren gevraagd deze weg een beetje bij te werken, omdat de toestand ervan niet erg goed is. Mag ik daarom verzoeken aan de gedeputeerde van Openbare Werken of hij alsnog hieraan wil denken?
Dank U, Mijnheer de Voorzitter.

De heer A. WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik zou de aandacht van het Bestuurscollege willen vragen voor de wegen van Santa Cruz, Paradera en Noord. Verder wachthuisjes langsde wegen. Deze zijn niet door het gouvernement gebouwd, maar de vereniging die het indertijd gedaan heeft, kan het niet weer doen. Daarom verzoek ik het Bestuurscollege om waar er bushalten zijn, deze halten van een wachthuisje te voorzien. Dit geldt speciaal voor Noord, Paradera en Santa Cruz, waar de mensen in de hete zon moeten staan en soms ook in de regen om op de bus te wachten. Ik geloof dat voor Noord en Paradera deze huisjes heel nodig zijn.

De heer W.C.ANSLIJN: Mijnheer de Voorzitter, mag ik een opmerking maken, deze heeft te maken met Esso-Ville. Het aanbrengen van trottoirs langs de nieuwe weg ten noordwesten van de protestantse kerk is nodig. Ik zou het Bestuurscollege in overweging willen geven zo spoedig mogelijk een aanvang te doen maken met de aanleg van de nodige trottoirs.

De heer D.C. MATHEW: Mijnheer de Voorzitter, eigenlijk heb ik het volgende al bij de algemene beschouwingen naar voren moeten brengen, maar ik heb het over het hoofd gezien. Het gaat over de Bernhardstraat, het parkeerverbod in de Bernhardstraat tussen de watertoren en een garage aldaar. De zaken die aan deze straat grenzen, Mijnheer de Voorzitter, gaan steeds achteruit, omdat men daar niet kan parkeren. Ik zou dus het Bestuurscollege alsnog willen verzoeken na te gaan of er geen oplossing hiervoor te vinden is.

De heer Th.J. FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter, bij paragraaf 1 van dit hoofdstuk wegen en riolen, heb ik gezien, dat geen posten zijn uitgetrokken voor verharding van buitenwegen. Zoals ik het zie, zullen we op deze begroting geen extra geld kunnen uittrekken om die te maken. Ik spreek hier van wegen die allang in principe door de Raad zijn aanvaard, waarvan in principe aangenomen is, dat ze verhard zullen worden. Dat is o.a. de weg ten noorden van de politiepost te Noord naar Altu Vista uitkomende op de weg naar Calbas. Dan hebben we de weg ten noorden van het sportcentrum te Noord naar Seroe Janchi door Matadera, uitkomende op de weg van Tanki Leendert en de weg van Papaya naar Janburibari. Deze zijn bij andere begrotingen in principe aangenomen, maar ze zijn niet aangelegd.

In verband met de motie voor beschikbaarstelling van gelden voor werkverschaffing, geef ik het Bestuurscollege in overweging om deze wegen voorkeur te geven bij het uitvoeren van de werkverschaffingsobjekten. Dank U.

De heer F.V. LACLE: Mijnheer de Voorzitter, bij het hoofdstuk wegen en riolen wil ik de Dienst Openbare Werken nog een keer vragen om de weg beginnende bij Tanki Leendert naar Papaya te verbreden en recht te maken, ook om een weg te openen van Paradera Rum Shop naar het noorden naar Papaya en de andere helft van de weg Meiveld naar Rooi Afó en Paradera te asfalteren.

De heer F. WERNET: Mijnheer de Voorzitter, ik weet dat het punt wegenonderhoud dezelfde aandacht heeft als het probleem onderwijs. Maar ik zou toch de aandacht willen vragen van het Bestuurscollege en van het Hoofd van Openbare Werken voor twee kleine wegen, die in beroerde staat verkeren. Een is de weg in Lago Ville, welke juist ter sprake is gekomen, met de verbindingsweg Rooi Congo. In de buurt van Rooi Congo werd een zeer goede weg aangelegd; in verband met het bouwen van huizen, met het nodige betonwerk aan de kanten voor trottoir. Maar het gedeelte, verbindingsweg tussen de Lago Ville en die prachtige weg naar Rooi Congo, is een weg dat zeer beroerd is. Ik denk niet dat met verbetering hiervan veel geld gemoeid zal zijn. Daarom zou ik willen voorstellen er iets aan te doen. Ook dat stukje weg van de hoofdweg naar Brasil, waar de toenmalige centrale garage was, verkeert ook in een zeer slechte toestand. Dit werd vorige jaren ook naar voren gebracht, er werd geprobeerd om het te verbeteren, maar, het spijt me, Mijnheer de Voorzitter, ik denk dat die verbetering onvoldoende is. Ik zou ook daarvoor de aandacht van het Bestuurscollege willen vragen. Dank U.

De heer A.I.W. WIJNGAARDE: Mijnheer de Voorzitter, bij de behandeling van vorige begrotingen heb ik de aandacht van het Bestuurscollege gevraagd om de weg die Paradera met Hooiberg verbindt te verbeteren. Blijkbaar heeft het Bestuurscollege daar inderdaad aandacht aan geschonken en hier en daar kuilen en gaten in de weg laten dichten. Volgens mij voldoet deze werkmethode niet. Het is een feit dat als een weg, door een tiental arbeiders gedurende twee weken zo een beetje geslecht is, het helaas nog geen week of drie duurt of de weg verkeert weer in zijn oude toestand. Nu weet ik niet of het de bedoeling is op die manier een aanhoudende werkverschaffing te hebben. Ik geloof wel, dat dat erg duur is en dat deze wegen op de duur vreselijk veel geld gaan kosten. Nu wil ik het Bestuurscollege voor de zoveelste maal in overweging geven, om ingeval mijn voorstel tot bezuiniging zou kunnen leiden, deze wegen, die alweer voor verbetering vragen, wanneer ze verbeterd worden ook eens een olielaagje te geven. Het herstel zal dan wel veel duurzamer blijken te zijn.

Ik ben zeer dankbaar dat mijn collega Finck heeft geëntameerd de weg, die van de steiger leidt naar het havenkantoor. Ik heb bij de vorige begroting daarover reeds gesproken en het Bestuurscollege heeft met zoveel woorden beloofd er aandacht aan te besteden. Helaas is er weer een jaar overheen gegaan enmen heeft niets gedaan. Ik hoop dat het Bestuurscollege overtuigd is van de deplorabele toestand, waarin die weg verkeert en van de tegenslagen die het vervoer vanwege het gouvernement zowel als particulier daarbij ondervindt en dat men eindelijk iets aan deze weg doet. Dank U.

De heer E.O. PETRONIA, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, verschillende heren hebben hun wensen naar voren gebracht met betrekking tot verschillende wegen, die verbetering behoeven. De heren Finck en Wijngaarde hebben het gehad over de toegangsweg naar het

havenkantoor. Deze weg naar het havenkantoor is gedeeltelijk onverhard en ik geloof dat het geen aanbeveling verdient dat, indien dit werk wordt uitgevoerd, dit in olie geschiedt. Het is mijn opinie en ik hoop ook de opinie van het Bestuurscollege, dat vooral in onze haven en vooral op het haventerrein als er wegen worden verbeterd, dit op behoorlijke wijze moet geschieden. Mogelijk kunnen wij straks bij de kapitaaldienst bekijken of er voldoende krediet zal zijn om dit werk uit te voeren.

De heer Werleman heeft gesproken over de wachthuisjes bij de bushaltes, vooral op Santa Cruz, Paradera en Noord. De bushaltes zoals U die kent, langs de hoofdweg Oranjestad - San Nicolaas, zijn tot stand gekomen, dank zij het particulier initiatief, naar ik meen vanwege de Lions Club. Het is natuurlijk minder fraai indien de Raad of het Bestuurscollege bij deze organisatie zou gaan aankloppen om voerzieningen te treffen, die feitelijk op het terrein van de overheid liggen. Gaarne zal het Bestuurscollege de suggestie overnemen en door bemiddeling van de Gezaghebber de Commissaris van Politie verzoeken om samen met het Hoofd van de Dienst van Openbare Werken de plaatsen te willen bekijken waar het noodzakelijk is om bushaltes te bouwen en naar aanleiding daarvan zal een voorstel aan de Raad worden voorgelegd.

De heer Anslijn heeft gesproken over de aanleg van trottoirs, vooral in Lago Ville en als ik het wel heb begrepen, aan de Nieuwe Weg bij de protestantse kerk. Hij bedoelt waarschijnlijk de Anglicaanse kerk. Zoals de heer Croes in zijn algemene beschouwingen naar voren heeft gebracht, is de wens om ook langs de hoofdweg over Pos Grandi naar de r.k. kerk te Savaneta trottoirs aan te leggen. Het is gebruikelijk dat ieder jaar een post uitgetrokken wordt voor trottoirs in Oranjestad, trottoirs in San Nicolaas en trottoirs in de buitendistrikten. Als ik mij niet vergis is, dit jaar, in deze ontwerp-begroting opnieuw een post opgebracht. Bij de uitvoering zal zoveel als mogelijk is rekening worden gehouden met de verschillende wensen.

De heer Mathew heeft het gehad over het parkeerverbod aan de Bernhardstraat, nl. vanaf de watertoren tot ongeveer bij de Acme-garage. Dit ressorteert rechtstreeks onder de Gezaghebber als plaatselijk Hoofd van Politie.

De heer Figaroa heeft gezegd, als ik hem wel begrepen heb, dat in deze begroting geen krediet is opgebracht voor het verharden van wegen. In de begroting zijn gelden daarvoor opgebracht in de kapitaaldienst. Maar tegelijkertijd heeft de heer Figaroa ook een opsomming gegeven van wegen die hij gaarne verbeterd zag. Samen met de heer Figaroa is dit ook gedaan door de heer Laclé, de heer Wernet en de heer Wijngaarde. Ik meen te moeten begrijpen,dat het gaat om de wens om wegen te verbeteren, te verharden en voorzover dat niet mogelijk zal zijn om deze wegen dan zo goed mogelijk worden onderhouden. Ik kan de Raad zeggen, dat binnen de raming aan de wegen zoveel mogelijk aandacht geschonken zal worden. Dank U.

DE VOORZITTER: Meneer Mathew, wat betreft het parkeerverbod in de Bernhardstraat kan ik U mededelen dat dit bekeken zal worden door de verkeersafdeling van de Politie.

Hoofdstuk VII. paragraaf 5.

De heer CROES: Mijnheer de Voorzitter: Ik zou van het Hoofd Telefoondienst willen vernemen wanneer wij de nieuwe telefoongids zullen ontvangen.

De heer J. HOLLANDER, Hoofd van de Telefoondienst: Dat zal per 1 juli zijn.

Hoofdstuk VIII, paragraaf 3.

De heer A. WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, het spijt me, dat ik het bij de beantwoording van de algemene beschouwingen over het hoofd heb gezien, maar de heer gedeputeerde de Cuba heeft me niet helemaal goed begrepen; ik bedoelde niet de bootjes met buitenboordmotoren en ook niet de vissersboten, dd zgn. ijsboten, deze boten zijn reeds voorzien van een motor, een binnenboordmotor. Maar ik had op het oog de andere vissersbootjes, b.v. zoals die op de Palm Beach liggen, die één dag weggaan en dan weer terugkomen. Wanneer het windstil is kunnen deze bootjes niet uitvaren. De ijsboten schijnen het wel te kunnen betalen, maar de bedoelde bootjes behoren aan kleine visserslui.

De heer I.S. DE CUBA, gedeputeerde: Mijnheer dd Voorzitter, als ik de heer Werleman goed begrepen heb, bedoelt hij de kleinere bootjes, die uitvaren voor één nacht of één dag. De mogelijkheid bestaat altijd dat de eigenaar van zo'n bootje, ingeval hij Nederlander is, een visserij-voorschot vraagt om een motor voor zijn boot te kopen.

De heer A. WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, het gaat niet om de mogelijkheden, maar de visserij-afdeling moet deze mensen raad geven bij het kopen van een motor. Als men ze gewoon het geld geeft, dan weten ze niet waarvoor ze het kunnen gebruiken of waar ze het goedkoopste terecht kunnen. Het is beter dat men via de afdeling visserij die motoren aanschaft.

Hoofdstuk VIII, paragraaf 4.

Verder, Mijnheer de Voorzitter, bij deze paragraaf, markten en hallen, wil ik het Bestuurscollege vragen de mogelijkheid te willen onderzoeken om ook in de andere distrikten markten en hallen te bouwen, voor vis, fruit, vlees en andere produkten, die aldaar kunnen worden verkocht. Ik denk dat dit aantrekkelijk zal zijn voor en ten goede zal komen van de bevolking.

De heer I.S. DE CUBA, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, op de vraag van de heer Werleman kan ik mededelen, dat deze mogelijkheid onderzocht zal worden.

Hoofdstuk VIII, paragraaf 5.

De heer O. CROES: Mijnheer de Voorzitter. Tijdens de algemene beschouwingen heb ik de heren Werleman en Henriquez horen praten over investeringsmaatschappijen. Ik vraag me af of het mogelijk is dat iets gedaan kan worden om deze ook hier te krijgen.

Ten tweede wilde ik het hebben over de vrije zone. Er is een lening gesloten geloof ik, voor de vrije zone. Ik wilde vragen of het geld, dat hiervoor geleend is, voorlopig voor iets anders is gebruikt?

De heer Mr.P. TUIN, Hoofd van het Bureau voor Welvaartszorg: Mijnheer de Voorzitter, de heer Gedeputeerde Henriquez heeft reeds gezegd, dat het aantrekken van investeringsmaatschappijen op Curacao vooral uitgaat van particulier initiatief, in hoofdzaak van één persoon. Deze persoon heeft zakencontacten gelegd in Europa en Amerika. Hij

heeft vrij grote kosten gemaakt om de verschillende investeringsmaatschappijen ter plaatse te bezoeken, en te wijzen op het belang voor deze maatschappij van de vestiging op Curacao.

De heer O.S. HENRIQUEZ, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, wat de vrije zone betreft, het geld dat daarvoor geleend werd, is voorlopig aangewend voor andere doeleinden, ik meen in de eerste plaats voor investering in het hotelprojekt. Dit is indertijd aan de Eilandsraad voorgelegd en goedgekeurd. Dat geld gaat niet verloren. Zodra we het nodig hebben voor de vrije zone, kunnen we het vrijmaken, zodat we niet voor niets rente betalen.

Hoofdstuk VIII, paragraaf 6.

De heer E.R. FINCK: Mijnheer de Voorzitter, hoewel het een landszaak is, mag ik U misschien vragen dit verzoek over te brengen als plaatselijk Hoofd van Politie opAruba, aan de Commissaris van Politie.

Het is voorgekomen, dat van hier in transito aangekomen buitenlanders het paspoort ingehouden wordt en dat ze dit pas na een of twee dagen terug kunnen krijgen. Er zijn hierover reeds klachten geuit, Mijnheer de Voorzitter, maar ik heb gehoord dat het nog steeds doorgaat. Ik wil U nu verzoeken om te trachten te bereiken, dat dit in de toekomst niet meer gebeurt.

DE VOORZITTER: Mijnheer Finck, ik zal Uw voorstel gaarne overwegen.

Hoofdstuk IX, paragraaf 2.

De heer A. WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik heb een motie ingediend om een pro-memorie post aan deze paragraaf toe te voegen. Misschien kan dit gebeuren na post 2.09.02.0.04; de motie heeft reeds de raadsleden bereikt. Ik denk niet dat zij verder toegelicht behoeft te worden, aangezien zij van de andere zijde, bij monde van de heer Finck, direkt bijval heeft gekregen. Zijn motie wijst de middelen aan, dit is een voornaam punt. Ik heb de aanwijzing van de middelen aan het Bestuurscollege overgelaten. De motie van de heer Finck vult de mijne aan. Ik denk dat we beide moties tegelijkertijd kunnen behandelen. Ik steun de motie van de heer Finck, ik denk dat hij de mijne zal steunen.

DE VOORZITTER: Mijne Heren, de motie van de heren Finck, Kelly en Laclé is verstrekkender dan die van de heer Werleman. Hebt U bezwaar, Meneer Werleman, dat we alleen de motie van de heer Finck in behandeling nemen?

De heer A. WERLEMAN: De een sluit de andere niet uit, Mijnheer de Voorzitter, ik vind dat we beide moties tegelijk kunnen behandelen.

DE VOORZITTER: Goed, dan zullen we beiden tegelijk behandelen.

De heer E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, vindt de heer Werleman het goed, dat we ze aan het einde van de Gewone Dienst beide tegelijk behandelen?

De heer A. WERLEMAN: Het is mij om het even, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Dan zullen we beide moties aan het einde van de Gewone Dienst behandelen.

De heer D.C. MATHEW: Mijnheer de Voorzitter, nu wij het eenmaal over arbeid en maatschappelijke zorg hebben, zou ik graag een kort woordje hierover willen zeggen, naar aanleiding van het antwoord, dat ik vanmorgen van U heb mogen ontvangen, namelijk dat het Bestuurscollege 24 uur per dag tot onze beschikking staat. Ik wil zeggen, Mijnheer de Voorzitter, dat ik hiermee blij ben. Ik zal voortaan ook behoorlijk gebruik maken van het feit dat de dag 24 uren telt.

Verder zei U, Mijnheer de Voorzitter, dat de mensen, waarover ik het had, niet onder de arbeidsregeling vallen. Dat ben ik volkomen met U eens, Mijnheer de Voorzitter, want aan de ene kant worden bepaalde groepen dan beschermd, aan de andere kant worden anderen aan de wolven overgeleverd. Mijnheer de Voorzitter, ik ben nog steeds van mening en ik sluit me hier bij de heer Henriquez aan, dat de Arubaanse statenleden hiervoor een lans in de Staten dienen te breken, opdat de arbeidsregeling zodanig gewijzigd wordt, dat deze groep mensen er ook onder valt.

En dan hebt U ook gezegd, Mijnheer de Voorzitter, dat er op de bestuurskantoren geen boemannen zijn. U twijfelde ook aan hetgeen ik naar voren gebracht heb, Mijnheer de Voorzitter. Ik kan U garanderen, dat als er hierna een onderzoek ingesteld wordt, dat er dan vast zal komen te staan dat er meer boemannen op die kantoren zijn, dan U zich kunt voorstellen. Dank U, Mijnheer de Voorzitter.

De heer A.I.W. WIJNGAARDE: Mijnheer de Voorzitter, ik wil hier naar voren brengen, wat zeer delikaat is, namelijk klachten van personeel van het Postkantoor, waar U indertijd Chef van was, Mijnheer de Voorzitter. De arbeiders, die daar werkzaam zijn, hebben zeer ongeregelde werktijden. Ze worden ook op onregelmatige manier beloond voor het overwerk dat ze verrichten. Deze mensen worden soms te middernacht opgeroepen, zodat ze zelf hun vervoer moeten betalen en onder zeer moeilijke omstandigheden vervoer krijgen. Zij krijgen dan soms een halfuur uitbetaald. Dit lijkt mij een beetje ongehoord als wij in aanmerking nemen de verhouding en moeite, die deze arbeiders zich moeten getroosten om plichtsgetrouw hun arbeid te verrichten. Ik wil de aandacht hiervoor vragen van het Bestuurscollege; wanneer deze gevallen zo zijn moet mijns inziens een vastomlijnde regeling toegepast worden en moeten deze mensen een vaste vergoeding krijgen voor eventueel overwerk.

En dan moet ik hier nog een verzoek doen. Ik weet niet of dit binnen de competentie van het Bestuurscollege valt. Jaarlijks wordt er wanneer de middelen dat gedogen, aan arbeiders een kerstbonus toegekend. Van die arbeiders ressorteert een groep onder het eiland en een andere groep onder het Land; en nu komt het voor, dat, wanneer ze eenzelfde arbeid verrichten, de ene groep wel een bonus krijgt en de andere niet. Dat wekt wrevel. De reden daarvan is blijkbaar dat de ene groep ressorteert onder het Land, dat geen kerstbonus toekent, terwijl het eilandgebied dat wel doet. Daarom wil ik het Bestuurscollege in overweging geven, om zo nodig stappen te nemen om te zien dat ook aan deze misdeelde mensen een gelijksoortige vergoeding wordt toegekend. Dank U.

De VOORZITTER: Meneer Wijngaarde, ik heb U in de gelegenheid gesteld te spreken over maatschappelijke zorg, U hebt een punt aangeroerd dat betreft de ambtenaren of arbeiders bij de Posterijen. Ik zou U willen zeggen, dat deze kategorie mensen onder het Land valt. Toevallig ben ik er van op de hoogte, dat eraan gewerkt wordt om hun positie te verbeteren.

Hoofdstuk X.

De heer O. CROES: Mijnheer de Voorzitter. Ik heb over het hoofd gezien om het volgende tijdens de algemene beschouwingen naar voren te brengen. Indertijd werd er zeer veel gesproken over waterkoelers voor de scholen, maar het schijnt dat dit een onmogelijkheid is, dat het teveel kost of om andere redenen niet gedaan kan worden. Ik weet niet precies waarom. Maar ik heb een voorstel. Misschien kunnen de heren van Dienst Openbare Werken hier iets aan hebben.

Wij kunnen bij de openbare scholen voor elk gebouw één waterkoeler plaatsen, naast de waterkoeler een vat, dat wordt aangesloten op de waterleiding aan de buitenkant, waardoor het water in de drum stroomt en van die drum naar de waterkoeler. Zoiets kan genoeg water produceren voor de kinderen en het is dan veel goedkoper.

In de Memorie van Antwoord wordt ten aanzien van post 2.10.03.0.67 verzekeringen, geantwoord als volgt:
"De leerlingen, die de openbare scholen bezoeken, zijn verzekerd tegen ongevallen op school, dat is wettelijke aansprakelijkheidsverzekering.
Bij de bijzondere scholen is slechts een gedeelte der leerlingen verzekerd. De kinderen, die in de zgn. schoolbussen worden vervoerd, zijn niet verzekerd."

Mijnheer de Voorzitter, ik vind dit een zeer ongezonde toestand. Speciaal in verband met de schoolbussen. De kinderen, die in de schoolbussen worden vervoerd, zijn niet verzekerd. Het gebeurde eens, Mijnheer de Voorzitter, dat een Viana-bus, die vol A.T.S.-leerlingen zat, langs mijn huis reed en daar stopte voor een schoolkind, opeens vloog de bus in brand. De kinderen moesten langs de ramen er uit komen en door de achterdeur. Gelukkig is deze keer niets gebeurd, Mijnheer de Voorzitter, maar het kan gebeuren. Ik vind dat deze kinderen verzekerd moeten worden en ook op school zelf. Ik kan niet inzien waarom bij de bijzondere scholen een gedeelte van de kinderen is verzekerd. Volgens mij moeten alle kinderen op school verzekerd worden en zij die in bussen worden vervoerd zeer zeker.

Ik hoop dat het Bestuurscollege dit zal inzien en dit alsnog zal doen. Dank U, Mijnheer de Voorzitter.

De heer A. WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, als we naar aanleiding van het hoofdstuk, het scholenbouwprogramma even onder de loupe nemen, niet in details, willen we ons standpunt ten aanzien van dit urgentie-programma bepalen. Om de plannen niet tegen te werken, Mijnheer de Voorzitter, zullen wij vóór stemmen. Maar niettegenstaande ......

DE VOORZITTER: Pardon, Meneer Werleman, het scholenbouw-programma wordt pas onder de kapitaaldienst behandeld.

De heer A. WERLEMAN: Dan zal ik te zijner tijd hierop terugkomen, Mijnheer de Voorzitter.

Terugkomende op het onderwerp: verzekeren van schoolkinderen, ik heb het in de gewisselde stukken daarover gehad en ik ben blij dat ook de heer Croes dit onderwerp aansnijdt. Ik kan uit ervaring spreken, dat bij Parkietenbos ook een ongeval heeft plaats gevonden, de bus is over de benen van het kind gegaan en het kind is een tijd in het Lago-hospitaal verpleegd, het kon gelukkig binnen enkele maanden weer lopen, Mijnheer de Voorzitter, maar de aansprakelijkheid voor dit ongeluk kan men niet vaststellen. Verhaal op de chauffeur is moeilijk, Mijnheer de Voorzitter. Wanneer de bussen verzekerd waren, dan was deze kwestie geregeld.

Daarom vraag ik het Bestuurscollege, evenals de heer Croes het heeft gevraagd, om te bepalen dat de grote bussen, die kinderen vervoeren, degelijk verzekerd zijn. Ik denk dat dit het openbaar personenvervoer is en dit wordt, volgens mij door de wet geëist. Dank U, Mijnheer de Voorzitter.

De heer F.S. KELLY: Mijnheer de Voorzitter, vanmorgen hebben wij zoveel gesproken over scholen, dat ik graag telkens een gulden zou willen krijgen voor elke keer dat het woord "school" genoemd is. In de Arubaanse Courant van gisteren staat, dat ik in de Raad gevraagd heb de salarissen van de onderwijzers te verlagen. Dat is niet waar. Ik zeg niet dat de Arubaanse Courant een leugenaar is, maar ik geloof wel, dat mijn goede vriend Wolf verkeerd gehoord of gelezen heeft. Ik heb niet gevraagd de salarissen te verlagen. Als U wilt zullen wij de "tape" van gisteren laten terugdraaien, dan kan de Arubaanse Courant nog een keer horen wat ik gezegd heb. Ik heb gezegd, dat we niet hoeven te betalen voor onnodige bevoegdheden, waar we geen gebruik van maken, bijvoorbeeld als onderwijzers met hoge rangen en nog meer aktes in de eerste, tweede of derde klas les geven, waar bovengenoemde bevoegdheden onnodig zijn. Verder, Mijnheer de Voorzitter, onderwijzers in de eerste, tweede of derde klasse moeten liever Antillianen zijn, die het Papiamento kunnen gebruiken om aan de schoolkinderen beter inzicht of uitleg te kunnen geven. Ik bedoel niet dat er geen bevoegdheden nodig zijn in de eerste, tweede of derde klas. Dat is niet zo. Iedereen weet, Mijnheer de Voorzitter, dat men tenminste "vierde ranger" moet zijn om onderwijs te kunnen geven.

Ik hoop dat de Arubaanse Courant precies zal schrijven, wat ik hier heb gezegd. Dank U, Mijnheer de Voorzitter.

De heer Th.J. FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter, zoals de heer Kelly zojuist heeft gezegd, werd er veel gesproken over het onderwijs in deze zaal vandaag. Het spijt me dat dit niet in de vorige jaren was gebeurd. Vanmorgen heb ik namelijk een ontdekking gedaan. We hebben altijd gedacht, dat, nadat wij ons zelfbeschikkingsrecht hadden gekregen, zij, die de verantwoordelijkheid dragen, de mening waren toegedaan, dat het volk geestelijk ontwikkeld moet worden. Ik herhaal hier de woorden van professor van Poelje, gesproken in het oude Wilhelminasportpark: "De rijpheid van een volk voor het aanvaarden van autonomie wordt niet berekend naar hoeveel ruwe olie

men heeft, hoeveel olie in dd grond, hoe mooi men zich kleedt, maar volgens de geestelijke ontwikkeling van een volk".

Wij wisten hoe de oudere partijbonzen op Aruba daar over dachten, dat zij de minderbedeelden maar zoveel mogelijk er onder moesten kunnen houden; zij hielden het onderwijs tegen, zodat zij hun zin konden doordrijven.

Vanmorgen heb ik van een gedeputeerde moeten horen dat geld aan het onderwijs besteed, geld is dat weggaat en niet terugkomt. Ik geloof niet dat er op deze wereld op dit moment één volk is dat zo'n idee huldigt. Men kan zien dat de kiem van de vroegere gedachtengang van het oude regiem nog steeds voortwoekert en zelfs tot in onze hoogste organen. Mijnheer de Voorzitter, onze fraktie heeft altijd baanbrekend werk verricht, we hebben met vriend en vijand gewerkt, tot heil van de Arubanen, want wij weten wat wij voelen. Toen wij nog jong waren, werd geen hand naar ons uitgestoken. Ik heb niets tegen deze mensen (de aanwezige hoofden van dienst), ik ben ze zeer dankbaar dat ze hun land verlaten om ons te helpen, maar wij hadden hier moeten zitten. En nu komt het weer voor dat men zegt: geld voor het onderwijs van de bevolking komt niet terug, Mijnheer de Voorzitter! Er is geen grotere investering voor het volk dan voor de geestelijke ontwikkeling van het volk zelf! Wij kunnen niet altijd het gouden kalf blijven aanbidden, want op een goede dag worden wij zelf door het gouden kalf opgegeten als we niet geestelijk ontwikkeld zijn. Daarom geef ik mijn stem aan dit hoofdstuk, en ook aan de kapitaaldienst, volledig, opdat wij er niet van beschuldigd zouden kunnen worden, dat ook wij hebben geholpen om het onderwijs te remmen. Het werd drie jaren lang geremd; wij zullen daar niet aan meewerken. Dank U, Mijnheer de Voorzitter.

De heer O. CROES: Mijnheer de Voorzitter, als ik U vraag om nogeens met een algemene beschouwing te komen, zult U mij dat toestaan, Mijnheer de Voorzitter?

DE VOORZITTER: Ja, Meneer Croes, als het niet te lang wordt.

De heer O. CROES: Nee, ik ben niet van plan om weer te komen met een lange beschouwing, Mijnheer de Voorzitter, maar wat de heer Figaroa daarnet heeft gedaan is opnieuw beginnen aan de algemene beschouwingen, een beetje politiek getint. Ik ben niet bereid hier op in te gaan.

De heer O. S. HENRIQUEZ, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, ik zou graag willen antwoorden op hetgeen de heer Figaroa gezegd heeft. Wat hij feitelijk gezegd heeft komt hierop neer: Hij heeft een zin genomen uit mijn betoog van hedenmorgen, helemaal uit zijn verband, zonder erbij te zeggen wat ik daarvoor en daarna gezegd heb, hij gaat zich nu alleen concentreren op die ene zin, alsof daar niets anders bij gezegd is geworden. Dit is verkeerd en het riekt inderdaad naar politiek. Volgens mij is de heer Figaroa bezig goedkope politiek te voeren. Ik vind het misplaatst dat hij iets hoogstaands als het onderwijs misbruikt voor de politiek. Ik vind het onderwijs veel te belangrijk, veel te hoogstaand om het daarvoor te gebruiken. Ik ben het volledig eens met hetgeen professor van Poelje gezegd heeft ten aanzien van de waarde van de geestelijke ontwikkeling van

ieder volk, niet alleen het Arubaanse volk. Maar waar het mij omging, Mijnheer de Voorzitter, is: wat hebben wij eraan als de jongelui straks van de A.T.S. komen, hun diploma hebben, of van de Mulo komen en hun diploma hebben, en ze kunnen geen werk vinden, en, zoals nu reeds gebeurt een jaar of twee rondlopen zonder werk? Dat is wat ik vanochtend heb willen zeggen. Het onderwijs is zeer belangrijk, maar het is net zo belangrijk, misschien op het ogenblik urgenter, om te zorgen, dat deze jongelui, wanneer ze van de scholen komen, ook werk kunnen vinden. Ik verzoek de heer Figaroa voortaan geen zinnnen te lichten uit een beschouwing, ze helemaal uit hun verband weg te scheuren en daarvan politiek misbruik maken. Ik vind dat misplaatst, Mijnheer de Voorzitter.

De heer E.R. FINCK: Mijnheer de Voorzitter, U verwacht van mij dat ik U zal vragen de Raad in de gelegenheid te stellen om een onderwijscommissie te benoemen volgens art.31 van het Reglement van orde van het eilandgebied Aruba en voorts een kerngroep uit de leden van de Raad, die de scholen zullen gaan bezoeken. Ik wil het aan U overlaten, wanneer U dit voorstel wilt behandelen, nu of aan het einde van de begroting of aan het einde van de vergadering.

De heer E.O. PETRONIA, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, de heer Osbaldo Croes heeft gesproken over de waterkoelers voor de scholen. Dit is eigenlijk allang door de Raad beslist namelijk dat er waterkoelers moeten worden aangeschaft en geïnstalleerd. Het heeft nog niet plaatsgehad, aangezien de praktische uitvoerbaarheid van deze wens, moeilijkheden ontmoet. Ik meen dat we die al eerder hier in de Raad hebben besproken. De instelling van zo'n apparaat is dusdanig, dat het op de waterleiding dient aangesloten te worden en bij het gebruik, vooral voor de grotere scholen, het resultaat zal afwerpen dat men nimmer voldoende koud water zal hebben voor alle kinderen. Daarbij is toen ook naar voren gekomen, dat men op verschillende scholen méér dan één waterkoeler zou dienen te plaatsen, opdat het doel bereikt zal worden dat de kinderen koud water moeten kunnen krijgen. Als voorbeeld zou ik willen nemen het Maria College, dat toevallig een van de grootste scholen is, waar 29 lokalen zijn, verdeeld in een benedenverdieping en een bovenverdieping, in drie vleugels. Naar aanleiding daarvan, geloof ik, is de heer Croes gekomen met een voorstel om Openbare Werken te laten nagaan of het mogelijk is dat men op iedere school alleen maar één waterkoeler aanschaft, en die op een drum aansluit, zodat deze drum praktisch als een vergaarbak voor koel water werkt. Ik meen daaruit te moeten begrijpen dat de heer Croes feitelijk bedoelt, dat het water constant aangevoerd wordt en in de drum gedeponeerd als reserve, waardoor de kinderen wel frisser water dan warm water uit de kraan krijgen.

De heer O. CROES: Ik bedoel, Mijnheer de Voorzitter, dat de drum vóór de waterkoeler komt, dus het water gaat van de leiding via de drum naar de waterkoeler. De kinderen drinken dan uit de waterkoeler. Als het water, dat in de waterkoeler zit wordt gebruikt, komt er direkt water vanuit de drum en dat water is dan niet warm, het staat daar de hele dag en nacht, zodat, we zeggen de eerste 100 kinderen, koud water drinken, de anderen die daar na komen geen koud water, maar wel fris water krijgen.

De heer E.O. PETRONIA, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, de heer Croes heeft voorgesteld om Openbare Werken opdracht te geven

om zijn voorstel te onderzoeken. Ik heb dit nu begrepen en het zal geschieden, Mijnheer de Voorzitter, U moet U echter bedenken, dat kinderen naar school gaan om onderwijs te krijgen en opgevoed te worden. Ik weet niet hoe het precies gaat op alle scholen, maar ik neem wel aan dat op de scholen de kinderen getraind worden om op bepaalde momenten van de dag water te drinken, liefst onder de speeltijd, om het lesgeven zo min mogelijk te hinderen door heen en weer geloop. Ik wil ook niet nalaten om U te zeggen, dat de behoefte aan school-ruimte en andere behoeften belangrijker zijn dan waterkoelers. Ik wil ook niet nalaten om op te merken, hetgeen door een lid bij de algemene beschouwingen werd gezegdt, dat minder luxueuze scholen zich beter aanpassen aan de sociale omstandigheden van de kinderen die uit eenvoudige woningen komen. Ik geloof dat dit tot op zekere hoogte ook geldt voor koud water, ik zeg met opzet koud water, want ik bedoel niet fris water. Nogmaals, het voorstel zal onderzocht worden. Ik wil er nog op wijzen, Mijnheer de Voorzitter, dat het voorstel van enkele jaren terugging om een bedrag van f. 60.000,- à f. 70.000,- plus jaarlijkse terugkomende kosten. Dit voorstel van de heer Croes zal, zo in de ruimte genomen, neerkomen op f. 1.000,- à f. 1.200.- per school. Wanneer U rekent, dat wij 33 scholen hebben, wanneer U door elkaar telt de grote en de kleine scholen, dan zal de uitvoering van dit voorstel toch gauw in de buurt komen van f. 40.000,-. En dan denk ik aan de leslokalen, die gehuisvest zijn in de houten barakken.

Mijnheer de Voorzitter, de heer Kelly heeft gezegd, dat het voorkeur verdient dat Antillianen, vooral om het gemak vanwege de kennis van Papiamento, bij voorkeur geplaatst dienen te worden in de eerste, tweede en derde klas. De meeste vierde- en derderangers zijn Antillianen. De laatste vier, vijf jaar, en tot nu toe ook vrij geregeld en wij hopen dat de stroom door zal gaan, keren meer afgestudeerde Antilliaanen terug; die worden allemaal geplaatst op onze scholen. U vindt ze bij de protestant-christelijke school, U vindt ze vooral bij de katholieke scholen, en als ik mij niet vergis ook bij de openbare scholen. Deze krachten, volledig bevoegde krachten, met een hoofdakte, worden niet bij voorkeur geplaatst in de tweede of derde klas, maar die worden bij voorkeur geplaatst in die klas, waar meer behoefte bestaat aan die bevoegde krachten.

Met betrekking tot het punt verzekering door de heren Croes en Werleman naar voren gebracht, Mijnheer de Voorzitter, zou ik de heer Hoofd van de afdeling Financien willen verzoeken hier antwoord op te geven.

<u>De heer R. VAN HOORN, Hoofd van de afdeling Financien</u>: Mijnheer de Voorzitter, het eilandgebied heeft een verzekering gesloten tegen wettelijke aansprakelijkheid , die zal kunnen voortvloeien uit ongevallen welke kinderen kunnen overkomen op schoolterreinen of schoolgebouwen. Het is niet juist om te zeggen dat de kinderen verzekerd zijn; het eilandgebied is verzekerd tegen claims. Als dus een kind iets overkomt en juridisch is het eilandgebied, via de onderwijzers, verantwoordelijk voor het ongeval, dan moeten wij de kosten betalen en tegen dat risiko hebben wij ons gedekt.

De schoolbesturen hebben dat gedeeltelijk ook gedaan. Als zij zich

niet verzekeren, dan dragen ze het risiko zelf. De vervoersondernemingen handelen op dezelfde manier. Dus als er dan een ongeluk gebeurt met een bus, dan is de vervoersonderneming, evengoed aansprakelijk. Een van de heren zei dat als er een ongeluk gebeurt, waarbij de vervoersonderneming, de chauffeur, niet de schuld draagt, dan kan gebeuren dat de schuldige iemand is, op wie niets te verhalen is, Dat punt zou misschien nader kunnen worden bekeken. Dank U, Mijnheer de Voorzitter.

De heer E.O. PETRONIA, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, naar aanleiding van het voorstel van de heer Finck met betrekking tot de benoeming van de zgn. kerncommissie, zou ik willen opmerken, dat de fraktie van de A.V.P. niet aanwezig is, maar ik neem aan dat het niet de bedoeling is om die fraktie uit te sluiten van het bezoek aan de scholen. Ik zou daarom willen voorstellen dat alle 21 leden van de Raad deel uitmaken van de commissie, maar dat er een kerncommissie wordt benoemd en dat de fraktie van de Una bepaalt wie voor haar in de kerncommissie zal zitten, dat wij bepalen dat de heer D.G.Croes van de A.V.P.-fraktie in de kerncommissie wordt benoemd, omdat ik geloof dat het voor de andere heer Croes zeer moeilijk zal zijn met het oog op zijn werk; van de fraktie van de P.P.A. zou ik in ieder geval de heer Mathew willen voorstellen, vooral omdat hij onderwijzer is, en de heer Finck. Ik weet niet of U nog andere mensen wilt benoemen. Dit hangt af van de personen zelf, die beter kunnen beoordelen of ze met het oog op hun werk en hun verplichtingen in de gelegenheid zullen zijn om het bezoek mee te maken. Ik stel voor dat wij straks, vóór het sluiten van deze vergadering van U horen wie als lid van de kerncommissie zullen worden aangewezen en wie het voorzitterschap op zich zal nemen.

De heer E.R. FINCK: Mijnheer de Voorzitter, als ik het goed begrepen heb dan zullen we dus na de behandeling van de begroting benoemen de onderwijscommissie en de kerncommissie?

DE VOORZITTER: Juist, Meneer Finck.

Hoofdstuk X, paragraaf 12.

De heer O. CROES: Mijnheer de Voorzitter, tijdens dd afdelingsvergadering is er naar voren gebracht dat de overheid iets moet doen voor de carnavalsviering. Het wordt beetje bij beetje een toeristenattraktie. Ik denk bijvoorbeeld aan straatversieringen enz. Ik vraag de aandacht van het Bestuurscollege voor een post op de begroting, voor de carnavalsviering. Dank U.

De heer E.R. FINCK: Mijmheer de Voorzitter, mag ik het Bestuurscollege verzoeken de mogelijkheid te bestuderen om de culturele filmen die aan de jeugd vertoond worden in San Nicolaas en Oranjestad, ook in de buitendistrikten te vertonen, omdat het soms moeilijk is voor de kinderen uit de buitendistrikten om naar de stad te komen of naar San Nicolaas? Daarom geef ik in overweging ook de kinderen uit de buitendistrikten tegemoet te komen, daar ook films te vertonen.

De heer D.C. MATHEW: Mijnheer de Voorzitter, wat betreft de subsidie voor de muziekkorpsen heb ik reeds in de afdelingen naar voren gebracht, dat ik het bedrag daarvan onvoldoende acht. Ik zou het Bestuurscollege alsnog willen verzoeken om dit bedrag te verhogen. Een muziekinstrument, een saxofoon bijvoorbeeld, kost meer dan f. 500,-; de slijtage is ook aanzienlijk. Wat kunnen we dus doen met f. 480? Ik stel voor, Mijnheer de Voorzitter, om dit subsidiebedrag te verhogen.

De heer O.S. HENRIQUEZ, gedeputeerde; Mijnheer de Voorzitter, het voorstel van de heer Mathew komt, als ik het goed begrepen heb, hierop neer dat hij voorstelt om de subsidies van alle gezelschappen te verhogen. Ik zou op de eerste plaats aan de heer Mathew willen vragen welke ontvangsten hij daartegenover stelt. In de tweede plaats doe ik er misschien goed aan de heer Mathew erop te wijzen, dat het verstrekken van subsidies niet zonder meer geschiedt. Het bedrag van f. 480,- wordt niet zonder meer uitgekeerd, want ieder jaar wordt opnieuw door de betrokken vereniging een verzoek ingediend en dan wordt naar behoefte de subsidie verstrekt. Deze verenigingen hebben ook andere ontvangsten, zoals ons is gebleken. Voorzover er een tekort is, geven wij subsidie. Het initiatief moet bij deze verenigingen blijven bestaan om "self supporting" te worden, dat is de meest gezonde set-up voor alle verenigingen. Wij achten deze verenigingen van bijzonder belang en we hebben krediet uitgetrokken voorzover zij een tekort hebben. U moet niet denken dat ze het van die f. 480,- per jaar moeten doen. Tenzij de heer Mathew kan aantonen, dat hun tekort groter is dan wij hebben kunnen constateren en wanneer de heer Mathew mij zegt welke ontvangsten hij hier tegenover wil stellen, voel ik niet veel voor een verhoging van deze posten.

De heer Th.J. FIGAROA: Als ik het goed begrepen heb, dan bedoelt de heer Mathew de subsidies voor de harmonieën, zoals Harmonie San Michel, Community Brass Band enz., te verhogen. Waar het geld vandaan te halen? Dat is zeer gemakkelijk. Het is een klein bedrag en dat kan van "onvoorzien" worden overgeschreven. Als dat de moeilijkheid is, dan is die al opgelost.

De heer E.R. FINCK: Mijnheer de Voorzitter, voorzover mij bekend heeft geen van deze verenigingen verzocht om verhoging van het bedrag. Ik heb reeds gezegd en zal het weer herhalen: als de verenigingen grotere bedragen nodig hebben, dan met alle genoegen. Als de heer Mathew faktoren daarvoor naar voren kan brengen, dan zal ik zeggen: ja! Maar alleen maar het feit dat een saxofoon f. 500.- zou kosten, dat zegt nog niets, Mijnheer de Voorzitter. Deze organisaties krijgen jaarlijks een subsidie van f. 480.-. Gaarne wil ik dit verdubbelen, Mijnheer de Voorzitter, maar alleen wanneer het werkelijk nodig is.

De heer W.C. ANSLIJN: Mijnheer de Voorzitter, ik ben niet tegen het voorstel van de heer Mathew, maar ik zou zo'n verhoging een beetje onbillijk vinden, want er zijn ook nog andere bands op San Nicolaas, bijvoorbeeld de Prinses Marijke Band, die helemaal niets krijgt. Als deze groepen verhoging van subsidie krijgen tot bijvoorbeeld f. 960.- per jaar en de andere groepen helemaal niets, vind ik dat een beetje onbillijk.

De heer O.S. HENRIQUEZ, gedeputeerde: Misschien gaat de heer Mathew akkoord met ons voorstel, namelijk dat als deze verenigingen zich alsnog wenden tot het Bestuurscollege en met feiten hun financiele positie aantonen en ons dus kunnen overtuigen van de behoefte van deze subsidie, dan zou ik uit naam van het Bestuurscollege, willen zeggen dat we dan zullen terugkomen met het verzoek tot verhoging van deze post.

De heer D. C. MATHEW: Mijnheer de Voorzitter, dat is reeds gebeurd. Ik weet persoonlijk dat twee van deze "bands" een verzoek aan het Bestuurscollege hebben gericht om de helpende hand te bieden bij dd aanschaffing van dure instrumenten en dat hun verzoek werd afgewezen.

De heer O.S. HENRIQUEZ, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, de heer Mathew bewijst zelf dat hij niet precies weet wat hij zegt. Dat verzoek van die verenigingen betrof een eenmalige uitgave, namelijk aanschaffen van muziekinstrumenten. Dat is heel wat anders dan deze jaarlijkse subsidie. U ziet wel, de heer Mathew komt zelf enigszins onvoorbereid op de proppen met een voorstel. Daarom is het niet verstandiger om deze verenigingen te verzoeken alsnog de zaak volledig aan ons voor te leggen. We zijn heus open voor tegenvoorstellen en willen deze zaak grondig bekijken, en is er behoefte aan, en hebben we er geld voor, dan kan ik de heer Mathew de verzekering geven dat dit Bestuurscollege, dat reeds geld aanvraagt voor deze verenigingen, gaarne de Raad zal vragen om nog meer geld. Maar ik voel er niets voor om onvoorbereid subsidies te gaan verhogen.

De heer F. WERNET: Mijnheer de Voorzitter, ik zou me willen aansluiten aan de woorden van de heer gedeputeerde Henriquez, want het is niet zo zoals de heer Mathew naar voren heeft gebracht, dat iedere organisatie behoefte heeft aan het tweevoud van deze subsidie; misschien zit een ander om meer te springen. Ik ga ook akkoord met de heer Henriquez, wanneer hij zegt dat er wat voor gedaan moet worden, wat meer initiatief moet worden getoond. Niet alleen van wat deze verenigingen betreft, maar op alle andere gebieden. Maar om deze subsidie aantrekkelijker te maken, Mijnheer de Voorzitter, zou ik willen voorstellen om, zoals dit op Curacao gebeurt, wekelijkse soirees te doen houden. Het zou aantrekkelijk zijn om bijvoorbeeld op zondagavond zoiets te doen.

Hoofdstuk XI, paragraaf 2.

De heer O. CROES: Mijnheer de Voorzitter. Er waren dit jaar veel moeilijkheden voor de mensen, die nummerplaten voor hun auto's moesten betalen. De wet schrijft voor, dat men zijn nummerplaat op 31 januari moet betaald hebben, maar de laatste jaren is het een gewoonte geworden dat de mensen daarvoor tot en met de 15de februari de tijd krijgen. Ik ben er zeker van dat in de jaren 1956 en 1957 dit het geval was. Dit jaar gebeurde dit niet. Ik zou daarom willen vragen of voortaan minstens een of twee weken van te voren aan de mensen zal worden bericht welke de laatste dag is. Het is dit jaar voorgekomen dat een persoon de hele middag zijn best deed om een nummer te kopen; hij werkt op de Lago, hij is een nummerplaat gaan kopen, hij kon deze niet meteen krijgen, daar deze via het kantoor te Oranjestad moet komen, maar hij kreeg het bewijs dat hij ervoor betaald had; hij zou de volgende dag teruggaan om zijn nummerplaten. De volgende dag 's morgens ging hij naar het werk toe, en werd ter hoogte van het vliegveld

door de politie gestopt. Hij vertelde dat hij gisteren zijn nummerplaat had gekocht en deze vandaag zou krijgen. Maar hij mocht niet verder rijden! Ik geloof dat zulke dingen kunnen worden voorkomen als men van te voren zegt wanneer de nummerplaten er zijn en betaald moeten zijn. Ik verzoek U om dit voortaan tijdig aan het publiek bekend te maken.

De heer Th. J. FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter, ik zou willen voorstellen om de laatste dag vast te stellen op 15 februari. Iedereen weet dat wij van het salaris van januari nog allerlei dingen van Kerstmis en Nieuwjaar moeten betalen en men is dan niet zo goed bij kas. Maar op dd 15de februari heeft iedereen weer zijn uitbetaling ontvangen, dan kan het makkelijker zijn om de belasting te betalen. Dank U.

De heer O.S. HENRIQUEZ, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, in de eerste plaats is het zo, dat de wet voorschrijft dat uiterlijk 1 februari deze belasting betaald moet zijn. Het spijt mij zeer maar ik kan enkel dit zeggen: we moeten ons aan de wet houden.

De heer Th.J. FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter, aan welke wet hebben wij ons gehouden in 1957 en 1958?

De heer O.S. HENRIQUEZ, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, als wij ons er niet aan gehouden hebben, is dit een bewijs dat we hoe langer hoe meer vooruitgaan en ons hoe langer hoe meer aan de wet gáán houden!

De heer Th.J. FIGAROA: Ik dank U zeer. Een Bestuurscollege dat zich zelfs aan de wet houdt!

De heer O.S. HENRIQUEZ, gedeputeerde: De waarnemend Eilandsontvanger deelt mij net mede, dat het de bedoeling is om een nieuw ontwerp samen te stellen op dit gebied. U hebt dan de gelegenheid om alsnog een andere datum vast te stellen, maar de geldende datum moeten we nu handhaven.

Hoofdstuk XII.

DE VOORZITTER: Mijne Heren, we zullen nu behandelen de twee moties van de heer Finck c.s. en de heer A. Werleman c.s. Meneer Finck, wilt U Uw motie nader uiteenzetten?

De heer E.R. FINCK: Mijnheer de Voorzitter, de motie, die wij hebben ingediend is volgens ons duidelijk genoeg. De bedoeling hiervan is geld te verkrijgen voor werkverschaffing aan werklozen. Er zijn er momenteel genoeg op Aruba. Wij hebben gemeend het Bestuurscollege te verzoeken in samenwerking met de hoofden van dienst te komen tot bezuiniging op die posten waarop dat mogelijk is, op alle paragrafen, om zo te komen tot een bedrag, waarmee we enigszins deze werklozen kunnen opvangen.

De heer A. WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, is onze motie niet verderstrekkend?

De heer E.R. FINCK: Mijnheer de Voorzitter, ik wil nog even opmerken, dat de motie van de Una-fraktie niet aangevuld is door onze motie. Maar deze fraktie steunt voor de volle 100% de motie van de Una,

omdat ik zeker weet dat zij ook onze motie zal steunen.

De heer Th.J FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter, ik stel voor om beide moties voor te lezen en als nummer één aangenomen wordt is dat hetzelfde het geval met nummer twee.

De heer W.C. ANSLIJN: Mijnheer de Voorzitter, de werkloosheid is nog niet een groot probleem voor ons departement van Sociale Zaken, maar het wordt een verschrikkelijke hoofdpijn. Ik ben de mening toegedaan, Mijnheer de Voorzitter, dat de tijd is aangebroken om maatregelen te treffen om dit probleem op te lossen. Ik zal daarom de motie van mijn geachte collega van deze kant voor 100% steunen, evenals die van de andere kant

De heer O.S. HENRIQUEZ, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, hier liggen twee moties voor ons. De ene motie van de heren Werleman, Figaroa en Wernet, waarin staat dat zij, overwegende het probleem der werkloosheid en het afvloeiingsprogramma bij de Lago, voorstellen om te besluiten het Bestuurscollege te verzoeken zo spoedig mogelijk plannen te beramen om tenminste 300 man op korte termijn
a) aan te wijzen om aan de werkverschaffingsprojekten te werk te stellen en
b) een post daarvoor op de begroting te brengen onder Hoofdstuk IX.
Deze motie zegt niet waar we het geld vandaan moeten halen. Verder een tweede motie, ongeveer van gelijke strekking, waarbij ook wordt gewezen op het werkloosheidsprobleem, maar waarbij een voorstel aan de hand wordt gedaan, waarbij de middelen worden aangewezen, doch waaraan ongetwijfeld konsekwenties zijn verbonden, financiele konsekwenties voor alle diensten. Dit voorstel houdt in een beroep te doen op de hoofden van dienst om te bezuinigen en wel op iedere paragraaf van de begroting met 10% en dit bedrag beschikbaar te stellen voor de werkverschaffing.

Mijnheer de Voorzitter, als gedeputeerde van financien moet ik hiervan iets zeggen. Ik wil vooropstellen, dat ook ik mij bewust ben van het werkloosheidsprobleem op Aruba. Ik heb zelf reeds gezegd: er lopen nu op Aruba jongelui rond met hun diploma in hun zak, hetzij van de technische school, hetzij van de mulo of andere diploma's, die geen werk kunnen vinden. Ik heb reeds gezegd: dit is net zo belangrijk als het geven van onderwijs zelf. Ik heb ook reeds gezegd, dat we 40% van onze begroting uitgeven aan onderwijs en dat er geen geld is overgebleven voor werkverschaffing, want inderdaad hebben wij in deze begroting de aandacht gevestigd op het werkloosheidsprobleem en de behoefte aan een werkverschaffingsprojekt.
Wij hebben ook aangegeven hoeveel geld daarvoor nodig zal wezen, maar wij waren niet in staat om dit geld op te brengen. Nu wordt voorgesteld om van iedere paragraaf 10% te bezuinigen. Ik wil in de eerste plaats de Raad erop wijzen dat deze begroting al zeer "krap "aan" is. De wenselijkheidsbegroting was stukken hoger en er is al een heleboel bezuinigd. Een van de redenen waarom wij zo laat waren met de begroting was, dat wij moeite hadden om deze kloppend te maken. Het is gelukt, maar er zijn offers gebracht door alle diensten. Ik ben ervan overtuigd, dat de meeste hoofden van dienst, misschien wel allemaal, in zekere mate teleurgesteld zijn over wat uiteindelijk in deze hoofdbegroting wordt aangevraagd. Indien wij nu 10% gaan bezuinigen dan wordt het voor hun misschien nog moeilijker. Ook moet ik erop wijzen dat, wanneer gezegd wordt: bezuiniging op iedere

paragraaf, dit ongetwijfeld in het ene geval moeilijker of makkelijker zal zijn dan in het andere. Op kredieten, bestemd voor lonen en bezoldigingen kunnen we niet gaan bezuinigen, want de bedoeling is juist werkverschaffing. De bezuiniging zal dus moeten komen uit de materiele kosten. Maar ook deze materiele kosten zijn voor een groot deel van belang voor de werkverschaffing, want de mensen die betaald worden uit de post bezoldigingen en lonen moeten materieel hebben om ermee te kunnen werken. Hoe sympathiek dus dit voorstel ook luidt en we behoefte hebben aan werkverschaffing, meen ik er toch goed aan te doen de Raad nu reeds erop te wijzen dat dit geen gemakkelijke taak wordt. Aan de andere kant vind ik het probleem van de werkloosheid op Aruba dermate ernstig, dat ik eraan wil meewerken en alles doen wat in mijn vermogen ligt om het doel te bereiken. Ik geloof ook, Mijnheer de Voorzitter, dat de hoofden van dienst alles zullen doen wat ze kunnen op dit gebied want wij allemaal realiseren ons dat dit probleem invloed heeft op de hele gemeenschap en wij zullen gaarne meewerken om te trachten deze bezuiniging te verwezenlijken. Ik ben dus niet tegen deze motie, maar ik meende wel de aandacht te moeten vestigen op de voorgeschiedenis van deze begroting, namelijk dat er reeds bezuinigd is en dat verdere bezuiniging volgens mij moeilijk zal zijn. Ik zou zeggen dat, als dit mogelijk zou zijn, ik des te meer bewondering zal hebben voor de prestaties van de hoofden van dienst. Dank U.

Beide moties worden zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Kapitaaldienst.

Hoofdstuk III, paragraaf 3.

De heer O. CROES: Mijnheer de Voorzitter, bij de algemene beschouwingen is de kwestie van de lichtpalen voor de nieuwe boulevard naar voren gebracht en ik heb gehoord, dat de kwaliteit van die lichtpalen niet is hetgeen gevraagd werd. Het antwoord daarop was, dat er een claim was ingediend door het Hoofd van Openbare Werken, maar ik zou willen vragen, was er een agent op Aruba, die deze palen heeft besteld of is dit rechtstreeks door Dienst Openbare Werken gedaan?

De heer N. SCHUIT, Hoofd van de Dienst voor Openbare Werken: Er is voor deze palen een aanbesteding gehouden.

De heer E.O. PETRONIA, gedeputeerde: Ik zou ter aanvulling op hetgeen het Hoofd van Dienst van Openbare Werken heeft verteld willen zeggen, dat het een openbare aanbesteding is geweest, waarbij verschillende plaatselijke firma's hebben ingeschreven. Aan een van deze firma's is de levering gegund aan de hand van tekening en bestel, die omschrijven de kwaliteit, de dikte van die palen, afwerking enz.

De heer O. CROES: Mijnheer de Voorzitter, er is gevraagd om een bepaalde kwaliteit, deze palen zijn nu van veel mindere kwaliteit. Hoe groot is het verschil daartussen? Misschien zijn na twee jaar deze palen verroest en moeten we nieuwe kopen.

De heer E.O. PETRONIA; gedeputeerde: Ik geloof dat het moeilijk zal zijn, Mijnheer de Voorzitter, het verschil in precenten tot uitdruk-

king te brengen tussen de kwaliteit zoals geleverd en de kwaliteit zoals besteld. Ik zou willen voorstellen dat, indien de Raad hierover nadere gegevens wenst, daarmede een poosje te wachten totdat deze zaak helemaal onderzocht is geworden en uitgedokterd, zodat hierover volledige inlichtingen kunnen worden verschaft.

Hoofdstuk VI.

De heer E.R. FINCK: Mijnheer de Voorzitter, het vorig jaar werd door de Raad hier opgebracht: Inrichting noodvolkswoningen, met een p.m. post. Ik zie dat deze post bij deze begroting helemaal verdwenen is! Ik zou U gaarne willen vragen of hier iets aan gedaan is en om welke reden deze post niet meer op deze begroting staat.

De heer O.S. HENRIQUEZ, gedeputeerde: Misschien kan de heer van Hoorn hierop antwoorden?

De heer R. VAN HOORN, Hoofd van de afdeling Financien: Mijnheer de Voorzitter, op de begroting van de kapitaaldienst van 1958 staat een bedrag van f. 20.000 voor de bouw van noodvolkswoningen. Dit bedrag is nog niet besteed, maar ingevolge de Comptabiliteitsvoorschriften kan dit bedrag door het Bestuurscollege worden overgeschreven van de kapitaaldienst 1958 naar die van 1959, dat gebeurt eigenlijk automatisch. Het is dus niet nodig om de post hier nu te ramen, dat gebeurt bij besluit van het Bestuurscollege, met alle andere kredieten die nog niet afgewerkt zijn.

Hoofdstuk X.

De heer E.R. FINCK: Mijnheer de Voorzitter, het komt te vaak voor dat jongelui, die de zesde of zevende klas niet doorlopen hebben, niet toegelaten kunnen worden op onze Arubaanse Technische School. Velen ook die wel de nodige ontwikkeling hebben komen niet in aanmerking vanwege hun tentamen wat niet voldoende was. Verder komen velen niet in aanmerking omdat er niet genoeg op deze school kunnen worden aangenomen. Ik wil daarom verzoeken om in het hoofdstuk X volksontwikkeling en opvoeding een p.m. post op te brengen, Mijnheer de Voorzitter, te bestemmen voor bouw en inrichting van een school voor praktisch ambachtsonderwijs. U mag het ook een andere naam geven als U wilt. Maar de bedoeling is, Mijnheer de Voorzitter dat de leerlingen niet theoretisch opgeleid worden, maar een vak leren op een eenvoudige wijze, want we hebben vele goede timmerlieden op Aruba, die van buiten komen en als timmerman werken, die noch lezen noch schrijven kunnen. Ik geloof dat we deze mogelijkheid niet moeten ontnemen aan de Arubaanse jeugd. De jongens, die om welke reden dan ook niet in aanmerking komen voor de A.T.S., moeten als ze dat willen in de gelegenheid worden gesteld om een vak te leren.

De heer F. WERNET: Mijnheer de Voorzitter, ik ben blij te vernemen dat er van de andere kant een voorstel komt om een p.m.-post op te nemen voor eenvoudig vakonderwijs op Aruba. Ik zou willen zeggen, Mijnheer de Voorzitter, dat we reeds een paar gebouwen hebben die we daarvoor zouden kunnen gebruiken. Misschien dat de barak op Santa Cruz daarvoor geschikt is en het gebouw van de waterleiding op Balashi. Er is ook sprake van dat nu de nieuwe r.k. kerk te Savaneta afgebouwd wordt, het oude gebouw hiervoor gebruikt kan worden. En ik ga akkoord met het voorstel van de heer Finck om

hiervoor een p.m. post op te nemen.

Ook wilde ik even opmerken, Mijnheer de Voorzitter, dat van verschillende scholen de speelplaats slechts gedeeltelijk verhard is. Ik zou het Bestuurscollege willen vragen vooral met de bouw en inrichting van scholen hiermee rekening te houden en de speelplaats zo groot mogelijk te maken en te verharden, opdat de kinderen niet onnodig in stof en vuil hoeven te spelen.

De heer W.C. ANSLIJN: Mijnheer de Voorzitter, ik zou graag iets willen zeggen omtrent het voorstel van de heer Finck. Het departement van Sociale Zaken heeft altijd moeite om de leerlingen van de ambachtsschool te plaatsen, want zoals de heer Finck heeft gezegd, hebben ze wel voldoende theoretische opleiding, maar niet voldoende praktische opleiding. We moeten deze jonge mensen een kans geven om hun brood te verdienen, want zoals het nu gaat is dat een beetje moeilijk. Daarom steun ik èn het voorstel van de heer Finck èn het voorstel van de heer Wernet.

De heer E.O. PETRONIA, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, als raadslid steun ik het voorstel van de heer Finck en van de heer Wernet en het voorstel van de heer Anslijn. Al jarenlang bestaat de Stichting Juventud Activo, waarvan ik bestuurslid ben en de heer Werleman ook. De doelstelling van deze stichting is om jongelieden, die de lagere school niet volledig hebben doorlopen en ook die niet begaafd genoeg zijn om toegelaten te worden tot de A.T.S. onderwijs te geven in vakken, waardoor zij geholpen kunnen worden om later met kennis van zaken hun brood te verdienen. Daarbij hebben we gedacht aan vereenvoudigd vakonderwijs, meer gericht op de praktijk, waarbij dus minder theorie te pas komt. Het was een gelukkige omstandigheid, Mijnheer de Voorzitter, dat we deze week op Curacao naar aanleiding van een uitnodiging van de Staten een bezoek hebben gebracht aan Brakkeput. We hebben daar gezien, dat op zeer praktische wijze vele jongens een vak konden leren. Wij hebben daar vele Arubanen gezien en indien het ons mocht gelukken om op Aruba op dezelfde wijze vakonderwijs te geven, kunnen wij in ieder geval uitsparen de kosten die het eilandgebied nu voor die jongens in Brakkeput betaalt, hetgeen neerkomt op ongeveer f. 130,- per maand voor iedere jongen.

De Stichting Juventud Activo beschikt over barakken te Santa Cruz. Deze barakken zijn een geschenk geweest van de Lago. Arbeid is verricht om die barakken op te richten. Dit is nog niet helemaal betaald. Het Bestuurscollege heeft al eerder op de begroting gelden gevraagd, maar daaruit konden de kosten van het oprichten van die barakken niet worden bestreden, omdat het bedrag van fl. 21.000.- in hoofdzaak bestemd was voor personeelskosten.

De Stichting Juventud Activo is gaarne bereid om de barakken voor dit doel af te staan. Ik moet echter ten sterkste afraden dat de leiding enz. van een dergelijke inrichting een overheidstaak wordt.

Daarom wil ik gebruik maken van de gelegenheid om het Bestuurscollege voor te stellen:

1. conform het voorstel van de heren Wernet, Finck en Anslijn een p.m. post op te brengen op de gewone dienst voor de personeelskosten, de kapitaaldienst om de kapitaalskosten te betalen;

2. dat het Bestuurscollege een uitnodiging doet uitgaan naar de overste van Brakkeput, om op kosten van het eilandgebied een bezoek te brengen aan Aruba om dit probleem te bekijken en daarover een rapport uit te brengen aan het Bestuurscollege;
3. na te gaan of die broeders bereid zijn om een of twee uit hun midden aan het hoofd van dit werk te stellen. Ik zeg aan het hoofd, omdat ons is gebleken tijdens ons bezoek op Brakkeput, dat er onder de leraren die de jongens op Brakkeput opleiden, ook leken zijn die op Brakkeput zelf hun opleiding hebben gehad, in het bedrijf, het particuliere bedrijf zijn overgegaan en later door Brakkeput aangetrokken, als vakleraren.

De Stichting Juventud Activo beschikt ook nog over enkele machines, gereedschappen en werkbanken. Ik hoop dat ik de steun heb van de heer Werleman, wanneer ik hierbij de toezegging doe, dat, indien het Bestuurscollege bereid is om in te gaan op het voorstel, de stichting met liefde die machines enz, ter beschikking zal stellen van het Bestuurscollege om ze te gebruiken ten dienste van het vereenvoudigd vakonderwijs. Dank U, Mijnheer de Voorzitter.

De heer E.R. FINCK: Mijnheer de Voorzitter, vorig jaar heb ik ook over dit onderwerp gesproken maar het betrof toen een p.m. post om te zien of we een van deze organisaties voor Aruba zouden kunnen aantrekken. De heer Petronia verwart enigszins die zaak met mijn voorstel. Laten we spijkers met koppen slaan, als het getij keert, Mijnheer de Voorzitter, moeten wij de bakens verzetten en het getij is gekeerd. Er zijn veel jongelieden op Aruba op zoek naar werk. Ze kunnen niet aan werk geholpen worden, omdat ze geen vak kennen. We hebben niet genoeg werk voor peonnen en deze mensen kunnen niet hun levenlang peonnen blijven, als zij een vak willen leren. Laten wij, evenals we een A.T.S. hebben, vanwege het eilandgebied een praktische ambachtsschool oprichten. We hebben geen leraren nodig uit Nederland, geen hoogbetaalde leraren, we hebben genoeg vaklieden, die hun kennis gaarne ter beschikking willen stellen van deze jongens. Mijnheer de Voorzitter, er zijn mij genoeg plaatsen in de omgeving waar deze scholen bestaan, scholen van de overheid. Mijnheer de Voorzitter, ik wil hebben een praktische ambachtsschool op Aruba, met geld van de overheidskas, met leraren, aangewezen door het gouvernement, om alle jongens, die dat willen, een vak te leren op praktische wijze, zodat deze jongens te zijner tijd werk kunnen krijgen als timmerman of als schilder, wat nu niet het geval is. We hebben bij de uitvoering van de grote projekten tientallen mensen over moeten laten komen, er zijn bij het hotel veel ambachtslieden uit Trinidad en Jamaica. Mijnheer de Voorzitter, als U de Arubaanse jeugd een kans geeft om een praktische ambachtsschool te bezoeken, dan kunnen zij dit werk evengoed doen na twee jaar.

Ik wil mijn medewerking geven om organisaties aan te trekken, met de voorwaarde, dat er een p.m. post komt voor een praktische ambachtsschool op Aruba. Ik dank U.

De heer E.O. PETRONIA, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, het ene sluit het andere niet uit. Ik heb willen aanbieden, namens de stichting Juventud Activo de ruimte die reeds bestaat. Maar gaarne ga ik akkoord met het voorstel van de heer Finck.

De heer E.R. FINCK: Wordt deze post op de begroting geplaatst, Mijnheer de Voorzitter?

DE VOORZITTER: Ja, Meneer Finck, het voorstel wordt overgenomen door het Bestuurscollege.

Zonder hoofdelijke stemming wordt het ontwerp in zijn geheel aangenomen.

De Voorzitter schorst de vergadering voor een halfuur.

De Voorzitter heropent de vergadering.

4. Ontwerp-eilandsverordening tot vaststelling van de begroting voor 1959 van de Dienst voor Openbare Werken (Bijlage 1959 no. 4).

De algemene beschouwingen worden geopend.

De heer D.C. MATHEW: Mijnheer de Voorzitter, bij de behandeling van de begroting voor de Dienst voor Openbare Werken wil ik een korte algemene beschouwing houden. In verband met de afschrijving van de wagens, die niet meer voor de dienst gebruikt kunnen worden, zou ik het Bestuurscollege willen vragen deze wagens aan de laag gesalarieerde ambtenaren te verkopen. Ik meen dat deze auto's nu aan de verschillende agenten worden verkocht, die op hun beurt deze wagens verkopen met een winst van 700 of 800%. Dit lijkt me niet billijk. Bij de bestelling van hun auto's hebben ze reeds een winst gemaakt en daarna gaan ze weer zo'n grote winst maken. Daarom verzoek ik U, Mijnheer de Voorzitter, maatregelen te willen nemen om deze auto's aan de laag-gesalarieerde ambtenaren te verkopen, die niet in staat zijn een dure wagen te kopen. Dank U.

De heer E.O. PETRONIA, gedeputeerde: Het is gebruikelijk, Mijnheer de Voorzitter, dat de afgedankte dienstwagens in het openbaar worden verkocht. Er is een soort veiling, waarop men een schriftelijke aanbieding doet, conform de Comptabiliteitsvoorschriften; deze wagens worden dan aan de meestbiedende verkocht. De laaggesalarieerde ambtenaren hebben dus een redelijke kans om de hoogstbiedenden te zijn. Het is niet juist dat deze wagens verkocht worden aan de agenten, met uitzondering van twee wagens, die we ingeruild hebben.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het ontwerp in zijn geheel aangenomen.

5. Ontwerp-eilandsverordening tot vaststelling van de begroting van de Watervoorzieningsdienst voor het dienstjaar 1959 (Bijlage 1959 no. 5).

De algemene beschouwingen zijn geopend.

De heer A. WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik zou t.z.t. gaarne een gespecificeerde opgave willen ontvangen van de bouwkosten van de nieuwe waterfabriek en een exploitatierekening. Zoals wij weten, is het de laatste jaren erg droog. Ik denk dat, indien de kleine landbouwers goedkoop water kunnen krijgen, zij tenminste evenveel zullen afnemen als de hydroponics-farm en daarmee helpen we de mensen, de bevolking zelf. Ze kunnen dan een bestaan vinden door

op hun eigen terrein het een en ander te verbouwen. Mijnheer de Voorzitter, ik zie gaarne te zijner tijd een voorstel van het Bestuurscollege hieromtrent tegemoet.

De heer F.S. KELLY: Mijnheer de Voorzitter, ik wil het Bestuurscollege eraan herinneren, dat er op Tanki Leendert een jeugdcentrum is met ongeveer 307 jongens, van 6 tot 14- jarige leeftijd. Ik wil het Bestuurscollege vragen of voor dit jeugdcentrum een speciaal watertarief mogelijk is. Ik weet dat het onmogelijk is om het water helemaal kosteloos te geven, maar een lagere prijs is misschien wel mogelijk. Dank U, Mijnheer de Voorzitter.

De heer O. CROES: Mijnheer de Voorzitter, ik wil het Bestuurscollege verzoeken, om als de nieuwe waterfabriek helemaal klaar is en voordat de verschillende firma's haar overdragen aan het Bestuurscollege, de accountantsdienst een uitvoerig onderzoek te laten instellen en hierover uitvoerig rapport te laten uitbrengen, ten aanzien van de besteding van de bouwkosten ad f. 20.000.000.-.

De heer E.R. FINCK: Mijnheer de Voorzitter, ik wil gaarne namens deze fraktie het voorstel van de heer Werleman steunen om voor kleine landbouwers enz. een speciaal tarief in te stellen. Dank U.

De heer J.M.LEONARDO: Mijnheer de Voorzitter, naar aanleiding van het waterprojekt heb ik een vraag te stellen namelijk of, wanneer het zover is dat de nieuwe waterfabriek klaar is, Bonaire, zoals vroeger werd besloten, een deel van de oude installaties zou kunnen krijgen.

De heer W.C. ANSLIJN: Mijnheer de Voorzitter, ik heb een brief aan het Bestuurscollege van Aruba geschreven om te vragen of het mogelijk was om een van de eenheden aan St. Maarten te geven. Verleden jaar heb ik dit met het Bestuurscollege van St. Maarten opgenomen en als ik mij niet vergis is deze brief inderdaad binnengekomen.

De heer O.S. HENRIQUEZ, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, de heer Werleman heeft gevraagd een specifikatie te zijner tijd van de bouwkosten van de nieuwe waterfabriek en ook een exploitatierekening. Mijnheer de Voorzitter, dat lag reeds in onze bedoeling. Wij zullen zodra de fabriek voltooid is, een heel uitvoerige kostenstaat laten samenstellen, want ook wij willen graag weten hoeveel het allemaal gekost heeft tot in onderdelen, want we moeten o.a. weten hoeveel de elektriciteitsfabriek gaat kosten; dat moeten wij weten, omdat de prijzen gebaseerd moeten worden op de kosten van iedere fabriek. De Raad krijgt een gespecificeerde staat, waarbij ook een exploitatie-rekening zal worden gevoegd.

Wat betreft speciale tarieven voor landbouw en tuinbouw, die liggen ook in onze bedoeling. Niet alleen voor land- en tuinbouw, maar ook voor veeteelt. Wij zijn van plan om ook op dat gebied het een en ander te doen.

Het verzoek van de heer Kelly om voor het jeugdcentrum te Tanki Leendert speciale tarieven in te voeren, willen we gaarne overwegen. Maar als we met het jeugdcentrum te Tanki Leendert beginnen dan zullen ook andere sociale instellingen een beroep op ons doen. Misschien is het mogelijk om al deze instellingen onder een bepaald tarief te brengen.

Dan vraagt de heer O. Croes om, nadat de waterfabriek is afgebouwd, de accountantsdienst een uitvoerig onderzoek te doen instellen, en een rapport te laten uitbrengen, ten aanzien van de financien. Ook dit was reeds onze bedoeling. Het is zelfs zo dat de financiele administratie zoals die nu gevoerd wordt, wordt uitgebreid in overleg met de accountantsdienst. De uitgaven worden stuk voor stuk verantwoord, dat is van te voren geregeld en daarvoor hebben wij ook de accountantsdiensy om advies gevraagd. Het is dus inderdaad de bedoeling om als de eindafrekening komt, daarop het advies te vragen van de accountantsdienst, en dit advies aan de Raad voor te leggen.

De heer Finck verwacht eveneens een speciaal tarief voor de kleine landbouwers. Ik heb reeds gezegd dat we daar sympathiek tegenover staan, niet alleen voor de landbouwers, maar ook voor de kleine veehouders.

De heer Kelly vraagt hoe het staat met de oude waterfabriek en wat er mee zal gebeuren. Wij hebben reeds gezegd, dat we deze ter beschikking zullen stellen van gegadigden in de Nederlandse Antillen. Het Bestuurscollege heeft reeds geschreven aan de Landsregering om mede te delen dat deze oude fabriek ter beschikking staat. Zij wordt in conditie gehouden, wordt goed verzorgd. De Watervoorzieningsdienst zorgt dat alles in goede conditie blijft, maar we hebben de Landsregering wel verzocht om op korte termijn een beslissing te nemen, omdat dit onderhoud ons natuurlijk extra geld kost. Het ligt volgens ons aan de Landsregering om een oplossing te vinden opdat eilanden zoals Bonaire en de Bovenwinden, die gebruik willen maken van deze oude fabriek, dat inderdaad zullen kunnen. De oude waterfabriek bestaat uit tien eenheden; zij is makkelijk te splitsen voor Bonaire, St. Maarten, Saba en St.Eustatius. En ook is het mogelijk om alsnog scalemaster-assistants toe te voegen, en ook elektriciteit-opwekking zou mogelijk wezen.

Dan vraagt de heer Wernet of het gebouw van deze oude waterfabriek niet gebruikt kan worden voor een ambachtsschool. Dat zou inderdaad kunnen. Maar we hebben ook de chemische fabriek die, naar we hopen, nog verwezenlijkt zal worden. Misschien is het gebouw beter geschikt voor de chemische fabriek, en kunnen wij een beter gebouw bouwen voor de praktische ambachtsschool. Maar het voorstel van de heer Wernet zullen we in overweging nemen.

Dan heb ik bij de algemene beschouwingen van de hoofdbegroting beloofd om bij dit agendapunt de vragen te beantwoorden van de heren Werleman, Croes en Finck, die mij vroegen om ons waterprojekt met dat van Curacao te vergelijken, de kosten ervan en ook de vraag van de heer Croes in hoeverre het waar is, dat de waterfabriek op Curacao een goedkoper systeem zou hebben, een moderner systeem toepast, en het water zodoende goedkoper zal worden op Curacao dan op Aruba.

Mijnheer de Voorzitter, het is een feit dat in bepaalde Curacaose kranten gestaan heeft, dat Curacao een goedkoper systeem had. Ik geloof zelfs dat dit bericht in de kranten stond naar aanleiding van een werkbezoek van de Eilandsraadsleden van Curacao. Ik heb het ook gelezen en ik kan me indenken dat ons volk zich afvroeg of dat zo is. Mijnheer de Voorzitter, het Bestuurscollege heeft, toen we dat bericht lazen, een brief gericht aan Weir met de mededeling dat binnenkort het waterprojekt van Aruba zou worden uitgebreid en dat we graag inlichtingen vernamen over een systeem, waardoor goedkoper water gele-

verd kon worden, zoals dit systeem op Curacao werd toegepast. Mijnheer de Voorzitter, het antwoord van Weir hebben we ongeveer 4 weken geleden ontvangen en daar stond in, tot onze grote verbazing, dat het projekt van Curacao precies dezelfde machinerieën en precies hetzelfde systeem krijgt als dat van Aruba. Er is hetzij opzettelijk, hetzij niet zo, een verkeerde indruk gewekt. Ik weet niet wie hier schuld aan heeft, maar Weir heeft vastgesteld dat wat Curacao op het ogenblik krijgt hetzelfde is als wat Aruba heeft. Ik ben toevallig vorige week zelf op Curacao geweest en heb alles met eigen ogen kunnen zien. Er zit helemaal geen verschil in. Dit werd mondeling nog bevestigd door de vertegenwoordiger van de Weir-maatschappij in de Antillen. Natuurlijk is Weir net zo goed als alle andere maatschappijen op de wereld steeds in research om een goedkope manier van waterdistillatie te vinden. Ze hebben reeds verschillende ideëen, waarmede ze aan het experimenteren zijn. Wanneer het eenmaal zover is dat een idee werkelijk resultaten geeft en op grote schaal kan worden toegepast, wanneer het zo ver is dat Aruba moet gaan uitbreiden en dit is niet uitgesloten, vooral als er straks een chemische fabriek komt, en wanneer Curacao eventueel gaat uitbreiden, dan neem ik aan dat allebei de eilanden alsnog zullen merken welk dan het goedkoopste systeem is. Die weg staat dus open zowel voor Aruba als voor Curacao. Het waterprojekt op Curacao, zoals het nu gebouwd wordt, is precies hetzelfde als op Aruba. Er is geen sprake van dat de fabriek op Curacao goedkoper water zal produceren dan die op Aruba. Ik ben zeer blij dat deze vraag in de Raad is gesteld, omdat men anders met een verkeerde indruk zou blijven zitten.

Dan werd mij nog gevraagd om het waterprojekt van Aruba met dat van Curacao te vergelijken op financiele basis. Ik wil nogmaals zeggen dat ik geen kritiek wens uit te oefenen op het waterprojekt van Curacao. Ik zal dus moeten volstaan met feiten te geven, feiten, die mij bekend zijn geworden gedurende mijn laatste bezoek op Curacao, samen met mijn collega's en die inmiddels reeds in de kranten hebben gestaan bij de behandeling van de begroting van Curacao. Een feit is, Mijnheer de Voorzitter, dat het waterprojekt van Curacao zal kosten ongeveer f. 15.000.000. Dat stond in de kranten en het werd mij persoonlijk meegedeeld door een deskundige in Curacao. Voor die f. 15.000.000. krijgt Curacao twee "units" van 2000 ton, dat is 4000 ton, en gaat men bovendien de oude fabriek op Mundo Nobo uitbreiden van 1000 ton tot 1500 ton. Op Aruba bouwen wij een projekt voor fl. 20.000.000, dat 10.000 m3 water per dag kan produceren. Op het eerste gezicht lijkt de verhouding wel een beetje vreemd. mijn conclusie is dan ook dat het waterprojekt van Aruba veel ekonomischer is opgezet en veel ekonomischer wordt gebouwd. Niet alleen is de capaciteit voor de waterproduktie van het projekt van Aruba bijna twee keer zo groot als dat van Curacao, terwijl de kostenverhouding is f. 20.000.000 tot fl. 15.000.000, maar ook de elektriciteitsproduktie capaciteit van Aruba is twee keer zo groot als van Curacao, en bij de stoomcapaciteit is dat precies hetzelfde. Ik kan niet anders zeggen dan dat het er inderdaad veel op lijkt, dat het projekt van Aruba veel ekonomischer is aangepakt.

De heer Croes vroeg mij of het waar was dat er op Curacao vier aannemers werken aan de bouw van het waterprojekt. Dit blijkt inderdaad zo te zijn. Een deel van de bouw wordt bovendien uitgevoerd in

eigen beheer door de Watervoorzieningsdienst, wat mij nog het duurst van alles lijkt. Wanneer men vier aannemers heeft plus een deel in eigen beheer uitvoert en ieder van die aannemers moet wat verdienen, dan kan ik me indenken, dat het enigszins duur wordt. Misschien is er een andere verklaring voor. Ik kan me indenken, dat de omstandigheden op Curcacao anders zijn, misschien moeten ze meer uitgeven aan funderingen. Ik heb wel horen zeggen dat het projekt op Curacao was aangepast op uitbreidingsmogelijkheden. Maar, Mijnheer de Voorzitter, dat is ook op Aruba het geval. Ook wij hebben rekening gehouden met de toekomst en kunnen met lage kosten uitbreiden. Op Curacao is het zelfs zo dat men bij elke uitbreiding ook een gebouw moet uitbreiden, want men heeft voor elke "unit" nog gebouwen opgezet ook. Ik weet niet waarom. Ik geloof dat onze uitbreidingsmogelijkheden zelfs goedkoper zijn dan die van Curacao, zodat, als wij gaan uitbreiden, we het goedkoper kunnen doen dan Curacao.

Wat betreft de financiering, geloof ik, dat Aruba er heel goed van af is gekomen, want ook ten aanzien van de kortlopende leningen, die wij hebben moeten sluiten en waarvan het grootste deel bestemd was voor het waterprojekt, is het ons gelukt om tegen zeer voordelige voorwaarden geld op te nemen. Immers de eerste lening drie jaar geleden, 5½ miljoen gulden, konden we sluiten tegen 3% rente, Vervolgens 4½ miljoen gulden tegen 4% en daarna de kortlopende dollarlening ook tegen ongeveer 4%. De feiten zijn aan ieder bekend, wat betreft de leningen, door Curacao aangegaan, want die leningen waren ook publiek; de rentevoet van die leningen is bekend en ik geloof dat de gemiddelde rentevoet voor Aruba lager ligt dan de gemiddelde rentevoet van Curacao. Ten aanzien van de kortlopende dollarlening kan ik U mededelen dat, zoals U weet, deze dollarlening per 1 juli aanstaande in haar geheel moet worden opgelost en vervangen door een langlopende lening. Door tussenkomst van de Landsregering en medewerking van de Regering in Nederland zijn wij nu reeds zover dat praktisch alles in kannen en kruiken is. Formeel moet het een en ander nog worden uitgewerkt, maar het ziet er naar uit, dat we heel mooi op tijd onze langlopende lening krijgen, af te lossen in 20 jaar, en, Mijnheer de Voorzitter, wederom op zeer gunstige rentevoet, vooral als men zich realiseert dat de rentevoet in de laatste tijd gestegen is, in Amerika zowel als Nederland. Het is ons gelukt een lening te krijgen tegen 4½%, waarvan Nederland een half procent zal bijdragen; dus deze langlopende lening krijgen wij ook weer tegen 4%. Ik kan daarbij mededelen, dat er ook informaties werden ingewonnen van verschillende instellingen in Amerika, een van deze instellingen deelde ons mee dat indien we een dergelijke lening plaatsten in New York, wij minstens 5% zouden moeten betalen.

Ik geloof, Mijnheer de Voorzitter, dat ik hiermee mag volstaan. Ik dank U.

De heer F.S. KELLY: Mijnheer de Voorzitter, nog één vraag. Is het niet mogelijk om bij de waterfabriek een groep jongens, 6 of 12, die een ambachtsschool-diploma hebben, aan te nemen als "operators"?

De heer O.S. HENRIQUEZ, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, daar zijn we reeds mee bezig, we hebben enkele jongelui met diploma A.T.S. in dienst genomen en het ligt in de bedoeling deze zo vlug mogelijk op te leiden. Het ligt bovendien in de bedoeling om voor

het machinistenwerk plaatselijke krachten in de gelegenheid te stellen om een opleiding te volgen in Nederland; wat de heer Kelly "operator" noemt, dat is misschien de Lago-operator, dat is heel wat anders dan wat wij hebben; wij hebben machinisten. Voor de grote ketels en turbines is het nodig om mensen te hebben met een behoorlijke opleiding op dit gebied en wij willen, omdat die op het ogenblik niet beschikbaar zijn hier, plaatselijke krachten in de gelegenheid stellen om met een studiebeurs van het eilandgebied hetzij naar Nederland, hetzij naar elders te gaan om de opleiding te krijgen, om te zijner tijd machinist te worden bij de Watervoorzieningsdienst. Dank U, Mijnheer de Voorzitter.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het ontwerp in zijn geheel door de Raad aangenomen.

De heer Th.J. FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter, ik wil nog namens onze fraktie de heren Meenhorst en van Drimmelen danken en onze beste wensen meegeven. Speciaal aan de heer van Drimmelen, waarmee wij lang hebben samengewerkt. Eén ding staat vast, hij heeft gezorgd, dat we water hebben en daarvoor zijn we hem zeer dankbaar.
Dank U, Mijnheer de Voorzitter.

De heer D.C. MATHEW: Mijnheer de Voorzitter, ik zou van deze gelegenheid gebruik willen maken om een woord van dank te zeggen aan al degenen met wie ik in verband met mijn raadslidschap in aanraking kwam. Ik spreek mijn erkentelijkheid uit voor de medewerking die ik ten alle tijde van hun heb mogen ontvangen.

De heer F.S. KELLY: Mijnheer de Voorzitter, ik wil U danken voor Uw leiding van deze vergadering ter behandeling van deze begroting. Ik dank U en het Bestuurscollege en ook onze stenografiste en iedereen, die samen met ons hebben vergaderd. Ik dank U.

7. Brief van het Bestuurscollege dd. 23 februari 1959 no. 78 (Bijlage 1959 no. 13) betreffende voorzieningen bij de brandweergarage in de Havenstraat.

De heer E.R. FINCK: Mijnheer de Voorzitter, in de aanbiedingsbrief staat dat dit ontwerp in de begroting zal worden opgenomen. Hoe zal dit geschieden?

DE VOORZITTER: Door een aanvullende begroting, Meneer Finck.

Het voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

DE VOORZITTER: Mijne Heren, wij zijn nu gekomen tot het punt: samenstelling van de commissie voor het bezoeken van de scholen, ten tweede de benoeming van een onderwijscommissie uit de Raad. Ik zou gaarne de opinie van de Raad willen vernemen, over de samenstelling van deze twee commissies.

De heer E.R. FINCK: Mijnheer de Voorzitter, ik wil even naar voren brengen, dat het geen vaste onderwijscommissie is, omdat het dit niet kan zijn. Wèl een commissie met een speciale taak belast, in dit geval het rapport van de onderwijs-commissie, de ambtelijke commissie te onderzoeken.

De heer A. WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, het zal voor onze fraktie wel moeilijk zijn om te allen tijde beschikbaar te zijn om deze bezoeken af te leggen. Daarom zou ik willen voorstellen om in deze commissie te benoemen de heer Wernet, met als plaatsvervangende leden van onze fraktie de heer Figaroa en mijn persoon. Het is altijd goed dat er in de commissie plaatsvervangende leden zijn.

De heer O.S. HENRIQUEZ, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, mag ik voorstellen slechts één commissie te benoemen? Waarom twee commissies, als er één commissie is met een kern-commissie, die de scholen gaat bezoeken. Diezelfde mensen zijn dan op de hoogte en gaan spreken met de commissie van deskundigen.

De heer E.O. PETRONIA, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, ik stel voor dat de heer Wernet wordt benoemd en dat de heer Figaroa plaatsvervangend lid is voor de heer Wernet.

DE VOORZITTER: Mijne Heren, dan rest me nog U allen te bedanken voor Uw medewerking bij de behandeling van de begroting voor 1959 van het eilandgebied Aruba.

Ik sluit deze vergadering.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van

De Voorzitter,

De Sekretaris,